

Vestland Arbeiderparti

Årsmøte 2023

Medlemmer:

Arve Helle (leder)

Eva Steigen

Linda Merkesdal

Gaute Straume Epland

Gunn Beate Thorsnes Lefdal

Stian Oen

Siri Sandvik

Henrik Jorem

Oda Medhus (AUF)

Sekretær:

Regine Olsen-Hagen

**Oversikt over forslag som er sendt fra styret til redaksjonskomite for
behandling:**

Tema:	Forslagsnr:	Antall forslag
Arbeidsliv	32, 94, 110, 115	4
Energi, miljø og klima	22, 27, 28, 31, 35, 37, 47, 49, 51, 54, 59, 65, 68, 69, 72, 74, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 95, 99, 102, 104, 109, 114, 118, 121, 146, 148, 149, 150, 152, 154, 155, 156, 157, 163, 164, 166	44
Helse og velferd	23, 24, 26, 33, 36, 40, 42, 45, 46, 48, 56, 57, 61, 62, 66, 67, 70, 71, 77, 78, 79, 85, 101, 105, 106, 107, 108, 111, 112, 113, 144, 117, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 130, 131, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 158, 159, 160, 165, 167, 168, 172, 173, 174, 175	58
Internasjonalt	55, 116, 134, 170, 171	5
Næring og skatt	53, 63, 119, 29, 43, 44, 93, 120, 133, 135, 153, 169	12
Samferdsel	21, 25, 30, 34, 38, 39, 41, 50, 52, 58, 60, 64, 73, 75, 76, 80, 81, 91, 92, 96, 97, 98, 100, 103, 128, 129, 132, 145, 147, 151, 161, 162, 176	33
Totalt:		156

- Totalt innkomne forslag innstilt på oversendes redaksjonskomiteen fra styret er: 156.
- Forslag nr. 1-10 er foreslått avvist av ulike grunner av styret.
- Forslag 11-20 innstilles på oversendes fylkestingsgruppen.
- Styret har laget en felles uttale nr. 182 med innstilling vedtas, oversendes Stortingsgruppen, av forslag nr. 177, 178 og 179.
- Forslag som avvises: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 46, 83, 164, 165, 171, 176
- Forslag med dissens: 171, R3

41 R 1 Arbeidsliv: Inkludering, mangfold og rekruttering

42 *Ivaretar forslag nr. 32, 33 og 110, 115. Forslag 94 oversendes Stortingsgruppen.*

43 **Inkludering i arbeidsliv**

44 Ei stabil tilknytning til arbeidslivet inkluderer deg i sosiale miljø, mogeleggjjer
45 livsmeistring og gjer deg eiga inntekt og kontroll over eigen økonomi. Trygdesatsane
46 må vere på et nivå som mogeleggjjer eit trygt og verdig liv, og dei må justerast ut frå
47 lønnsveksten i samfunnet.

48

49 Anbudsutsetting av fleire av arbeidsmarkedstiltak våre, dei viktigaste verktøya våre
50 for å styrke yrkesdeltakinga for dei med vanskar i arbeidslivet, fører til administrative
51 utfordringer og merarbeid både i anbudsprosessen og når tiltaka skal driftes. Ein
52 gjennomgang av måten arbeidsmarkedstiltak våre er organisert på vil difor vere eit
53 viktig bidrag til å nå målet i Hurdalsplattforma om å styrke desse tiltaka.

54

55 **Vestland Arbeiderpartiet vil arbeide for:**

- 56 • At det skal løne seg å arbeide for dei som kan, og vi må gjere meir for å
- 57 hjelpe folk i arbeid.
- 58 • At vi styrker ordninga med tilrettelagte arbeidsplasser.
- 59 • At det må finnast gode ordningar som ivaretek dei som står langt utanfor
- 60 arbeidslivet.
- 61 • At det må vurderast om tiltaka som i dag er anbudsutsett framleis skal vere
- 62 det. Det må også vurderast om NAV lokalt i større grad sjølv skal kunne
- 63 avgjere om det faktisk skal gjennomførast anbod når regelverket fyrst opner
- 64 for dette.

65 **Rekruttering av arbeidskraft til distrikta**

66 Utfordring og mangel på arbeidskraft kan vera ein sterk trussel mot å bevare
67 folketalet og oppretthalde bygdene. Mangel på kvalifiserte søkjarar med høgare
68 utdanning til dømes lærarstillingar i barnehage og skule er ei aukande utfordring,
69 og utan til dømes legar og sjukepleiarar, vil det verta redusert tryggleik i
70 kommunane.

71

72 **Vestland Arbeiderpartiet vil arbeide for å:**

- 73 • Få ungdom og andre til å velje seg utdanning inn mot kommunale stillingar og
- 74 tilsette i kommunal sektor vert verande.
- 75 • Setje i verk målretta tiltak for å utdanne fleire innan helse og oppvekst, og
- 76 plan og forvaltning.

77

78 R 2 Energipolitikk for ei ny tid

79 *Ivaretar forslag nr. 22, 27, 28, 35, 37, 47, 54, 59, 74, 87, 88, 95, 102, 104, 114, 150,*
80 *152, 154, 155, 156, 157, 163*

81 Verda har endra seg mykje dei siste åra. Europa står i ei akutt energiforsyningskrise.
82 Norge kan stå overfor mange år med høge straumprisar. Det gjer kvardagen for
83 hushaldningar og bedrifter i Vestland fylke vanskelegare. Myndigheiter på alle nivå
84 må no jobbe for å auke produksjon og redusere forbruk av energi.

85 Samtidig fortset klimaendringane med uforminska styrke. Effektane av
86 klimaendringane vert meir og meir tydelege. Gjennom Paris-avtalen har Norge
87 forplikta seg til betydelige kutt i klimagassutslepp. Klimaendringane er globale, men
88 årsakene og løysingane er lokale. Derfor skal klima skal vere ramma rundt all
89 Arbeiderparti-politikk, også på fylkesnivå.

90
91 Fylket har mange urørte naturområde med stort biologisk mangfald. Vestland
92 Arbeiderparti er forplikta til å verne om miljøet og jobbe for produksjon av energi med
93 minst mogeleg naturinngrep.

94
95 Vår store utfordring er å sørgje for nok energi til å oppfylle klimamåla, og samtidig
96 ivareta miljø, lokalt sjølvstyre og arbeidsplassar i heile fylket. Med bakgrunn i Putins
97 krigføring i Ukraina, omstillinga til fornybar energi for å oppnå våre klimamål, og våre
98 plikter i Parisavtalen har vi fått ein kraftsituasjonen i Norge som har gitt store
99 prisutslag det siste året.

100
101 Integreringa med kraftmarknader i våre naboland er eit viktig premiss for
102 energipolitikken, og må ligge fast i kriser som den vi no lever gjennom.
103 Arbeiderpartiet er eit ansvarlig styringsparti som balanserer desse omsyna og rustar
104 fylket og nasjonen for ei ny tid.

105 **Energiressursane skal ligge under offentlig eierskap og kontroll**

106 Krafta er vår felles ressurs eigd i all hovudsak av fellesskapet gjennom stat og
107 kommunar. Førreseieleg tilgang på rimeleg kraft har vore ein viktig føresetnad for
108 utbygginga av velferdssamfunnet vårt og eit avgjerande konkurransefortrinn for
109 norsk industri.

110
111 Den pågåande straumpriskrisa rammar folk, frivilligheit og næringsliv hardt, og har
112 synt sårbarheiter ved dagens system. Straumstøtteordninga er eit godt tiltak for å
113 motverka høge prisar samstundes som ho gjer insentiv til å spara på straumen.
114 Vestland Arbeidarparti støttar regjeringa sine annonserte endringar av ordninga, slik
115 at straumprisen time for time vert lagt til grunn for utmåling av støtte, og meiner
116 samstundes at ordninga kontinuerleg må evaluerast og forbetrast. Vi må jobbe
117 vidare for å sikre gode nok fastprisavtalar for næringslivet som tryggjer
118 arbeidsplassar i fylket.

119
120
121 Straumstøtte er likevel ikkje ei varig løysing. Vestland Arbeidarparti krev at det vert
122 teke grep for å sikra varig låge straumprisar. Det betyr meir kraft, meir nett og meir
123 ENØK. Men det betyr og at ein i samband med pågåande utgreiing av

prisfastsettinga på straum reelt vurderer handlingsrommet innanfor EØS-avtalen og avtaler om kraftutveksling for å motverka prissmitte frå utlandet. Norge må i større grad utnytta handlingsrommet i avtaler, og om naudsynt reforhandla dei, slik at vi sikrar nasjonal styring på dette området.

Kraftindustri i offentlege eige bør organiserast slik at målet om profitt ikkje vert styrande, men slik at dei kan løyse samfunnsoppgåver til beste for fellesskapet. Heimfallsrett bør vurderast for alle fornybare energiformer. På sikt vil Vestland Arbeidarparti ha eit kraftsystem som i størst mogleg grad gir forbrukarar og næring rikeleg tilgang på kraft til ein stabilt låg pris.

Vestland Arbeiderparti vil arbeide for å:

- Kontinuerleg evaluere og forbetre den mellombelse straumstøtteordninga for forbrukarar.
- Sikre gode nok fastprisavtalar for næringslivet som tryggjer arbeidsplassar i fylket.
- Vurdere handlingsrommet i eksisterende avtaler om kraftutveksling, og sikre at kraftutveksling ikkje går lengre enn naudsynt for å ivareta vår energitryggleik.
- Styrke samfunnsrollen til dei offentlege kraftselskapa.

Meir og raskare utbygging av kraftproduksjon og nett i Vestland

Behovet for kraft er enormt i åra som kjem. Statnett slår fast at det er behov for å auke kraftproduksjonen i Norge, viss vi ikkje skal få kraftunderskot. Utbygging av ny kraftproduksjon i Vestland bør primært skje gjennom oppgradering og effektivisering av eksisterande vasskraftverk, vindkraft på land og utbygging av havvind.

Vertskommunane for vasskraft må få meir att for den verdiskapinga kraftproduksjonen og den planlagte effektøkningen står for. Konsesjonskrafta har i generasjonar vore ein kompensasjon for avstått areal til kraftutbygging. Prinsippet om at denne kompensasjonen skal liggje att i lokalsamfunna må stå ved lag også i framtida.

Vindkraft på land skal vere ei lokaldemokratisk sak som skal avgjerast av kommunane. Større, klart definerte økonomiske føremon vil kunne skape meir aksept for vindkraftutbygging i dei kommunane der det er aktuelt.

Vestland Arbeiderparti støtter regjeringa si satsing på vindkraft til havs. Vi står midt i eit grønt skifte, og stadig større deler av samfunnet skal elektrifiserast. Elektrifisering av sokkelen må i størst mogleg grad skje gjennom havvind, som også kan verta ein viktig marknad for den norske leverandørindustrien etter kvart som oppdraga innan olje og gass framover vert færre.

For å nå klimamåla og få nok rimeleg kraft, må vi satse på dei energikjeldene som kan takast i bruk raskt. Kjernekraft er umoden teknologi som vil verte klar til bruk i Norge først om mange år. Vestland Arbeiderparti vil arbeide for å innhente meir kunnskap om kjernekraft og ta i bruk meir moden teknologi som biogass, sol og vind.

I Vestland er det òg naudsynt å betre nettkapasiteten. Begrenset kapasitet i nettet hindrer næringsutvikling og bidreg til store forskjellar i pris og tilgjengeligheit på kraft. Vestland Arbeiderparti vil sørge for trygg nettilgang også i indre strøk av fylket og i områder der industrien er sårbar.

Vestland Arbeiderparti vil arbeide for:

- Energiproduksjon med lågast mogeleg kostnad og miljøpåverknad.
- Betre rammevilkår for oppgradering og effektivisering av vasskrafta vår.
- Betre distribusjonskapasitet i heile Vestland fylke.
- Å innhente meir kunnskap om moglegheitene for kjernekraftverk i Norge på lang sikt.
- At elektrifisering av sokkelen i størst mogleg grad skal skje gjennom havvind.
- Å ta raskt i bruk moden teknologi som biogass, sol og vind.

Straumsparing og lokal energiproduksjon – eit felles ansvar

Norge har stort potensiale for å effektivisere energibruken og redusere strømforbruket, og gode føresetnader for å byggje ut lokal energiproduksjon.

Ein del ENØK-tiltak kan vere kostbare å gjennomføre, for private, for bedrifter, for kommunar og for lag og organisasjonar. Det er difor avgjerande med støtteordningar for å gjennomføre ENØK-tiltak og satsing på fornybare energikilder. Redusert energiforbruk vert ekstra viktig i ei tid med vedvarande høge straumprisar.

Vestland Ap vil styrke den mellombelse tilskotsordninga til energiøkonomisering hos bedrifter og bustader for å gjere ho meir attraktiv og langsiktig. Det må i enno større grad gjerast offentlege investeringar for å sikre effektiv energiøkonomisering, både i offentlege og private bygg.

Det er dessutan eit stort unytta potensiale i å nytta til dømes solenergi og fjernvarme på offentlege bygg og arbeidsplassar. Solenergi gjev auke i lokalprodusert energi som ikkje vil belaste straumnettet, snarare avlaste det. Tiltaket vil kunne redusere behovet for nye store vind- og vasskraftutbyggingar i fylket vårt og gje billegare straum og billegare nettleige for hushaldningar og næringsliv.

Vestland Arbeiderparti vil arbeide for:

- Fleire tiltak og støtteordningar som bidreg til energiøkonomisering og fornybare løysingar i private og offentlege bygg.
- Økt støtte til Enøk tiltak for bedrifter og privatpersoner, til dømes varmepumpe, rentbrennende vedovn og etterisolering.
- Økte krav til energieffektivisering i nybygg.
- Å leggje betre til rette for meir lokal energiproduksjon.

R 3 Helse og velferd

Ivaretar forslag nr. 26, 33, 36, 40, 45, 46, 48, 56, 61, 66, 67, 70, 71, 77, 79, 85, 101, 105, 106, 107, 108, 111, 112, 113, 122, 124, 125, 126, 127, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 144, 167, 168, 172, 173, 174, 181

En human og rettferdig asylpolitikk

220 Norge må føre en human og rettferdig asylpolitikk, som særlig ivaretar barn og
221 sårbare mennesker. Politikken som til enhver tid føres må være i tråd med våre
222 internasjonale forpliktelser og i samsvar med FNs høykommissær for flyktninger sine
223 anbefalinger.

224 For Arbeiderpartiet må barnets behov alltid vektlegges først. Barn skal behandles
225 med respekt og behandlingen skal ivareta barnas beste. I saker hvor foreldre
226 kommer med uriktige opplysninger er det viktig at dette ikke går utover barnet.
227 Arbeiderpartiet mener at det må være konsekvenser, men at det bør utredes for om
228 det skal være alternative sanksjoner enn å bli kastet ut av landet.

229 Arbeiderpartiet mener at de som søker asyl i Norge skal leve under verdige forhold.
230 Mennesker som er registrert som beboer i asylmottak og har sitt daglige opphold i
231 asylmottak har rett til stønad. I 2022 har asylsøkere 88,- dagen å leve for, og nesten
232 halvparten av asylsøkere i norske mottak oppgir at de opplever å være sulten. I en
233 tid der alt blir dyrere mener Arbeiderpartiet at også asylsøkeres stønad må dekke
234 grunnleggende behov, og ønsker derfor å doble stønaden fra 2688,- til 5376,- per
235 måned.

236 Veien for asylsøkere for å komme seg inn i det ordinære arbeidslivet er lang. Flere
237 asylsøkere blir værende i Norge over lang, lang tid uten å kunne ta arbeid eller motta
238 nødvendig helsehjelp. Dette meiner vi er å behandla menneske i en livskrise på en
239 uverdigg måte. Arbeiderpartiet mener at det må bli iverksatt ordninger som gjør at
240 asylsøkere og papirløse kan delta i arbeidslivet mens søknaden deres behandles. Å
241 få ta del av arbeidslivet bidrar til bedre integrering i samfunnet og at de blir ressurser
242 for velferdsstaten.

243 Vestland Arbeidarparti vil arbeide for:

- 244 • At barnas beste skal gis avgjørende vekt i vurderingen av barnets og
245 familiens rett til opphold.
- 246 • At behandlingstiden på asylsøknader reduseres
- 247 • Utrede for alternative sanksjonsmuligheter i tilfeller der det foreligger uriktige
248 opplysninger fra foreldre, og samtidig et fastlagt beskyttelsesbehov.
- 249 • Doble stønaden til beboere i asylmottak
- 250 • Styrke aktivitetstilbudet for barn i asylmottak
- 251 • At regjeringen får på plass ordninger som lar asylsøkere og papirløse ta del i
252 det ordinære anstendige arbeidslivet / arbeidsretta tiltak
- 253 • At papirløse flyktninger må få tilgang til nødvendige helsetjenester og
254 mulighet til fastlege.

255

256 **En sosialdemokratisk og solidarisk rusreform**

257 Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må
258 sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ingen bør straffes for å
259 være syk, og ruspolitikken bør legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler,

260 reelt sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre.
261 Bevilgningene til psykisk helsevern og rusbehandling må økes, og legge til rette for
262 en generell oppskalering av tilbudet.

263 Kriminalisering har ført til at personer med rusproblemer behandles dårligere enn
264 andre pasientgrupper. Avkriminalisering av bruk og besittelse og kjøp av mindre
265 mengder ulovlige rusmidler til eget bruk er derfor en forutsetning for å kunne yte den
266 enkelte best mulig helsehjelp. Samtidig er det viktig at samfunnet fortsatt sender et
267 tydelig signal på at ulovlig rusmiddelbruk er uakseptabelt, og at politiet er sikret
268 mulighet til å avdekke rusmiddelbruk og distribusjon og etterforske selgere.

269 **Mindretallsdissens ved Stian og Gaute fra linje 263 til 266:**

270 *Vestland Arbeiderparti ønsker en omlegging av de helse- og strafferettslige sidene av*
271 *dagens ruspolitikk, der personer med rusproblemer skal møtes med hjelp fremfor straff.*
272 *Vestland Arbeiderparti vil flytte ansvaret for samfunnets reaksjoner for bruk og besittelse*
273 *av narkotika fra justissektoren til helsetjenesten.*

274 Lovfestet rett til brukerrom er også et viktig komponent i en rusreform. I dag er det
275 opp til kommunene å beslutte om det skal være brukerrom i en kommune. Det betyr
276 at man i dag bare har et slikt tilbud i Bergen og Oslo. Dette er ikke en lik rett til
277 helsehjelp, som skal omfatte alle i samfunnet også de rusavhengige. Det trengs et
278 nasjonalt boligløft, for de som er rusavhengige. En god boligpolitikk må også gjelde
279 denne gruppen.

280 LAR må utvikles videre, det er positivt at det åpnes for flere legemidler og
281 legemiddelformer innenfor LAR, dette må styrkes ytterligere. I de store byene har
282 man innført ordning med lavterskel LAR der pasienten kan oppsøke tilbudet uten
283 henvisning fra lege eller andre, dette tilbudet må styrkes og utvides. Utvikle dagtilbud
284 som Mottak- og oppfølgningsssentrene i Bergen.

285 Vestland Arbeiderparti vil arbeide for at:

- 286 ● Rusavhengige skal møtes med helsefaglig tilbud og hjelp – ikke straff
- 287 ● Brukerdoser av narkotiske stoffer skal avkriminaliseres
- 288 ● Politiet skal fremdeles kunne konfiskere og destruere ulovlige rusmidler
- 289 ● Det fremdeles skal være straffbart å omsette ulovlige rusmidler
- 290 ● Man ikke skal legalisere rusmidler.
- 291 ● Avvikle ordningen hvor kommunene blir pålagt prøvetaking (rusmiddeltesting)
- 292 ved rådgivende enhet for russaker.
- 293 ● Det forebyggende arbeidet, samt tjenester flere rusavhengige benytter seg av,
- 294 skal styrkes.
- 295 ● At det ikke åpnes for mer bruk av tvang overfor personer som blir tatt for bruk
- 296 av ulovlige rusmidler enn det som følger av gjeldende helselovgivning.
- 297 ● At det tilrettelegges for flere møter mellom hver enkelt bruker og den
- 298 kommunale rådgivende enheten, som en erstatning for ruskontrakter

299 Mindretallsdissens ved Stian og Gaute på kulepunkt 2.

300

301 **Ein styrka finansieringsordning for kommunane**

302 Finansieringa av kommunane bygger på fleire ulike prinsipp. Mykje av
303 rammeoverføringane vert imidlertid basert på folketal og om ein har meir eller mindre
304 vekst enn landssnittet. Dette er problematisk. Det er kommunane som har ansvaret
305 for å gje gode velferdstenester til alle innbyggjarar. Det må vere mulig å halde oppe
306 dette også om ein ikkje har folketalsvekst.

307 Framtidas eldreomsorg er basert på at folk skal bu i eigen bustad så lenge som råd. I
308 dag sit det eldre som treng heimhjelp og bur i gamle bustader som ikkje er
309 tilrettelagde for dei, som på ein eller annan måte har nedsett funksjonsevne.
310 Kommunane står klare til å bygge nye omsorgsbustadar. Det er viktig at
311 Arbeidarpartiet no synleggjer at vi tek dei eldre og pleietrengande på alvor, og syter
312 for at dei kan få ein hjelp når dei verkeleg har behov for det.

313 Dei ressurskrevjande tenestene gjeld våre sjukaste innbyggjarar, og krev mykje av
314 kommunane i form av både ressursar og kompetanse. Innslagspunktet for refusjon
315 for såkalla ressurskrevjande brukarar har auka jamnt og trutt under Høgre-
316 regjeringa, no er det på tide at innslagspunktet vert redusert monaleg. I tillegg må ein
317 vurdere om aldersgrensa på 67 år kan bli justert opp.

318 Ein sunn kommuneøkonomi er eit av dei viktigaste momenta for å sikre gode
319 strukturar for både unge og eldre. Levande lokalsamfunn med tilgang på universelt
320 utforma bustader, grunnleggjande tenestetilbod, møteplassar, tilgang til kollektive
321 transportmiddel og høve til å delta i frivillig arbeid vil legge til rette for at seniorane får
322 bruke ressursane sine lengst mogeleg. Det er til beste for både dei sjølve og
323 samfunnet. Med slike strukturar vil det bli mindre trong for personleg tilrettelagd
324 hjelp.

325

326 Vestland Arbeidarparti vil arbeide for at:

- 327 ● Kommuneøkonomien må styrkast, slik at ein særleg sikrar at også dei mindre
328 kommunane skal kunne gje gode tenester.
- 329 ● Rammene til Husbanken og refusjonsordningar vert auka, slik at kommunane
330 er i stand til å bygge nye omsorgsbustadar og sjukeheimar.
- 331 ● Innslagspunktet for refusjon for såkalla ressurskrevjande brukarar vert
332 redusert, og øvre aldersgrense justert.
- 333 ● Regjeringen må og fremje tiltak som styrkar tverrsektorielt kommunalt arbeid
334 til beste for eit meir aldersvenleg samfunn.

335

336 **Tannhelse**

I et land som Norge skal ikke størrelsen på lommeboka synes på tennene dine. Tannhelse innenfor egenandelsordningen vil sikre at alle har råd til å ta vare på tannhelsen. Hurdalsplattformen legger opp til en gradvis innføring av at tannhelse skal bli gratis, på lik linje med andre helsetjenester. Dette er viktig for den enkelte og god politikk for utjevning av sosial ulikhet. Regjeringen må prioritere dette arbeidet i hvert statsbudsjett som legges fram.

Vestland Arbeidarparti vil arbeide for:

- At arbeidet med tannhelsereformen må prioriteres aktivt ved hver budsjettframleggelse.
- At tannhelse må inn i egenandelsordningen i neste statsbudsjett for alle under 25 år.
- Å utvide ordningen med 5 og 5 år til målet om gratis tannhelse er nådd.
- Å ha som mål å innføre gratis tannbehandling for gravide.

Kvinnehelse

Kvinnehelse har vore og er underprioritert i norsk helsevesen. Dette gjeld både kvinnehelse generelt, og svangerskapsrelaterte problemstillinger. Kunnskapsnivået viser seg å vere lavt både i befolkninga og i helsevesenet. Relativt vanlege kvinnesjukdomar, som td endometriose, vert i for liten grad utgreia og behandla, og pasientar får difor nedsett livskvalitet og forringa evne til å delta i arbeid og sosialt liv. Svært mange tilstandar artar seg annleis hos kvinner enn hos menn. Sidan det meste av medisinsk forskning tradisjonelt har vore gjort på menn, går mange kvinner unødig lenge med liding før dei vert diagnostisert og får nødvendig behandling. Døme på dette er somatiske tilstander som td hjartefarkt og slag, men også ibuande psykiske tilstander som td. ADHD og autismespekterlidingar.

Offentleg gynekologteneste i distrikta er mange stader nesten fråverande. Dette set også retten til nødvendig oppfølging ved både ønskt og uønskt svangerskap på spel. Slik vil vi ikkje ha det. Vi vil at alle, også kvinner, skal ha likeverdig tilbod om helsetenester.

Kvinnehelseutvalget kom nyleg med sin rapport. Denne er tydeleg på at det trengs både auka fokus, auka kunnskap og auka status for kvinnehelse, og at dette må vere finansiert.

Vestland Arbeidarparti vil arbeide for at:

- Det må avsetjast nødvendige midlar for auka satsing på kvinnehelse jamfør 75 tiltak frå kvinnehelseutvalet.
- Eigendelar ved behandling av kvinnesjukdomar må vere lik som for menn.
- Alle sjukehus, inkludert lokalsjukehus og lokalmedisinske senter må ha tilgang til gynekolog for å kunne ivareta eit tilstrekkeleg tilbod til kvinner i alle deler av landet.

- 377 • Særleg styrke fokus og kompetanse i hjelpeapparatet på autisme og ADHD
378 hos jenter/kvinner, for at ein kan avdekke dette så tidleg som råd.

379 **Kriminalomsorg/Justis**

380 Vald i nære relasjonar er eit stort og krevjande område, som berører både justis- og
381 helsesektoren. Regjeringa arbeider no med ein opptrappingsplan mot vald i nære
382 relasjonar. Fysisk, psykisk, materiell og økonomisk vald, barn som er vitne til vald og
383 negativ sosial kontroll/æresvald – alt dette må vere del av den samme planen.

384 Då Knut Storberget (Ap) var justisminister vart alle kommunar pålagde å ha eller
385 vere ein del av ein lokal handlingsplan mot vald i nære relasjonar. Ein er enno ikkje i
386 mål med dette.

387 Arbeiderpartiet må levere konkret innspel til justisministeren i arbeidet med
388 opptrappingsplanen med tydelege krav.

389 Norsk kriminalomsorg er på mange måtar ei suksesshistorie. Eit viktig element er at
390 innsette har rett til opplæring og helsetilbod på linje med andre i samfunnet. Denne
391 sosialdemokratiske bærebjelken i norsk straffegjennomføringspolitikk er under press.
392 Skal domfelde framleis kunne få opplæringa dei har rett på, er det nødvendig å legge
393 til rette for at dei kan oppnå læreplanmål med eit trygt og strengt regulert lukka
394 datasystem.

395 Overgangen frå fengsel til fridom vert lettere om forskjellen til livet utanfor fengselet
396 er mindre. Den norske straffegjennomføringspolitikken bygger på
397 normalitetsprinsippet, som mellom anna betyr å organisere for ein fengselskvardag
398 som i størst mogleg grad gjenspeglar samfunnet ute. Den domfelde vert behandla
399 medt mogleg som andre innbyggjarar og sikre lik kvalitet på tenestene.

400 Dette er særleg viktig når det gjelder opplæring. Kurs og arbeidstrening har stor verdi
401 i seg sjølv. Men formell opplæring og eit vitnemål eller kompetansebevis er det som
402 verkeleg kan opne dørene for arbeidslivet når ein blir sett fri. Læreplanen legg vekt
403 på digitale evner, og løysinga ein i dag brukar for å gi eit tilpassa og lukka
404 datasystem i fengsel er utdatert.

405 Det sit til einkvar tid i overkant av 200 kvinner i norske fengsel. Dette utgjer 5.2
406 prosent av alle innsette og er noko høgare enn snittet for kvinneandelen i fengsel i
407 Europa.

408 Internasjonal forskning viser at det lave talet kvinner i fengsel samanlikna med menn
409 ofte fører til at fengselsadministrasjon og fengsel primært blir organisert basert på
410 mannlege innsette sine behov. Dette viser seg mellom anna i fengselsarkitektur,
411 sikkerheit, tilgjengelege aktivitetar og helsetilbod.

412 I kriminalomsorga sin rettleiing heiter det at “kvinner skal så langt det er mogleg
413 gjennomføre fengselsopphald i eigne fengsel eller fengselsavdeling tilpassa kvinner”.
414 Grunngevinga for dette er å lage gode og trygge soningsforhold for kvinner, hindre
415 uønska seksuell merksemd, eller utsette for press om sal av seksuelle tenester,
416 utnytting, trakassering og vald. Kvinner i fengsel har ofte eit enno dårlegare
417 utgangspunkt. Dei har oftare blitt utsette for overgrep og vald, har ubehandla
418 psykiske lidningar og problem med rus.

419 Dette krev særskild tilrettelegging i soningsforhold og at ein jobbar for å skape trygge
420 soningsforhold i heile Norge. Det er mangel på eigna soningsplassar for kvinner.
421 Dagens soningsforhold gir ikkje eit godt nok grunnlag for å sikre gode
422 rehabiliteringsforhold og struktur for å kome ut av kriminalitet.

423

424 **Vestland Arbeiderparti vil arbeide for:**

- 425 • At den komande opptrappingsplanen mot vald i nære relasjonar skal vere
- 426 forpliktande, konkret og finansiert
- 427 • Å oppretthalde retten til opplæring og normalitetsprinsippet i kriminalomsorga,
- 428 inkludert i møtet med digitaliseringa av samfunnet
- 429 • Eit eige kvinnefengsel i Vestland, til dømes i tilknytning til Bergen Fengsel,
- 430 som sikrar at kvinner får gode og trygge soningsforhold, og legg til rette for
- 431 god rehabilitering etter soning

432

433 **Psykisk helse**

434 God psykisk helse er viktig for at unge skal ha det bra og utvikle seg både sosialt og
435 når det gjeld læring. Etter pandemien ser ein at det er fleire unge som slit psykisk,
436 både med lette, moderate og alvorlege vanskar. Vi treng fleire lågterskel-tilbod i
437 kommunane og i dei vidaregåande skulane. Slik kan ein både forebygge vanskar og
438 hjelpe tidlegast mogleg.

439

440 **Vestland Arbeidarparti vil arbeide for å:**

- 441 • Innføre ein helsesjukepleiarreform i tråd med tilråding frå Helsedirektoratet.
- 442 • Styrke det tverrfaglege laget rundt eleven.
- 443 • Styrke lågterskeltilbod i kommunane.
- 444 • Styrke kompetansen om psykisk helse innan alle nivå av hjelpeapparatet.

445

446 **Legespesialisering**

447 Norge er avhengig av legar for å løyse fastlegekrisa. Slik systemet er no, må alle
448 ferdigutdanna medisinstudentar gjennom LIS1 for å begynne vidare spesialisering.
449 Det er for få stillingar, noko som skaper ein flaskehalseffekt, og gjer at kvalifiserte
450 legar sit unødvendig lenge i kø. Ved å auke antal LIS1-stillingar, vil ein kunne
451 utdanne fleire fastlegar og på den måten bidra til betre legedekning i

primærhelsetenesta. For å oppnå målet om å utdanne 80% av det norske legebehovet i Norge, må også talet plassar på medisinstudiet aukast i tråd med tilrådingane frå Grimstadutvalget sin rapport frå 2019. Dette må inkludere Vestlandslegen i regi av Universitetet i Bergen og helseforetaka på Vestlandet.

Vestland Arbeidarparti vil arbeide for at:

- Talet LIS1-stillingar skal aukast i samsvar med tilråding frå Helsedirektoratet.
- Talet studieplassar på medisin skal aukast i tråd med tilrådingane frå Grimstadutvalgets rapport (2019), inkludert innføring og utviding av Vestlandslegen.

En sosialpolitikk for vår tid

Foreldre skal ikkje måtte velge mellom varme i huset eller mat til barna. SIFO sitt referansebudsjett viser eit akseptabelt forbruksnivå som gjer det mogleg å følgje offentlege helse- og kosthaldsanbefalingar.

Arbeiderpartiet skal vere garantisten for at flest mogleg kan klare seg sjølv. Eit verkemiddel er å modernisere sosialpolitikken der det er nødvendig. Det er krevjande tider for mange folk no. Sjølv dei som har arbeid med lave og middels inntekter, kan slite med å få endane til å møtast når det generelle prisnivået aukar samt at både drivstoff og straum i periodar vert svært dyrt.

Vestland Arbeidarparti vil arbeide for:

- Ein gjennomgang av den samla sosialpolitikken, der ein også vurderer å auke både grunnbeløpet og barnetrygda
- At satsane for økonomisk sosialhjelp vert auka i samsvar med Forbruksforskningsinstituttet (SIFO) sitt referansebudsjett.
- At innretningen og nivå på sosialytelser skal være slik at ingen som mottar trygd i Norge må leve i fattigdom.

Uførepensjon og dagpenger

Intensjonen bak dagens regelverk knyttet til uføretrygd er at det skal lønne seg å jobbe. Delvis uføre som mister sin deltidsjobb vil få redusert arbeidsledighetstrygd jfr samordningsregelen i Folketrygdloven §4-25 som tilsier at dersom man har mottatt uføretrygd de siste to årene, vil samlet utbetaling samordnes til «fulle dagpenger». Dette betyr i praksis at mange delvis uføre ikke får opparbeidet seg rett til dagpenger.

I dag kan du søke mellom 20 % og 50 % prosent uføregrad fra KLP, SPK eller andre kommunale pensjonskasser. For å få uførepensjon av NAV må du være minst 50 % ufør. Hvis du får innvilget uføretrygd fra NAV av etter en lavere uføregrad enn 50%, vil den være basert på inntekten fra de fem siste årene. Uføretrygden fra pensjonskassen inkluderes ikke i beregningene.

492

493 Vestland Arbeidarparti mener at:

- 494 • Delvis uføre må, på lik linje med andre i arbeid, kunne opparbeide seg
- 495 rettigheter til dagpenger, som ikke avkortes mot uføretrygd.
- 496 • Når NAV beregner uførepensjon, må det tas utgangspunkt i arbeids- og
- 497 eventuelt trygdeinntekt de tre beste av de fem siste årene før full uførhet.
- 498 • Mottatte uføreytelser fra pensjonskasser må inkluderes som arbeidsinntekt i
- 499 NAV sin beregning av uførepensjon

500 R 4 Internasjonalt

501 *Ivaretar forslag nummer 170, 171. 55, 116, 134*

502 **Fritt Palestina**

503 Siden 1948 har palestinerne kjempet for frihet, rettferdighet og grunnleggende
504 menneskerettigheter. Likevel bryter israelske myndigheter folkeretten og
505 menneskerettighetene hver eneste dag gjennom en ulovlig okkupasjon. Langvarige
506 konflikter kan ikke normalisere grove menneskerettighetsbrudd.

507

508 Okkupasjonen, blokaden av Gaza og den folkerettsstridige muren gjennom
509 Vestbredden frarøver palestinerne friheten over egne liv, men fører også til en
510 oppsplitting av Palestina som gjør etableringen av en selvstendig palestinsk stat
511 stadig vanskeligere. Vi krever handling fra norsk side.

512

513 Vestland Arbeiderparti vil arbeide for:

- 514 • At Norge skal anerkjenne Palestina som selvstendig stat.
- 515 • Norske myndigheter skal gå ut med aktiv oppfordring om å ikke importere
- 516 varer produsert på okkupert palestinsk land.

517

518 **Atomnedrustning**

519 Arbeiderpartiet er dypt bekymret for den økende risikoen som atomvåpen utsetter
520 oss for. Verden har flere ganger vært på randen av kjernefysisk katastrofe som
521 følge av spenninger, misforståelser, tekniske feil og ulykker. Å fortsette å satse på
522 kjernefysisk avskrekking setter livet på jorda i fare.

523

524 Norge har en sikkerhetsstrategi som omfatter atomvåpen. Vi har ikke atomvåpen
525 selv, men har erklært at andre stater kan besitte og true med å bruke atomvåpen på
526 våre vegne. Vi ser økte spenninger, fiendtlig retorikk og starten på et nytt
527 kjernefysisk våpenkappløp. Dette viser oss at eksisterende virkemidler og rettslige
528 rammeverk ikke fungerer godt nok.

529

530 Vestland Arbeiderparti vil arbeide for at:

- 531 • Norge skal være en aktiv pådriver for gjensidig atomnedrustning gjennom
- 532 internasjonalt samarbeid.

533

534 **Forsvar**

535 Det sikkerhetspolitiske landskapet har endret seg dramatisk de siste årene. Det er
536 krig i Europa, økende polarisering, stormakt-rivalisering og stadig flere demokratier
537 utfordres. Noreg kan aldri stå imot ein eventuell russisk invasjon åleine. Vårt
538 medlemskap i NATO tryggar vår fridom. Vi må uansett ta høgde for å kunne stå i mot
539 eit angrep i ein periode. Vi vil oppmode om at Sjøheimevernet vert oppattretta, lokalt
540 forsvar er viktige element for å overvåke og trygge den lange kysten og fjordene
541 våre.

542

543 Fra åpne kilder og rapporter konkluderes det med at dagens forsvarsstruktur er for
544 liten og har for lav utholdenhet. Forsvaret mangler kapasiteter, personell og
545 materiell. Norge er heller ikke i nærheten av å oppnå NATOs målsetting om 2% av
546 BNP (vedtatt av alle medlemsland).

547 De siste tiårene har forsvar og beredskap blitt nedprioritert. Gjeldende Langtidsplan
548 for Forsvaret er et tydelig bevis på dette.

549 Forsvaret skal ivareta Norges selvstendighet - våre verdier, trygghet og handlefrihet.

550 Det trengs derfor en kraftig styrking av Forsvaret. Arbeiderpartiet må være en
551 garantist for dette.

552

553 Vestland arbeiderparti vil jobbe for at:

- 554 • Forsvarets kampkraft skal styrkes betraktelig. Det må investeres i mer
555 personell, materiell og kapasiteter.
- 556 • Heimevernet må styrkast med både personell og relevante tidsriktige
557 stridsmidler, og vurdere å gjenopprette Sjøheimevernet.
- 558 • Bevilgningene økes. Det må etableres en opptrappingsplan for å raskt nå
559 NATOs 2% mål.
- 560 • Forsvarsevnen skal utgjøre en reell krigsforebyggende terskel.
- 561 • Man ser på muligheten for å opprette et militært investeringsfond utenom det
562 årlige forsvarsbudsjettet. Et fond for innkjøp av utenlandsprodusert materiell
563 og våpensystemer.
- 564 • Det gjøres en skikkelig gjennomgang av objektsikkerhet i Olje- og
565 gassektoren. Det bør også ses på ivaretakelsen av objektsikkerheten knyttet
566 til tidligere privatisering av kritiske funksjoner og for forsvar.

567

568 **R 5 Næring**

569 *Ivaretek forslag nr. 43, 44, 53, 63, 93, 120, 133, 135, 153. Ivaretek delvis 29.*

570 **Eit meir robust skatte- og avgiftssystem**

571 Skattesystemet vårt er den økonomiske grunnplanken i finansieringa av
572 velferdsstaten, helsevesenet, sentral samfunnsinfrastruktur, forsvar og tryggleiken i

573 samfunnet vårt. Difor er det viktig med eit skattesystem som har høg tillit, oppslutnad
574 og stor legitimitet. Arbeidet for å sikre dette må skje både internasjonalt og nasjonalt.

576 Internasjonalt

577 Verdsøkonomien vert stadig meir samanvevd. Store, multinasjonale selskap med
578 særst få tilsette og enorm omsetnad tek større plass i verdsøkonomien. Det vert meir
579 og meir krevjande å utforme rammeverk for nasjonal skatte- og avgiftspolitikkk utan å
580 ta omsyn til internasjonale forhold og rammevilkår.

581
582 Noreg er eit av dei rikaste, mest gjennomsluktige og demokratiske landa i verda.
583 Vestland Arbeidarparti meiner difor det kviler eit særskilt ansvar på Noreg for å gå i
584 fremste rekkje i arbeidet for ein meir rettvis, gjennomsluktig og demokratisk
585 internasjonal økonomi. Kampen mot skatteparadis og skjult eigarskap i utlandet må
586 intensiverast. Arbeidet med å avdekke skatteunndraging ved hjelp av
587 pengeplassering i utlandet må styrkast.

589 Nasjonalt

590 Hurdalsplattformen tek viktige og riktige grep for eit betre og meir robust skatte- og
591 avgiftssystem. Arbeidet er godt i gong med å gjere skatte- og avgiftssystemet meir
592 rettferdig og meir geografisk omfordelende, mellom anna ved å auke
593 fagforeiningsfrådraget, og ved at det klart er slått fast at det er dei mest høgast
594 inntekter som skal betale mest skatt. Dette er særst viktige grep, ikkje minst for å
595 sikre høg tillit til skatte- og avgiftssystemet.

596
597 Inntektsutjamningsutvalet har foreslått ei ny fordeling av inntektene mellom
598 kommunane, mellom anna ved å trekkje meir pengar frå vertskommunane for
599 vasskraftverka. Det er viktig at oppfølginga av Inntektsutjamningsutvalet si innstilling
600 sikrar styrka kommuneøkonomi, samstundes som det framleis må kome
601 kraftkommunane til gode at dei stiller naturressursane sine til disposisjon for
602 kraftproduksjon.

603
604 I det vidare arbeidet med å styrkje skatte- og avgiftssystemet vårt meiner Vestland
605 Arbeidarparti følgande er viktig:

- 606 ● Økonomien vår må verte meir sirkulær, med eit skatte- og avgiftssystem som i
- 607 større grad verdset resirkulering, gjenbruk og meir effektiv ressursbruk.
- 608 ● Eit prinsipp i skattesystemet må vere at summen av marginals-katten på
- 609 arbeidsinntekt skal ligge rundt 50%.
- 610 ● Det må utgreiast ein generasjonsskatt, med eit høgt botnfrådrag.
- 611 ● Det må utgreiast eit skattefrådrag for åleinebuande.

614 Betre vilkår for vestlandsbonden

615 Det typiske vestlandslandbruket skil seg frå landbruket mange andre stadar i landet,
616 med små bruk og lite driftsareal. Landbruket på vestlandet er likevel eit viktig bidrag

617 både til trygg matproduksjon, ivaretakinga av kulturlandskapa, sysselsetjinga,
618 næringsmiddelindustrien og distriktspolitikken. Det er viktig at vestlandsbonden vert
619 sikra gode rammevilkår.

620

621 Hovudlinjene i norsk landbrukspolitikk vert lagt i dialogen mellom
622 jordbruksorganisasjonane og styresmaktene. Slik skal det framleis vere. Difor er det
623 viktig at vestlandsbonden og vestlandslandbruket er høgt oppe på regjeringa si
624 prioriteringsliste når det viktige arbeidet med å styrkje norsk landbruk skal
625 vidareførast.

626

627 Vestland Arbeiderparti meiner det er viktig at:

- 628 • Det i større grad vert trekt vekslar på erfaringar frå andre land kor
629 rammevilkåra for landbruket liknar vestlandet sine rammevilkår, særskilt når
630 det gjeldt smådriftsfordelar. Eit døme her er alpelandbruket i Austerrike.
- 631 • Forholda og rammene for økologisk landbruksproduksjon må styrkast. Her har
632 vestlandslandbruket eit potensial som må utnyttast betre.
- 633 • Rammevilkåra for produksjon av «kortreist», uprosessert og mindre
634 prosessert mat må verte betre. Det må mellom anna sjåast på om
635 avgiftspolitikken for slike matvarer kan endrast. Slik kan det også verte
636 enklare for konsumentane å velje sunne matvarer med positive helseeffektar.
- 637 • Lausdriftskravet må, når dette vert innført, kunne fråvikast der kor
638 dyrevelferda tillèt det. Lausdriftskravet kan gjere det vanskelegare for bruk
639 med små besetningar av dyr, og slik tvinge mange vestlandslandbruk ut av
640 drift.

641

642

643 R 6 Samferdsel

644 *Ivaretek heilt eller delvis forslag nr. 21, 25, 30, 34, 50, 52, 58, 60, 64, 73, 75, 76, 80,*
645 *81, 91, 92, 96, 97, 98, 100, 128, 129, 132, 145, 151, 161 og 162.*

646

647 **Samferdsel – tryggleik og utvikling i heile Vestland**

648 Årsmøtet sluttar seg til prioriteringane i det nyleg vedtekne fylkestingsprogrammet til
649 Vestland Arbeidarparti for 2023-27. Desse prioriteringane skal liggja til grunn for den
650 nasjonale og regionale samferdselspolitikken i Vestland fylke.

651

652 Vestland Arbeidarparti sine overordna mål for samferdselspolitikken er:

- 653 • Å prioritera liv og helse
- 654 • Å sikra gode, trygge og framkommelege vegar
- 655 • Å kutta utslepp for å løysa klimakrisa
- 656 • Å utvikla attraktive bu- og arbeidsmarknadsregionar som sikrar
- 657 konkurransekrafta i Vestland

658

659 **Vegnettet**

Gode, trygge og framkommelege vegar er avgjerande for at Vestland skal vera attraktivt for både busetnad og næring. På fylkesvegane må særleg rassikring og vedlikehald prioriterast, noko som krev forpliktande nasjonale planar som vert følgt opp med tilstrekkelege løyvingar.

Riks- og europavegane spelar også ei avgjerande rolle for å knyte fylket vårt saman internt og med andre regionar nord, sør og aust for oss. Me forventar at staten prioriterer å bygge ut eit trygt, rassikkert, tenleg og effektivt overordna vegnett i fylket vårt. For å nå klimamåla er det også naudsynt å byggja ut eit nettverk av fyllestasjonar for ulike energiformer som hydrogen og biogass i tillegg til ladestasjonar for elkøyretøy.

Bergen er hovudstaden i Vestland og knutepunktet som bind kysten saman med indre deler av fylket. Innfartsårene til Bergen har store utfordringar på grunn av mangel på kapasitet og moglegheiter for omkøyning. Bergen har dårlegast trafikkavvikling blant dei norske storbyane. Derfor hastar det å komme i gong med bygging av Bybanen til nye bydelar, ny Nordhordlandstunnell og E16 Arna-Stanghelle.

Vegutbygging medfører arealinngrep som vil kunna gje auka klimagassutslepp og tap av naturmangfald. I alle store motorvegprosjekt skal nedskalering vurderast for å nå nasjonale målsettingar for klima og natur, og sikra naudsynte ressursar til oppgradering, vedlikehald og rassikring av vegnettet.

Kollektiv, sykkel og gange

Ambisiøse klimamål og nullvekstmålet for biltrafikk i Bergen krev auka bruk av miljøvennleg kollektivtransport, tilrettelegging for syklistar/gåande og gjennomtenkt by- og tettstadplanlegging. Det må satsast vidare på utvikling av kollektivtransporten i by og bygd. I distrikta vil det krevje utvikling av nye og meir treffsikre mobilitetskonsept, som t.d "hent meg", ringbuss m.v. Å leggja til rette for ei velfungerande og miljøvennleg taxinæring er avgjerande der kollektivtilbodet er mangelfullt.

Eitt av våre viktigaste verktøy for å nå målet om nullvekst i biltrafikken i Bergensområdet er bybanen. Vestland Arbeidarparti vil byggje bybanen til Åsane, og er positiv til bybane til fleire bydelar i framtida.

Vestland Arbeidarparti vil satsa på jernbanen, flytta meir gods frå veg til bane og byggja ut ein framtidsretta og konkurransedyktig Bergensbane. Oppsplitting av jernbanen må stoppast, og vedlikehald og togsett prioriterast. Høgfartsbane på utvalde strekningar bør vurderast.

Sjø og luftfart

Ferje og hurtigbåt er ein avgjerande del av samferdsletilbodet i store delar av Vestland. Eit tenleg, rimeleg og miljøvennleg ferje- og hurtigbåttilbod som dekkjer behova til folk og næringsliv er difor nødvendig for å sikre livskraftige lokalsamfunn.

Kortbanenettet for fly er ein viktig og nødvendig del av beredskapen og kollektivtilbodet i distriktet. Eit godt og framtidsretta flytilbod må sikrast gjennom at dei fem kortbaneflyplassane i fylket vert del av staten si flykjøpsordning (FOT).

Nasjonal transportplan

Vestland er det fremste eksportfylket og står for store inntekter til statskassa. Vestland er også avgjerande for omstillinga Norge skal igjennom i åra som kjem. Vestland Arbeidarparti meiner at Vestland fylke over tid har fått ein for liten del av dei samla samferdslemlane.

Vestland Arbeidarparti krev at Vestland får ein større del av midlane i ny Nasjonal transportplan (NTP). For Vestland Arbeidarparti vil liv, helse og rassikring vera viktige omsyn i prioriteringane i NTP. I samsvar med fylkestingsprogrammet vil me jobba for:

- Forpliktande nasjonal plan over 12 år for rassikring av fylkes- og riksvegar.
- Forpliktande nasjonal plan for å ta igjen vedlikehaldsetterslepet på fylkesvegane.
- Ny veg og bane mellom Bergen og Voss (K5).
- Ein opprusta og ferjefri E39 med gode koplingar til andre område i fylket.
- Eit effektivt og trygt vegnett i Bergensregionen, særleg E39 og RV555.
- Utbetring av aust-vest-sambanda: E16, E134, RV15 og RV7.
- Utbetring av RV13 for å knyta indre Vestland saman.
- Kontinuerleg utbygging av bybanen med 70 % statleg finansiering.
- Stad skipstunnel.

Me krev at det snarast mogleg vert løyvd midlar til:

- Oppstart E134 Røldal-Seljestad (revidert statsbudsjett 2023).
- Oppstart E16 Arna-Stanghelle (statsbudsjett for 2024).
- Detaljregulering av Vågsbotn-Klauvaneset (2023).
- Kvalitetssikring (KS2) og klargjering til oppstart av E39 Hafstadfjelltunnelen (2024).

R 7 Oppvekst og utdanning

Barnehage (26, 67, 71, 111)

Nok personale på avdelingane er avgjerande både for kvaliteten på barnehagetilbodet, for at det alltid skal vere trygt for alle barn å vere i barnehagen og for å sikre tilsette eit trygt og godt arbeidsmiljø. Bemanningsnorma krev at barnehagane har ei grunnbemanning på minst ein tilsett per tre barn under 3 år og ein tilsett per seks barn over 3 år. Grunnbemanninga må gjelde for heile opningstida.

Barnehagen skal ikkje berre vere ein trygg stad å vere, men skal og vere ein lærings- og utviklingsarena for borna, der Rammepleanen set rammene for tilbodet. Barnehagen skal og vere ein trygg og helsefremmande arbeidsplass for dei tilsette.

For barnehagebarn utgjer måltida i barnehagen ein vesentleg del av barnas inntak av mat og drikke, enten maten er teken med, eller vert servert i barnehagen. Mat og måltider i barnehagen har derfor stor betydning for barns kosthold og matvanar, og kan ha stor betydning for fysisk og psykisk helse og sosial utjamning. Matservering i barnehagen er ein del av det pedagogiske barnehagetilbodet med mykje god læring.

754 For å unngå sosiale forskjellar- må alle barn få servert god, sunn og variert mat i
755 barnehagen.

756 Finansieringsordninga for private barnehagar sikrar ikkje likebehandling mellom
757 kommunale og private barnehagar. Årsaker er meir omfattande oppfølgingstilbod i
758 mange kommunale barnehagar, dårlegare pensjonsordningar i private barnehagar,
759 høve til utbytte frå private barnehagar og ulike opptaksreglar.

760 Vestland arbeidarparti vil arbeide for at:

- 761 • Ein må få på plass ei lovregulering som sikrar at bemanningsnorma i
- 762 barnehagane gjeld for heile opningstida.
- 763 • Det må innførast matservering i alle barnehagar.
- 764 • Det trengs eit kontinuerleg forbetringsarbeid for å sikre reell likebehandling
- 765 mellom barnehagane våre.

766

767 **Grunnskule**

768 Lærarane og fagarbeidarane er berebjelkane for ein god skulegang og utdanning.
769 Skulen skal vere ein arena for personleg og samfunnsmessig utvikling, der alle barn
770 vert tekne på alvor og alle skal ha like føresetnader for å lykkast. Organisering av
771 skulen kan både skape og reprodusere sosiale skilnader. For å motverke sosiale
772 skilnader må ein få tilstrekkeleg lærartettheit for å nå læringsmåla.

773 Meir praktisk, variert og aktiv læring i skulen vil gje meir motiverte elevar. Dei nye
774 læreplanane legg opp til meir sosialisering, leik, moglegheiter for utandørs
775 undervisning og sørgjer for meir elevmedverknad. Dette er viktig for elevane si trivsel
776 og læring.

777 Det har lenge vore eit mål for Arbeiderpartiet at grunnskulen i Norge skal gje alle
778 barn eit gratis heildagstilbod. Med innføringa av gratis SFO 12 timar per veke
779 hausten 2022, så er vi på god veg til å innføre universell heildagsskule for alle.
780 Arbeidarpartiet må jobbe vidare for gratis SFO for alle 1.-og 2.klassingar, uansett
781 inntekt.

782 Vi veit at godt kosthald og gode måltidsvanar er grunnleggande for god helse og eit
783 godt liv. Innføring av måltid i grunnskulen bør vere eit viktig mål for Arbeidarpartiet.
784 Det er førebyggjande helsearbeid, sosial utjamning og gjev betre grunnlag for læring.

785 Barn og ungdom frå høgare sosioøkonomiske grupper deltek oftare i organiserte
786 fritidsaktivitetar enn dei frå lågare. Skeiv sosial rekruttering skjer både på grunn av
787 kultur og økonomi. Dei organiserte fritidsaktivitetane tilbyr ein arena for å møte andre
788 born/ungdom og utvikle ferdigheiter.

789

790 Vestland arbeidarparti arbeide for at:

- 791 • Regjeringa fortset det gode arbeidet mot gratis SFO for alle 1.- og 2.
792 klassingar.
- 793 • Regjeringa må sette i verk ei gransking av kva verknader auka timebruk i
794 grunnskulen har hatt med omsyn til leik og frie aktivitetar som pedagogisk
795 verkemiddel.
- 796 • Det vert innført skulemat i grunnskulen.
- 797 • Fritidsaktivitetar må inn i skulen i aukande grad for å sikre like moglegheiter
798 for delta og motverke dei negative sosiale forskjellane manglande deltaking
799 gir.

800
801
802

803 **Videregående skule**

804 Høyresidas urettferdige fraværsgrense har gjort at elever som tidligere hadde høyt
805 fravær, nå har økt fravær. Fraværsgrensen har medført mindre fravær, men har
806 truffet skeivt ved at den ikke har redusert frafall i skolen. Fastlegekontorene i landet
807 har de siste årene fått køer av elever, som risikerer å stryke i et fag om de ikke får en
808 legeattest. Dette virker mot sin hensikt. Vi må ha tillit til at læreren kan finne
809 hensiktsmessige løsninger selv. Fraværsgrensa starter i feil ende og vi vil heller
810 sette i gang tidlige tiltak som forhindrer fravær. Vi mener at det eksisterende
811 lovverket for fravær må bli erstattet med et skolereglement hvor antall godkjente
812 læringssituasjon og helhetsvurdering fra lærer skal ligge til grunn, og at dagens
813 rigide fraværsgrense fjernes.

814

815 Vestland arbeiderparti vil arbeide for å:

- 816 • Fjerne dagens fraværsgrense.
- 817 • Innføre et skolereglement hvor tilstrekkelig antall godkjente
818 vurderingssituasjoner, en helhetsvurdering fra lærer og oppmøte skal ligge til
819 grunn.
- 820 • At elever skal kunne stryke timesfravær, og ikke bare dager.
- 821 • Innføre politisk fravær i ungdomsskolen.

822

823 Mange elevar i den vidaregåande skulen har lang reiseveg til nærmaste skule.
824 Pendling medfører både slitasje og at dei går glipp av mange sosiale aktivitetetar.
825 For dei som bur på hybel er høge leigeutgifter ei utfordring.

826

827 Vestland arbeidarparti vil arbeide for at:

- 828 • Bortebuarstipendet bør aukast for elevar med ufrivillig lang reiseveg.

829 Mange utenlandske studenter slår seg ned i Bergen etter endte studier. Det er viktig
830 for Bergen å trekke til seg kompetanse fra utlandet. Hvis vi dropper studentavgift for
831 utenlandske studenter, vil vi lettere kunne trekke til oss flere utenlandske studenter.

832

833 Vestland arbeiderparti vil arbeide for å:

834
835

- Reversere innføring av skolepenger for utenlandske studenter utenfor EU og EØS.

836

Innkomne forslag

Forslag nr. 21

838 Arbeiderpartiet i Bergen

839

840 Begrunnelse:

841 Arbeiderpartiet i Bergen ønsker en utvikling der kollektiv, sykkel og gange i langt
842 større grad skal bli et alternativ til bilbruk. Vi vil prioritere bybanen til Åsane og vil
843 sikre en videre utbygging av bybanen til alle bydeler. Arbeiderpartiet i Bergen vil
844 bygge en helhetlig sykkelstamvei som også hensyntar grøntområder, kulturmiljø,
845 vann og utbygde eiendommer.

846 Arbeiderpartiet i Bergen berømmer regjeringen for å ha stanset privatisering av drift
847 og vedlikehold av jernbanens infrastruktur, og for å ta det utskilte selskapet Spordrift
848 inn igjen i Bane Nor. Vi trenger en regjering som kan gjenskape kan gi tillit til en god
849 jernbanedrift i Norge. Vi vil satse på jernbanen og flytte mer godstransport over fra
850 vei til bane.

851

852 Forslag:

853 Vestland arbeiderparti mener at:

- 854 • Miljøvennlige transportløsninger som tog, bybane og elektriske busser skal
855 være bærende elementer i kollektivtransporten.
- 856 • Sykkel og gange må prioriteres for å få ned klimagassutslippene og skape
857 bedre bymiljø.
- 858 • Stanse og reversere oppsplitting av jernbanen
- 859 • Jernbanesektoren må reorganiseres og bevilgninger til vedlikehold av
860 infrastruktur og togsett prioriteres.

861

862 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

863

Forslag nr. 22

865 Gloppen Arbeiderparti

866

867 Begrunnelse:

868 Gloppen AP meiner at Staten skal ha ei sterk og tydeleg rolle i det grønne skiftet når
869 det gjeld fremskaffing av ny fornybar energi, sysselsetting, industri og fordeling.

870 Dersom desse interessene ikkje vert ivareteke så vil det grønne skiftet feile.

871 Kommunal vetorett er ikkje eigna til å løyse nasjonale utfordringar korkje innan
872 energi eller samferdsel.

873

874 Forslag:

875 Klima og energiomstilling er ei av vår tids største utfordringar. Politikk som skal møte
876 utfordringane innan miljø, klima og energi må ta omsyn til sosial rettferdigheit og

877 næringspolitikk. Sosial rettferdigheit, sysselsetting og næringspolitikk krev tilgang på
878 store mengder energi til lågast mogeleg pris. Arbeiderpartiet må difor prioritere
879 utbygging av fornybar energi; vasskraft, landbasert vindkraft, botnfast og flytande
880 havvind og solkraft; med lågast mogeleg energikostnad og miljøpåverknad.
881 Energisparing og effektivisering hos hushaldningane og næringslivet er og ein viktig
882 del av løysinga.

883

884 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energi for ei ny tid

885

886 **Forslag nr. 23**

887 Askvoll og Fjaler Arbeidarparti

888

889 Begrunnelse:

890 Det innsendte dokumentet er handsama av Fjaler A og Askvoll AP, så det er eit
891 fellesforslag.

892

893 Forslag:

894 Tre forslag til årsmøtet i Vestland AP frå felles årsmøte Askvoll og Fjaler AP. 1.
895 februar 2023

896

897 Initiativ og tiltak frå regjeringa som gjev dyre utslag for kommunane

898

899 Gode tiltak og ordningar sett i verk av Arbeidarparti/Senterpartiregjering, slik 12 timar
900 gratis SFO for 1. og 2. klassingar frå hausten, gjev svært uheldige økonomiske
901 konsekvensar for oss som bur i ein kommune med lange avstandar. Overføringane
902 tek berre høgde for tal barn og at dei kan plasserast på ein skule, ikkje at vi har 4
903 SFOar i kommunen og kvar av dei må ha minst ein tilsett. Vi har høve til å krevje
904 foreldrebetaling som dekkar SFO-drifta, men dei resterande timane vil då verte svært
905 dyre for foreldra, noko som ikkje er intensjonen med tiltaket frå regjeringa si side.

906

907 Gode tiltak som blir sette i verk MÅ ta høgde for geografi, folketal og avstand. Dette
908 gjeld ikkje berre SFO, men vi brukar dette som eit døme.

909

910 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

911

912 **Forslag nr. 24**

913 Askvoll og Fjaler Arbeidarparti

914

915 Begrunnelse:

916 Det innsendte dokumentet er handsama av Fjaler A og ASkvoll AP, så det er eit
917 fellesforslag.

918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938

939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956

957
958

Forslag:

Tre forslag til årsmøtet i Vestland AP frå felles årsmøte Askvoll og Fjaler AP. 1.
februar 2023

Kredittkortselskap og andre lånehaiar si utnytting av svake grupper i samfunnet

Bankane og andre verksemder som låner ut pengar utan sikring, MÅ ikkje ha høve til å låne ut til folk som ikkje har evne til å betale. Det finst allereie eit gjeldsregister, men det ser ikkje ut som dette hindrar folk utan betalingsevne i å få lån.

Det bør også vere ei mykje sterkare regulering på korleis utleigarar av husrom til studentar sikrar seg gjennom depositum. Ein skal ikkje måtte ta opp eit usikra forbrukslån med skyhøg rente som det første ein gjer når ein startar som ny student, for å få seg tak over hovudet.

Det er også påvist at mykje gjeld kan føre til dårleg psykisk helse. Det å hindre at folk kan tene pengar på andre si ulykke, er eit samfunnsoppdrag som vi bør kunne gjennomføre og stå for som eit sosialdemokratisk parti.

Innstilling: Delvis gjennom Forslag 117

Forslag nr. 25

Askvoll og Fjaler Arbeidarparti

Begrunnelse:

Det innsendte dokumentet er handsama av Fjaler A og ASkvoll AP, så det er eit fellesforslag.

Forslag:

Tre forslag til årsmøtet i Vestland AP frå felles årsmøte Askvoll og Fjaler AP. 1.
februar 2023

Kollektivtilbod i distrikta

Vi bør vere med på å utvikle innovative initiativ som sikrar gode kollektivtilbod i distrikta.

Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

Forslag nr. 26

Vik Arbeiderparti

959

960 Begrunnelse:

961 Slik lovreguleringa er i dag, viser bemanningsnorma til tal på årsverk som må
962 tilsetjast når det er klart kor mange barn som skal gå i barnehagen. Dette fører til at
963 norma fungerer meir som ei papirnorm enn ei sikring av nok personale for det
964 einskilde barn til ei kvar tid. Dagens lovregulering sikrar ikkje bruk av vikar ved
965 fråvær av personale. Regjeringa har i Hurdalsplattformen som mål å betre
966 bemanningsnorma ved, mellom anna, å stille krav til vikarbruk. Vik Arbeiderparti
967 meiner vi må få på plass ei lovregulering der bemanningsnorma må gjelde kvar dag,
968 i tillegg til å gjelde årsverk knytt til tal på barn som skal gå i barnehagen. Dette vil
969 føre til krav om vikarbruk ved fråvær av personale. Nok personale på avdelingane er
970 avgjerande både for kvaliteten på barnehagetilbodet, for at det alltid skal vere trygt
971 for alle barn å vere i barnehagen og for å sikre tilsette eit trygt og godt arbeidsmiljø.
972 Barnehagen skal ikkje berre vere ein trygg stad å vere, men skal og vere ein
973 lærings- og utviklingsarena for borna, der Rammeplanen set rammene for tilbodet.
974 Barnehagen skal og vere ein trygg og helsefremmande arbeidsplass for dei tilsette.
975 Nok bemanning er avgjerande for å unngå stress og ein arbeidskvardag som vert for
976 krevjande å stå i. Arbeiderpartiet sitt mål må vere å sikre vikar ved fråvær og at
977 bemanningsnorma vert oppfylt dagleg. Vik Arbeiderparti meiner at ei slik
978 lovregulering vil vere eit steg på vegen for å styrke bemanninga i alle barnehagar.

979

980 Forslag:

981 Ei bemanningsnorm som fungerer i barnehagekvardagen. Det må jobbast for å få på
982 plass ei lovregulering som sikrar at bemanningsnorma i barnehagane gjeld kvar dag.
983 Dette for å sikre at det er nok vaksne på avdelingane, sjølv om tilsette har plantid,
984 deltek på møte, er sjuke eller er vekke av andre grunnar. Slik bemanningsnorma no
985 fungerer, er barnehagane i for stor grad underbemanna, noko som går sterkt ut over
986 kvaliteten både på barnehagetilbodet og arbeidsmiljøet til dei tilsette.

987

988 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

989

990 **Forslag nr. 27**

991 Vik Arbeiderparti

992

993 Begrunnelse:

994 Som fylgje av elektrifisering av biler, båtar, fly, ferjer og ikkje minst framtidig ny
995 industri, vert det mangel på elektrisk kraft for å ta nye steg i det grøne skifte. I tillegg
996 fører elektrifiseringa, auka kraftproduksjon og auke kraftutveksling med utlandet til
997 kapasitetsproblem i straumnett som krev store investeringar. Det er eit stort unytta
998 potensiale i å nytta solenergi på tak-/vegg-overflater på offentlege bygg og
999 næringsbygg over heile landet. Dette gjeld særleg nybygg, men også ved
1000 fasadeendringar / renovering / ombygging av eksisterande bygg. Påbod om bruk

1001 solenergi vil gjev auke i lokalprodusert energi som ikkje vil belaste straumnettet,
1002 snarare avlaste det. Tiltaket vil kunne redusere behovet for nye store vind- og
1003 vasskraftutbyggingar og det vil redusere investeringane i kraftoverføringa over heile
1004 landet. På sikt vil tiltaket både gje billegare straum og billegare nettleige for
1005 hushaldningar og næringsliv.

1006

1007 Forslag:

1008 Det bør bli påbod om å installerere solfangarar eller solceller på alle nye bygg og ved
1009 omfattande renovering av bygg. Påbodet skal gjelda for offentlege bygg og
1010 næringsbygg med grunnflate over 500kvm. Gode statlege tilskotsordningar gjennom
1011 Enova er ein føresetnad.

1012

1013 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energi for ei ny tid

1014

1015 **Forslag nr. 28**

1016 Vik Arbeiderparti

1017

1018 Begrunnelse:

1019 Det er enorm interesse for elektrifisering innan alle samfunnsområde, og det hastar å
1020 byggje ut meir fornybar energi. Energikommisjonen meiner Norge treng 40TWh ny
1021 fornybar energi innan 2034 og Statnett har varsla Olje- og energidepartementet om
1022 at den nasjo-nale energibalansen er forventa å bli negativ i 2027. Prisauke på
1023 innsatsfaktorar, krig i Europa og globale verknader av Covid-19 har pressa
1024 utbyggingsprisar og rentekostnader betydeleg opp, og skapar stor usikkerheit om
1025 framtidig lønsemd. Utbyggingsprisen ligg i dag på mellom 5 og 7 kr/kWh på nye
1026 kraftanlegg og dette gjev eit kapitalbehov på 250 milliard kr. Det er difor eit paradoks
1027 at produsentar av fornybar energi har fått eit betydeleg høgare skattetrykk enn
1028 tidlegare. Dette er midlar som kunne ha vore brukt til investeringar.

1029 Grunnrenteskatten må tilbake på 2021-nivå og høgprisbidraget må fjernast.

1030 Ytterlegare tiltak som høgare frådrag frå friinntekter og avskrivningar på investeringar
1031 på lik linje med petroleumsnæringa må også vurderast. Dette for å stimulere
1032 kapitalkjelder til å prioritere fornybar energiproduksjon.

1033

1034 Forslag:

1035 Skal målet om 40TWh ny fornybar energi innan 2030 realiserast trengs det stabile og
1036 gode rammer som legg til rette for investeringar i vasskraft. For å nå dette målet må
1037 minst 250 milliardar kroner investerast. Skattesystemet må innrettast slik at det blir
1038 investert både i anlegg som gjev ny produksjon og i effektanlegg som kan balansere
1039 uregulerbar vindkraft og elvekraft.

1040

1041 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energi for ei ny tid

1042

1043 **Forslag nr. 29**

1044 Vik Arbeiderparti

1045

1046 Begrunnelse:

1047 Finansieringa av den norske velferdsstaten krev eit høg skatteinngong. I denne
1048 samanheng må ein ikkje berre sjå på delen av kaka staten kan ta, men også korleis
1049 ein kan gjera kaka større. Ei viktig brikke er at alle som kan arbeider i 100% stilling,
1050 spesielt med dei med årslønner over 800.000 kr. I denne gruppa finn ein høgt utdanna
1051 med lang erfaring, yrkesarbeidarar og vellukka gründerar som står på dag og natt
1052 m.m. Gruppa er stor, 11,5% av lønnsinntakane, og dei har høg produktivitet.
1053 Dersom høgt løna arbeidstakarar vel å byte ein arbeidsdag med fri, vil staten i dag ta
1054 60% av rekninga i form av tapt skatt og det fører til mindre økonomisk vekst. Det er
1055 heilt rett at dei som tener mest også skal bidra mest til fellesskapet, men det går ei
1056 grense for kor mykje skatt folk er villige til å betale av den siste krona dei tener. Å
1057 ytterlegare auke inntektsskattane for dei høgtlønnte for å kompensere for mindre
1058 skatteinngang vil gjere situasjonen endå verre. Reduksjon i talet på offentlege
1059 fridagar, som Danmark gjorde i desember i 2022, vil ramme alle.

1060

1061 Forslag:

1062 Marginalskatt på inntekt, summen av toppskatt og arbeidsgjevaravgift, må ikkje
1063 overstige 50% uansett inntekt. Med ein stadig mindre del av befolkninga i
1064 lønnsarbeid er det ein føresetnad for å oppretthalde velferdsstaten slik me kjenner
1065 den at flest mogleg arbeider 100%. Dagens skatteregime gjer at staten tek nær
1066 60% av kostnaden når høgt løna grupper tek ein dag fri i veka.

1067

1068 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

1069

1070 **Forslag nr. 30**

1071 Vik Arbeiderparti

1072

1073 Begrunnelse:

1074 Rv13 mellom Vik og Voss er landets mest stengte riksveg. Rett før regjeringsskiftet,
1075 overførte Hareide fleire utbetnings-strekningar frå Statens vegvesen til Nye Veier AS.
1076 Ei av desse var riksveg 13 frå Skare til Sogndal, og strekninga Vinje – Sogndal
1077 inngår i denne strekninga. Her finn me også rv.13 Vikafjellet, som er høgast
1078 prioriterte vegtiltak i Sogn. Det er styret i Nye Veier AS som skal prioritere
1079 rekkefølga på prosjekta dei har fått tildelt, mellom anna ut frå samfunnsøkonomisk
1080 nytte. I Nye Veier AS sitt oppdrag på utbetningsstrekningane, heiter det at dei skal
1081 prioritere investeringar som reduserer skredfare og gir vegen ein akseptabel
1082 minstestandard. Vegen frå Vik til Voss, med framtidig Vikafjellstunnel, er sentral for
1083 å sikra eit livskraftig lokalsamfunn i Vik og Sogneregionen. Og i tillegg ei sers viktig
1084 ferdselsåre for Vestland, mellom Sogn - Voss, Hardanger og Bergen, samt ein sær

1085 viktig omkøyringsveg for E16. I strekninga som er tildelt Nye Veier AS på riksveg 13,
1086 inngår kring 30 skredpunkt, med stadvis smal vegbreidde og vanskeleg framkome.
1087 Fleire av skredpunkta med høgast skredfaktor og vanskeleg framkome, vil bli avløyst
1088 med tunnel. Vikafjellstunnelen vil være avgjerande for forsvarleg beredskap for Vik
1089 Kommune. Stengt fjell og værstengte ferjer gir isolert kommune.

1090

1091 Forslag:

1092 I samsvar med lovnader og vedtak frå Ap og Sp i handsaming av NTP våren 2021,
1093 krev Vik Arbeiderparti at Vikafjellstunnelen kjem inn som bunde prosjekt i NTP ved
1094 komande rullering, 2024. Stortinget må løyva naudsynte øyremerka
1095 planleggingsmidlar til prosjektet, slik at oppstart kjem i gang snarast.

1096

1097 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

1098

1099 **Forslag nr. 31**

1100 Vik Arbeiderparti

1101

1102 Begrunnelse:

1103 I EU er det krav til funksjonelt skilje for nettføretak med meir enn 100.000 kundar.

1104 Grunngjevinga var fare for at store selskap kunne manipulera marknaden.

1105 Det er unødvendig å påtvinga nettføretak i Noreg meir byråkrati enn i EU. Olje- og

1106 energidepartementet sende difor framlegg til endring på høyring 14. september

1107 2022. Det er komme 22 høyringssvar, 17 av desse stettar framlegget.

1108 Ei låg grense er byråkratiserande, fordyrande og hindrar smådriftsfordeler og

1109 fleksibilitet. Administrasjonskostnadene aukar, noko som går ut over innovasjon og

1110 verdiskaping. Å pålegge dei mindre selskapa høgare kostnader aukar nettleiga, og

1111 forsterkar presset for å slå seg saman i større einingar. Samtidig dreg dei store

1112 aktørane fordel av at mindre selskap ikkje får nytta kompetanse effektivt på tvers av

1113 fagområde. Vi er uroa for at dette fører til at distrikta si evne til å tiltrekka seg

1114 kompetent arbeidskraft, lokale læreplassar og ein god beredskap med bakgrunn i

1115 nærleik og lokal kompetanse, blir skadelidande.

1116

1117 Forslag:

1118 Regjeringa sitt framlegg til endring i kravet om funksjonelt skilje etter energilova §4-7

1119 må gjennomførast. I høyringsnotatet frå 14. september 2022 er det føreslege at

1120 grensa i §4-7 vert heva til nettføretak med 100.000 eller fleire nettkundar. Heving av

1121 grensa vil redusere byråkrati og fremja utvikling og effektiv og rasjonell drift.

1122

1123 Innstilling: Ivaretatt gjennom pågående lovarbeid.

1124

1125 **Forslag nr. 32**

1126 Vik Arbeiderparti

1127

1128 Begrunnelse:

1129 Utfordringane med mangel på arbeidskraft kan vera ein sterk trussel mot å bevare
1130 folketalet og oppretthalde bygdene. Mangel på kvalifiserte søkjarar med høgare
1131 utdanning til dømes lærarstillingar i barnehage og skule er ei aukande utfordring,
1132 og utan til dømes legar og sjukepleiarar, vil det verta redusert tryggleik i
1133 kommunane. Klarer vi ikkje å skaffe nok personell inn
1134 i dei kommunale yrka, vil lokale lønsskilnadar verke kanibaliserande. Ein generell
1135 sentral
1136 lønsauke vil difor ha best effekt. Vik Arbeiderparti meiner at ein i kommunal sektor er
1137 komen til eit punkt der alvorret i mangelen på kvalifisert arbeidskraft må gjerast noko
1138 med. Om det ikkje vert sett igong tiltak for å betre på situasjonen vil ein i kommunal
1139 sektor ikkje lenger vere i stand til å utføre lovpålagde oppgåver på ein trygg og
1140 forsvarleg måte. Trykket på dei som arbeider i offentleg sektor er stort og kan ikkje
1141 vedvare over tid. Vik Arbeiderparti meiner difor at ein på kort sikt må auke løna til
1142 offentleg tilsette og på lenger sikt må setje i verk målretta tiltak for å få utdanna fleire
1143 til stillingar innan plan og forvaltning, helse og oppvekst.

1144

1145 Forslag:

1146 Utfordringane med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft i kommunane, fører til trong for
1147 å auke løna til kommunalt tilsette. Kommunane får stadig større utfordringar med å
1148 rekruttere tilsette til ledige stillingar. Det gjeld både fagarbeidarstillingar og stillingar
1149 med krav om høgskuleutdanning. Det gjer at løna i kommunal sektor må aukast, for
1150 at ungdommar og andre skal velje seg utdanningar retta mot kommunale stillingar,
1151 og for at tilsette i kommunal sektor skal verte verande.

1152

1153 Innstilling: Ivaretatt i R1 Arbeidsliv

1154

1155 **Forslag nr. 33**

1156 Årdal Arbeiderparti

1157

1158 Begrunnelse:

1159 SIFO sitt referansebudsjett viser eit akseptabelt forbruksnivå som gjer det mogleg å
1160 følgje
1161 offentlege helse- og kosthaldsanbefalingar. Når satsane for sosialhjelp er 10.000
1162 kroner
1163 lågare enn dette for ein vanleg kjernefamilie, endar vi opp med å låse familiane i
1164 fattigdom.

1165

1166 Forslag:

1167 Vestland Arbeiderparti ber om at satsane for økonomisk sosialhjelp vert auka i
1168 samsvar med Forbruksforskningsinstituttet (SIFO) sitt referansebudsjett.

1169

1170 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

1171

1172 **Forslag nr. 34**

1173 Årdal Arbeiderparti

1174

1175 Begrunnelse:

1176 Me treng å prioritera liv og helse, folk skal føla seg trygge på vegane våre.

1177 Nasjonal rassikringsgruppe har vist fram det store vedlikehaldsetterslepet. Me treng
1178 meir midlar for å nå dette målet innan rimeleg tid.

1179

1180 Forslag:

1181 Rassikring og oppgradering av vegane våre.

1182 Meir midlar til rassikring på vegane våre. Spesielt fylkesvegane treng rassikring og
1183 oppgradering.

1184

1185 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

1186

1187 **Forslag nr. 35**

1188 Kinn Arbeiderparti

1189

1190 Begrunnelse:

1191 Elkraftprisen – nye tiltak nødvendig nå!

1192 Det er nå på tide å etablere et system som gir norske forbrukere forutsigbar og lav
1193 strømpris. Å ha et eget innenriks strømmarked, uavhengig av gassprisen, kan være
1194 en vei. Det forventes uansett at regjeringen snarest kommer med en ny og bedre
1195 prissettingsmodell.

1196

1197 Forslag:

1198 Situasjonen i elkraftmarkedet er i dag uforutsigbar og preget av høy pris.

1199 Regjeringen innførte strømstøtte som et strakstiltak for private husholdninger. Dette
1200 var et tiltak som var effektivt på kort sikt, men kun ment som en midlertidig ordning. I
1201 Norge har vi i alle år tilpasset oss til en lav, stabil pris på elektrisk kraft. Det har vært
1202 fundamentet for både privat og kommersiell bruk. Det norske samfunnet har
1203 sammen bygd opp den infrastrukturen vi har på vannkraft. Situasjonen i dag er at vi
1204 har en høy og ustabil prising av elektrisk kraft. Elkraft prises opp mot det europeiske
1205 gassmarkedet. Mye av situasjonen skyldes utvilsomt krigen som Putin startet i
1206 Ukraina, med de grusomme menneskelige følgene det har fått. På den annen side
1207 virker det svært urimelig at den norske forbruker skal betale høyere og langt på vei

1208 uforutsigbar pris på strøm når Sverige stopper kraftverk for vedlikehold. Det speiler
1209 på mange måter en prismodell som få i Norge synes er fornuftig.
1210 Det er pekt på at vi trenger mer kraft i den grønne omstillingen vi er i gang med.
1211 Derfor må vi parallelt se på mulighetene for å effektivisere eksisterende kraftverk og
1212 etablere andre kilder basert på vind og sol. Regjeringen har instruert
1213 elkraftprodusentene i Norge til å holde igjen på eksport av elkraft når det er fare for
1214 mangel i landet. At elkraftbransjen faktisk må få en slik beskjed, som skulle vært helt
1215 unødvendig, viser hvor dårlig dagens prissetting fungerer.

1216
1217 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid
1218

1219 **Forslag nr. 36**

1220 Kinn Arbeiderparti

1221

1222 Begrunnelse:

1223 Heildagsskule. Kinn Arbeidarparti ynskjer regjeringa fortset det gode arbeidet mot
1224 ein gratis heildagsskule for alle.

1225

1226 Forslag:

1227 Det har lenge vore eit mål for Arbeiderpartiet at grunnskulen i Norge skal gje alle
1228 barn eit gratis heildagstilbod. Dei fleste barn i Norge går på SFO etter skuletid i 1. og
1229 2.klasse, men mange familiar med låg inntekt har ikkje hatt råd til å benytte SFO og
1230 barna må gå heim att når skulen er ferdig cirka klokka 12:00. Mykje læring, leik og
1231 sosialt fellesskap skjer i SFO-tida og borna vert utelatt frå alt dette, berre på grunn
1232 av familien sin økonomi. Dette har skapt eit skilje blandt 6-7-8-åringane som
1233 Arbeiderpartiet ikkje kan vere bekjent av. Med innføringa av gratis SFO 12 timar per
1234 veke hausten 2022, så er vi på god veg til å innføre universell heildagsskule for alle.
1235 Kinn Arbeidarparti ber Regjeringa om å ikkje stoppe arbeidet her, men å jobbe vidare
1236 for gratis SFO og alle 1.-og 2.klassingar, uansett inntekt. Først då kan vi seie at vi
1237 har fått ein gratis og inkluderande heildagsskule i Norge.

1238

1239 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

1240

1241 **Forslag nr. 37**

1242 Kinn Arbeiderparti

1243

1244 Begrunnelse:

1245 Elkraftpris - nye tiltak nødvendig nå! Vi forventer at regjeringen snarest kommer med
1246 en ny og bedre prissettingsmodell. Situasjonen i elkraftmarkedet er i dag uforutsigbar
1247 og preget av høy pris. Regjeringen har instruert elkraftprodusentene i Norge til å

1248 holde igjen på eksport når det er fare for mangel i landet. Det skulle vært helt
1249 unødvendig og viser hvor dårlig dagens prissetting fungerer.
1250
1251 Forslag:
1252 Det er pekt på at vi trenger mer kraft i den grønne omstillingen vi er i gang med.
1253 Derfor må vi parallelt se på mulighetene for å effektivisere eksisterende kraftverk og
1254 etablere andre kilder basert på vind og sol. Regjeringen innførte strømstøtte som et
1255 strakstiltak for private husholdninger. Dette var et tiltak som var effektivt på kort sikt,
1256 men kun ment som en midlertidig ordning. I Norge har vi i alle år tilpasset oss en lav,
1257 stabil pris på elektrisk kraft. Det har vært fundamentet for både privat og kommersiell
1258 bruk. Det norske samfunnet har sammen bygd opp den infrastrukturen vi har på
1259 vannkraft. Situasjonen i dag er at vi har en høy og ustabil prising av elektrisk kraft.
1260 Elkraft prises opp mot det europeiske gassmarkedet. Mye av situasjonen skyldes
1261 utvilsomt krigen som Putin startet i Ukraina, med de grusomme menneskelige
1262 følgene det har fått. På den annen side virker det svært urimelig at den norske
1263 forbruker skal betale høyere og langt på vei uforutsigbar pris på strøm når Sverige
1264 stopper kraftverk for vedlikehold. Det speiler på mange måter en prismodell som få i
1265 Norge synes er fornuftig. Det er på tide å etablere et system som gir norske
1266 forbrukere forutsigbar og lav strømpris. Å ha et eget innenriks strømmarked,
1267 uavhengig av gassprisen, kan være en vei.

1268
1269 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid
1270

1271 **Forslag nr. 38**

1272 Luster Arbeiderparti

1273

1274 Begrunnelse:

1275 Frå mai til oktober har vegen opp til 250.000 køyretøy som skal manøvrera seg
1276 langs smale,

1277 ras utsette vegar utan gul midtstripe der det til stadig blir små kollisjonar eller
1278 trafikkork

1279 fordi det ikkje er rom for å passere kvarandre. Det er gledeleg å sjå at der er løyvd
1280 midlar til å

1281 oppgradere 2,5 km av vegen frå Nes til Høyhemsvik, men det er framleis langt att til
1282 fylkesgrensa!

1283

1284 Forslag:

1285 Fylkesveg 55 mellom Gaupne og til fylkesgrensa på Sognefjellet har stort behov for
1286 oppgradering

1287

1288 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

1289

1290 **Forslag nr. 39**

1291 Luster Arbeiderparti

1292

1293 Begrunnelse:

1294 Oppgradering av denne lange tunnelen er ein viktig brikke i samfunnsutviklinga og
1295 med stor

1296 betydning for infrastrukturen mellom aust og vest.

1297

1298 Forslag:

1299 Stenging av Lærdalstunnelen vil vera eit tilbakesteg for infrastrukturen i
1300 regionen. Me krev heilårstrafikk langs E16 under oppgradering av Lærdalstunnelen.

1301

1302 Innstilling: Vedtas

1303

1304 **Forslag nr. 40**

1305 Luster Arbeiderparti

1306

1307 Begrunnelse:

1308 Tannpleie er også helse. Tannhelse innafor eigenandels ordninga vil sikre at alle har
1309 råd til å ta vare på tannhelsa.

1310

1311 Forslag:

1312 Me krev fortgang i arbeidet med likestilling av tannhelse med andre helsetenester.

1313 Tannhelse må inn i eigenandelsordninga i neste statsbudsjett for alle under 25 år.

1314 Vidare må ein årleg utvide med 5 og 5 år, til alle berre betaler eigenandel for
1315 nødvendig tannbehandling.

1316

1317 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

1318

1319 **Forslag nr. 41**

1320 Lærdal Arbeiderparti

1321

1322 Begrunnelse:

1323 Ei heil eller delvis stenging av Lærdalstunnelen for vedlikehald og oppgradering vil
1324 ha store konsekvensar for både helse, miljø og tryggleik for både private og

1325 næringsdrivande som nyttar han dagleg. Det vil òg få store konsekvensar for

1326 sjukehuset i Lærdal, der viktig fagpersonell vil ha store utfordringar med å komma

1327 seg på jobb. Sjukehuset er svært viktig for alle innbyggjarane i Indre Sogn, og me

1328 kan ikkje risikere å miste det.

1329 Slik situasjonen er i dag er det heller ikkje trygge, alternative omkøyringsvegar, då
1330 andre vegar ikkje har verken kapasitet eller standard til å ta imot den stor
1331 trafikkmengda som er på stamvegen, eller dagens store køyretøy. Ein
1332 omkøyringsveg på 6-7 timar er ikkje eit realistisk alternativ. Dette vil mellom anna
1333 føre til store leveringsproblem for bedrifter på begge sider av tunellen.

1334

1335 Forslag:

1336 Vestland arbeidarparti krev ei fullverdig konseptvalsutgreiing (KVU) av
1337 Lærdalstunnelen, der alle kostnader og konsekvensar, både samfunnsøkonomiske,
1338 helse- og miljømessig, av dei ulike alternativa blir vurdert. Eit av dei alternativa som
1339 må vurderast er eit nytt løp som erstatning for det noverande.

1340

1341 Innstilling: Delvis ivaretatt gjennom Forslag 39.

1342

1343 **Forslag nr. 42**

1344 Osterøy Arbeiderparti

1345

1346 Begrunnelse:

1347 Eksempelvis seier NLA Høgskulen i sitt "grunnlag og føremål" at "Ekteskapet mellom
1348 mann og kvinne er i den tradisjonen NLA Høgskolen står i, forstått som berande
1349 norm i samlivsetikken". Av dette kan ein då trekkje ut at sambuarar og homofile ikkje
1350 vert tilsett, grunna brot på det dei kallar "samlivsetikken". Dei "søker etter kandidater
1351 som vil bidra til at høgskolens formål realiseres ut fra dens verdimeslige grunnlag og
1352 arbeide i lojalitet mot dette". Dei ber om at dette vert kommentert i søknaden. Dette
1353 er problematisk i våre auge.

1354

1355 Forslag:

1356 Enkelte utdanningsinstitusjonar bryt lov om diskriminering. Med tilvising til heilage
1357 tekstar vert lova tilsidesett og brote. Dette er problematisk på fleire måtar og me ber
1358 om at Arbeiderpartiet i regjering fremjar forslag som stramar inn på praksisen og ser
1359 til at lova vert følgd.

1360

1361 Innstilling: Vedtas

1362

1363 **Forslag nr. 43**

1364 Osterøy Arbeiderparti

1365

1366 Begrunnelse:

1367 Skatteparadis, skjult eigarskap og manglande internasjonal vilje til samarbeid
1368 medfører svekking av demokrati og styrking av at enkeltpersonar, verksemder eller
1369 statar får urettmessig stor innflyting. Me ser at kretsen rundt Putin delvis slepp unna

1370 internasjonale sanksjonar grunna skjult eigarskap. Me ser at store verdiar vert flytta
1371 ut av vårt eige land og landar i skatteparadisets Sveits. Me ser at kriminelle flyttar
1372 store verdiar utan at me klarar å stoppe det.

1373

1374 Forslag:

1375 Internasjonale forsøk på innstraming av skattepolitikk har foreløpig ikkje lukkast så
1376 godt som ein kunne håpe på. Skjult eigarskap og verdiflytting har store
1377 konsekvensar for samfunnsutviklinga. Norge, som eit av verdas rikaste og fremste
1378 demokrati, må ta grep og gå i front for ein meir rettviss internasjonal økonomi.

1379

1380 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

1381

1382 **Forslag nr. 44**

1383 Osterøy Arbeidarparti

1384

1385 Begrunnelse:

1386 Ifølgje forking.no 06.09.22 kan ein lese om stadig fleire studier som viser auka fare
1387 for fedme, diabetes type 2, høgt blodtrykk, hjartesykdom, depresjon, tarmkreft og
1388 tidleg død. I enkelte land består kostholdet av over 50% ultraprosessert mat. Slik
1389 sterkt tilarbeida mat inneheld ei lang liste av ingrediensar og industriproduserte stoff
1390 som ikkje finnes naturleg på eit kjøkken. Ut frå dette vil konsum av slik mat kunne gje
1391 redusert livskvalitet og auka helsekostnader for samfunnet. Tiltak bør iverksetjast for
1392 å redusere salet av slik mat. Tiltaka bør gje insentiv for produsentar til å kunne
1393 "krype ett steg opp på skalaen" (mindre prosessert) og for konsumentar til å ta
1394 medvitne val.

1395

1396 Forslag:

1397 I dei siste år er ultraprosessert mat kome i veldig stort fokus som farleg for helsa.
1398 Regjeringa bør vurdere tiltak som merking, eksempelvis etter NOVA-systemet, og
1399 sjå på om avgiftspolitikken er rett på sunne og usunne varer for å redusere bruk av
1400 slik mat.

1401

1402 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

1403

1404 **Forslag nr. 45**

1405 Austevoll Arbeiderparti

1406

1407 Begrunnelse:

1408 Lovteksten i opplæringsloven paragraf 7.2 siste ledd:

1409 «Fylkeskommunen skal hjelpe til med å skaffe losji for elevar i vidaregåande skole
1410 som bur slik til, eller som har så lang veg at dei ikkje kan nytte dagleg skyss til
1411 skolen. Om nødvendig skal fylkeskommunen byggje elevheim.»
1412 Lovteksten manglar forskrift som regulerer kor lang reisetid det er snakk om. Her må
1413 også ventetid reknast med. Elevar som skal reise til frå øykommune Austevoll for å
1414 gå på vidaregåande skule, blir avskorne frå å delta på sosiale aktivitetar og
1415 fritidstilbod ved skulen og for så vidt også på heimstaden, fordi mesteparten av
1416 ettermiddagen går med til reise og skulearbeid. Dei må også starta dagen svært
1417 tidleg for å nå skulestart . Dei får på denne måten ein meir krevjande skulesituasjon
1418 samanlikna med elevar som kan bu heime og ha relativt kort veg til skulen . Etter
1419 gratisprinsippet skal eleven greie å betale for losji med bortebruarstipend , men i
1420 realiteten er det krevjande å finne gode losji til den prisen i bustadmarknaden.
1421 Austevoll Ap vil ha eit tal på samla reisetid å forhalda seg til før ein kan påstå at det
1422 er brot på opplæringslova

1423

1424 Forslag:

1425 Austevoll Ap ber om at det blir laga ei sentral forskrift om kva maksimal reisetid
1426 samanlagt til og frå vidaregåande opplæring som blir rekna som forsvarleg, før
1427 fylkeskommunen plikter å hjelpe til med losji. I denne få ei presisering om at eleven
1428 sin kostnad for losji ikkje skal vere høgare enn bortebruarstipendet og ei presisering
1429 om kva standard losjiet skal ha. I tillegg til dette vedta ei lokal forskrift for Vestland
1430 fylkeskommune om det same snarast.

1431

1432 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

1433

1434 **Forslag nr. 46**

1435 Stryn Arbeiderparti

1436

1437 Begrunnelse:

1438 Arbeiderpartiet ser det som særskilt viktig å oppretthalde ein mest mogleg
1439 desentralisert skulestruktur, slik som i dag. Både privat og offentleg sektor vil i tida
1440 framover ha stor trong for kunnskap og kompetanse. Ein av dei viktigaste
1441 leverandørane av arbeidskraft er og blir den vidaregåande skulen. Ein desentralisert
1442 skulestruktur er ein viktig føresetnad for levande distrikt. Den vidaregåande skulen
1443 må gje eit desentralisert utdanningstilbod som næringslivet og elevane i
1444 lokalsamfunna etterspør. Særleg yrkesfag, som rekrutterer lærlingar til lokale
1445 verksemdar og offentleg sektor, er viktig å oppretthalde. Dei vidaregåande skulane
1446 er viktige regionale utviklingsaktørar, og legg grunnlaget for vekst og utvikling i heile
1447 regionen. Eit vidaregåande skuletilbod er også med på å avgjere om ungdom som
1448 tek høgare utdanning, seinare vel å flytte tilbake til regionen.

1449

1450 Forslag:

1451 Arbeiderpartiet skal sikre eit desentralisert vidaregåande skuletilbod.
1452 Det er svært viktig for busettingsmønster og bulyst at bygdesenter får behalde
1453 eksisterande vidaregåande skuletilbod og at tilbodet blir vidareutvikla i samsvar med
1454 behovet. Tilbodet må koplust mot næringslivet og offentleg sektor sine behov for
1455 opplæring.
1456 Situasjonen for dei vidaregåande skulane har ikkje endra seg vesentleg i denne 4-
1457 årsperioden. Stryn Ap ber difor om at gjeldande vedtak om sikre noverande
1458 skulestruktur, vert vidareført og gjeldande også for komande valperiode.

1459
1460 Innstilling: Avvises, ivaretatt i program.
1461

1462 **Forslag nr. 47**

1463 Stryn Arbeiderparti

1464

1465 Begrunnelse:

1466 Det vil bli oppfatta som svært positivt dersom regjeringa, gjennom effektfulle tiltak og
1467 støtteordningar, kan forsere energiøkonomisering i industrien og hushaldningane.
1468 Statsbudsjettet yter store midlar til dette satsingsområdet, men Regjeringa kan med
1469 stor fordel definere enno større satsing på støtteordningar til sparing og produksjon
1470 av rein, fornybar energi.

1471

1472 Forslag:

1473 Raskare og sterkare satsing på sparing og produksjon som energipolitisk
1474 verkemiddel:

1475 Vestland Ap krev at den mellombelse tilskotsordninga til energiøkonomisering hos
1476 bedrifter og bustader må gjerast meir attraktiv og langsiktig. Det må i enno større
1477 grad brukast offentlege investeringar for å sikre effektiv energiøkonomisering, både i
1478 industrien, offentlege og private bygg. Satsing på solenergi, jordvarme, fjordvarme,
1479 biovarme og energi frå biogassanlegg må prioriterast sterkare som kortsiktige tiltak
1480 gjennom ENOVA. Som langsiktige tiltak må det satsast på vasskraft og
1481 mulegheitsstudie av atomkraft.

1482

1483 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

1484

1485 **Forslag nr. 48**

1486 Stryn Arbeiderparti

1487

1488 Begrunnelse:

1489 Den eldre delen av befolkninga vil i tida som kjem auke betydeleg og dette kjem til å
1490 stille store krav til kommunane. Dei utfordringane som følgjer med dette, både for
1491 den enkelte eldre og for kommunen som tenesteytar, blir store. Dette gjeld særleg

1492 finansiering av omsorgsbustader. Stortingsmelding 15 (2017-2018), kalla «Leve hele
1493 livet»- er ei kvalitetsreform for eldre. Reforma skal bidra til å finne og dele nye og
1494 innovative løysingar på dei kvalitative utfordringane knytt til aktivitet og fellesskap,
1495 mat og måltid, helsehjelp, samt samanheng og overgang i tenestene. Målet er at
1496 eldre skal få bruke ressursane sine og dekke behova sine i dei ulike fasane av
1497 alderdomen. Reforma skal bidra til at eldre kan meistre livet lenger, kjenne seg
1498 trygge på at dei får god hjelp når dei har behov for det, at pårørande kan bidra ut frå
1499 sin kapasitet, og at tilsette kan bruke sin kompetanse i tenestene.

1500

1501 Forslag:

1502 Styrk Husbanken sine støtteordningar for omsorgsbustader

1503

1504 Det vert forventa at det vert lagt til rette for at eldre skal kunne bu lengst muleg i
1505 heimen, dersom dei ønskjer det.

1506 Vi forventar eit sterkare nasjonalt engasjement for å følgje opp Stortingsmelding 15
1507 (2017-18). Gjennom kraftig auke i Husbanken sine midlar og ei styrking av banken
1508 sine ordningar kan ein legge til rette for at det vert bygt langt fleire omsorgsbustader.
1509 Vestland Ap må sikre at desse utfordringane vert drøfta i Landsmøtet.

1510

1511 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

1512

1513 **Forslag nr. 49**

1514 Stryn Arbeiderparti

1515

1516 Begrunnelse:

1517 Tilgang på rein energi heilt avgjerande for miljøvenleg produksjon og gjennomføring
1518 av det grønne skiftet. Regjeringa har i Hurdalsplattformen sagt at vi skal «videreutvikle
1519 Norge som en verdensledende, bærekraftig industrinasjon basert på fornybar
1520 energi». Så lenge vi ikkje er sikra nok tilgang på denne fornybare energien, har vi
1521 heller ikkje mulegheit for å gjennomføre det grønne skiftet. Om framtidsretta
1522 landbasert industri skal bli skadelidande fordi olje- og gassproduksjonen på norsk
1523 sokkel skal forbruke ein stor andel av rein energi frå fastlandet, er det svært uheldig.
1524 Kvoteartaler på utslepp må kunne diskuterast på ein måte som gjer at ein tek
1525 totalforbruket av gass som energikjelde i heile Europa opp til vurdering, ikkje berre
1526 på norske installasjonar. Utveksling av energi mellom Norge og Europa er ein realitet
1527 og då må kvoteordningane også avspegle dette. Difor meiner Stryn Ap at ein må
1528 setje elektrifisering av sokkelen på vent.

1529

1530 Forslag:

1531 Utset elektrifiseringa av sokkelen

1532

1533 Med bakgrunn i den vanskelege energisituasjonen i Norge og Europa må
1534 Arbeidarpartiet utsetje planane om elektrifisering av aktiviteten på sokkelen. Vi må
1535 ikkje stelle oss slik at eksisterande landbasert industri og utvikling av ny industri blir
1536 hemma av mangel på rein kraft.

1537
1538 Innstilling: Delvis ivaretatt i R2 Energi for en ny tid
1539

1540 **Forslag nr. 50**

1541 Stryn Arbeidarparti

1542

1543 Begrunnelse:

1544 Eit vegnett som gir god regularitet, trygg veg, lågast mogleg transportkostnader og
1545 best miljø er svært viktig for det ekspansive og verdiskapande næringslivet på
1546 Nordvestlandet.

1547 Vestland Arbeidarparti viser til den særskilte funksjonen som Rv 15 har i dag som
1548 aust/vest samband for næringslivet i regionen. Sambandet har spesielt stort innslag
1549 av tungtrafikk, som tener næringslivet i regionane på begge sider av fjellet.

1550 Opprustinga av E6 gjennom Gudbrandsdalen styrkar RV 15 som trafikkroute både til
1551 Austlandet og Trøndelag. Mykje av trafikken på FV 60 følgjer også RV 15 over
1552 Strynefjellet. Rv 15 er det breie semje om lokalt i regionen og ingen debatt om
1553 traseval.

1554 Rv 15 er raskaste vegen til Oslo og Trondheim for mange viktige bedrifter på
1555 Nordvestlandet. Grunna stigning og smale / låge tunnelar på Rv 15 Strynefjellet,
1556 samt stengd veg på grunn av ras og rasfare, må mange velje andre og lengre
1557 transportetappar. RV 15 er viktig bindeledd mellom sjø og jernbane for
1558 godstransport. Alle tre fylke som soknar til RV 15, Statens Vegvesen, Sjømat Norge,
1559 LO Sørre Sunnmøre, NHO og Norsk Industri, har alle tilrådd konsept B1 som
1560 permanent skredsikringstiltak. Konseptvalet er gjort sommaren 2018.

1561 Difor er det no viktig å prioritere prosjektet i neste revisjon av NTP 2025 - 2036.
1562 RV 15 Måløy – Otta er i NTP omtala som «arm til E6» og er ein del av korridor 6.

1563

1564 Forslag:

1565 Rv15. Ny Strynefjellstunnel må sikrast fullfinansiering i NTP 2025-2036.

1566 I budsjettet for 2023 la Regjering og Storting det vedtekte konseptet for ny Rv15
1567 Strynefjellstunnel (konsept B1 med arm til Geiranger) inn i Statens vegvesen si
1568 portefølje. Arbeidarpartiet krev at konseptet vert innarbeidd og fullfinansiert i Nasjonal
1569 Transportplan ved komande rullering. Dette er ei framtidsretta løysing med 100 %
1570 regularitet, som eliminerer alle 13 skredutsette parti, er miljøvenleg ved å redusere
1571 stigninga frå 12 % til under 5 % og sikrar trekkruta i kalveområdet for villrein.

1572

1573 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

1574

1575 **Forslag nr. 51**

1576 Høyanger Arbeiderparti

1577

1578 Begrunnelse:

1579 På kort sikt vil ikkje kjernekraft løysa underskotet på kraft, men me kan ikkje einsidig
1580 fokusera på tiltak som skaffar oss kraft raskt. Me treng meir kraft også frå 2035 og
1581 utover.

1582

1583 På 10-15 års sikt kan kjernekraft bli ein del av energimiksen vår. Utviklinga
1584 internasjonalt skjer fort, særleg innan utvikling av små, modulære reaktorar. Dette er
1585 ei utvikling Noreg bør vera med på. Så langt ein kan sjå er denne typen moderne
1586 kjernekraftverk er sikre, har nesten ikkje klimagassutslepp, og har minimalt med
1587 avfallsproblematikk. Dei krev også minimalt med areal eller naturinngrep, og vil
1588 såleis ikkje skapa konflikhtar, slik t.d. vindkraft og vasskraftutbygging gjer.

1589

1590 Forslag:

1591 Det bør snarast setjast i gang arbeid for å utgreia moglegheitene for kjernekraftverk i
1592 Noreg.

1593

1594 Innstilling: Delvis ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

1595

1596 **Forslag nr. 52**

1597 Sveio Arbeiderparti

1598

1599 Begrunnelse:

1600 E39 er den mest sentrale transportkorridoren for heile Vestlandet og må prioriterast
1601 som hovudferdselsåre med tilstrekkeleg opprusta standard for å binda landsdelen
1602 saman frå sør til nord. Ei effektiv samankopling av Vestlandsfylka er viktig for å
1603 utløyse det samla verdiskapingspotensiale i denne landsdelen. Dette gjeld særleg
1604 aksen Bergen – Stavanger. Vi har som klar målsetnad ein ferjefri E39 gjennom fylket
1605 med gode koplingar til andre område i fylket. Dette er viktig, ikkje berre for
1606 Vestlandet, men for nasjonen Norge.

1607

1608 Forslag:

1609 Vestland arbeiderparti har som klar målsetnad ein ferjefri E39 gjennom fylket med
1610 gode koplingar til andre område i fylket.

1611

1612 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

1613

1614 **Forslag nr. 53**

1615 Sveio Arbeiderparti

1616

1617 Begrunnelse:

1618 Østerriksk alpejordbruk har fått til høg produksjon med småskalastruktur. Landet har
1619 satsa på små gardar, kvalitet og har den høgaste økologiske andelen i Europa.

1620

1621 I følge seniorforsker ved Norsk senter for økologisk landbruk (Norsøk), Sissel
1622 Hansen, har Noreg noko å lære. Det er ikkje lagt til rette for ein produksjon der ein
1623 utnytter smådriftsfordelane i Noreg. Det er ikkje tilfeldig at det er alpelandet Østerrike
1624 som blir nemnd når det er snakk om landbruk og økologi, då 24,1 prosent av
1625 jordbruksarealet i landet er økologisk produsert. Det er den aller høyeste andelen i
1626 EU. Vårt naboland Sverige er i nærleiken med rett over 20 prosent. I Noreg var det i
1627 2020 kun 4,2 prosent økologisk jordbruksareal.

1628

1629 Sissel Hansen har nemnd Østerrike som eit foregangsland innan økologisk
1630 matproduksjon. Ho peikar særleg på fire grunnar til at Østerrike har lukkast i si
1631 satsing:

1632 - Dei satte seg klare økomål.

1633 - Satsing på små einingar og kvalitet.

1634 - Tilskotsordningar som favoriserer økologisk landbruk.

1635 - Sterk satsing på kunnskapsbygging og forskning.

1636

1637 Bruksstørrelsen i Østerriksk alpelandbruk kan sammenlignas med størrelsen på
1638 Vestlandsbruka.

1639

1640 Forslag:

1641 Vestland Arbeiderparti vil greie ut om erfaringar frå alpelandbruket i Østerrike kan gi
1642 læring til jordbruket i Vestland.

1643

1644 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

1645

1646 **Forslag nr. 54**

1647 Sunnfjord Arbeiderparti

1648

1649 Begrunnelse:

1650 Auka energiprisar står for meir enn 50% av inflasjonen. Det er derfor viktig å
1651 redusere strømprisen for å få ned inflasjonen. Strømprisen er for mange, spesielt i
1652 Sør Noreg, økonomisk tyngande. Folk har, i tillegg til hushald, fritidsbolig. Fritidsbolig
1653 er ikkje inkludert i strømsstøtteordninga. Men vi veit at det krev ei viss oppvarming for
1654 å ivareta hytta sin verdi. Strøm nok til å frostsikre fritidseigedom bør kompensereast,

1655 f.eks. med ei avgrensing oppover til 1000 kWh/mnd. Det er stor frustrasjon for at
1656 dette strømforbruket ikkje vert kompensert.
1657 Industrien er utsett for konkurranse. Strøm er ein viktig innsatsfaktor i drifta. Det er
1658 viktig at strømstøtta til industrien ikkje står tilbake for strømstøtta til konkurrerende
1659 industri i andre europeiske land.

1660

1661 Forslag:

1662 Straumstøtte til hushaldning, industri og fritidsbolig må kontinuerlig evaluerast og
1663 forbetrast.

1664

1665 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

1666

1667 **Forslag nr. 55**

1668 Sunnfjord Arbeiderparti

1669

1670 Begrunnelse:

1671 Russland sin brutale angrepskrig mot eit fredeleg naboland, set vår sikkerheit og
1672 sjølvstende i fare. Noreg kan aldri stå imot ein eventuell russisk invasjon åleine. Vårt
1673 medlemskap i NATO tryggar vår fridom. Vi må uansett ta høgde for å kunne stå i mot
1674 eit angrep i ein periode. Vi vil oppmode om at Sjøheimevernet vert oppattretta, lokalt
1675 forsvar er viktige element for å overvake og trygge den lange kysten og fjordane
1676 våre.

1677

1678 Forslag:

1679 Heimevernet må styrkast med både personell og relevante tidsriktige stridsmidler.

1680

1681 Innstilling: Ivaretatt i R4 Internasjonalt

1682 **Forslag nr. 56**

1683 Sunnfjord Arbeiderparti

1684

1685 Begrunnelse:

1686 Stortingsmelding Leve heile livet forklarar aldersvennleg samfunn slik: At eldre får
1687 leve sjølvstendige liv og bidra i samfunnet lengst mogeleg, og at dei får god
1688 helsehjelp og omsorg når dei får bruk for det.

1689 Ein sunn kommuneøkonomi er eit av dei viktigaste momenta for å sikre gode
1690 strukturar for både unge og eldre. Her kan nemnast levande lokalsamfunn med
1691 tilgang på universelt utforma bustader, grunnleggande tenestetilbod, møteplassar,
1692 tilgang til kollektive transportmiddel, høve til å delta i frivillig arbeid. Dette vil legge til
1693 rette for at seniorane får bruke ressursane sine lengst mogeleg, til beste for både dei
1694 sjølve og samfunnet. Med slike strukturar vil det bli mindre trong for personleg
1695 tilrettelagd hjelp.

1696
1697 Forslag:
1698 Regjeringa må justere føresetnadene for finansieringsmodellar til kommunane, slik at
1699 dei kan sikre gode vilkår for alle aldersgrupper. Den må og fremje tiltak som styrkar
1700 tverrsektorielt kommunalt arbeid til beste for eit meir aldersvennleg samfunn.

1701
1702 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd
1703

1704 **Forslag nr. 57**

1705 Sunnfjord Arbeiderparti
1706

1707 Begrunnelse:

1708 1.Ved innføring av den såkalla 6-årsreforma var ein viktig føresetnad at frie
1709 aktivitetar og lek skulle vere eit pedagogisk verkemiddel. Forskar Elise Farstad
1710 Djupedal har funne ut at elevar i grunnskulen har fått to år lengre skuledag og
1711 mindre variert timeplan fra 1990 og fram til i dag. Halvparten av dette har gått til eitt
1712 år lenge skulegang, resten er blitt hovudsakleg til auke i faga norsk og matematikk.
1713 Forskaren seier vi ikke har nokon indikatorar på at den utvida timeplanen har ført til
1714 at elevane lærer meir enn før. Ho meiner at læring ved lek og frie aktivitetar må få
1715 ein større del av skulekvardagen att, særleg det første året.

1716
1717 2.Sunne måltid må vere ein fast del av skuledagen.
1718 Vi veit at godt kosthald og gode måltidsvanar er grunnleggande for god helse og eit
1719 godt liv. Innføring av måltid i grunnskulen bør vere eit viktig mål for ei regjering leia
1720 av Arbeidarpartiet. Det er førebyggjande helsearbeid, sosial utjamning og gjev betre
1721 grunnlag for læring.

1722

1723 Forslag:

1724 Skulen ein god stad å vere og å lære

1725 1.Regjeringa må sette i verk ei gransking av kva verknader auka timebruk i
1726 grunnskulen har hatt med omsyn til lek og frie aktivitetar som pedagogisk
1727 verkemiddel, og føreslå endring.

1728

1729 2.Regjeringa må innføre dagleg næringsrikt måltid i grunnskulen.

1730

1731 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

1732

1733 **Forslag nr. 58**

1734 Sunnfjord Arbeiderparti

1735

1736 Begrunnelse:

1737 Rv5 er ein av dei mest rasutsatte vegstrekningane på rute 5C. (Oslo Lærdal Florø -
1738 Oslo Lærdal Bergen).
1739
1740 Skredvika mellom Naustdal og Erdal har skredfaktor 5,3.
1741 Dette medfører at vegen forbi Skredvika ligg på sjuandeplass på Vestlandet. Tal
1742 viser og at steinnedfall og skredfrekvensen har auka dei seinare åra grunna
1743 klimaendring og nedbør.
1744
1745 Skredfaktor er nakne tal. Den uttrygge følelsen og påkjenninga folk sitter med når ein
1746 køyrer i rasområdet, den uttrygge følelsen dei som sitter heime og veit at nokon av
1747 sine nærmaste køyrer i rasområdet, kan ikkje målast i ein skala.
1748
1749 Det hastar å få skredsikra RV5 mellom Førde og Naustdal.
1750
1751 Forslag:
1752 Sunnfjord Arbeidarparti krev at skredsikring av Rv 5 mellom Naustdal og Førde får
1753 oppstartsløyve og at det vert starta driving av tunnel i inneverande periode av
1754 Nasjonal transportplan.
1755
1756 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel
1757

1758 **Forslag nr. 59**

1759 Sunnfjord Arbeiderparti
1760

1761 Begrunnelse:

1762 Vasskrafta som har gitt oss billeg straum er blitt offer for profittjag som går ut over
1763 verdiskapinga i fastlands-Norge. Norge står framfor avindustrialisering, og kan stå att
1764 som råvareeksportør.
1765

1766 Straumen har vore rekna omlag som ei kommunal teneste til sjølvkost, på linje med
1767 vatn og avløp. No har han blitt ei vare, som attpåtil er eit spekulasjonsobjekt (dei
1768 stenger produksjon, fordi det løner seg å selje straumen).
1769

1770 Vasskrafta har gitt Norge konkurranseevne og tusenvis av arbeidsplasser i rundt
1771 hundre år.
1772

1773 Det er ikkje utenlandskablene som gir oss forsyningstryggleik, det er det
1774 vasskraftmagasina våre som gjer, med ein lagringskapasitet på 70 % av vår
1775 årsproduksjon.
1776

1777 På kort sikt må det også innførast straumstøtte til industrien, jf.tysk industri har
1778 billegare kraft enn her.

1779
1780 AP har no ein historisk sjanse til å ta tilbake kontrollen over vasskrafta, og dermed
1781 vise at det er politikken som betyr noko.
1782
1783 Forslag:
1784 Norske prisar på straumen vår
1785
1786 Sunnfjord AP er bekymra over straumpriskrisa, og følgene dette har for industrien og
1787 anna næringsliv, samt norske hushald. Straumprisen er ei viktig årsak til inflasjon og
1788 dermed renteauke. Straumprisen kan føre til avindustrialisering og gjere Norge til
1789 råvareeksportør. Norge må be om forhandlingar med EU for å finne løysingar der
1790 EØS-avtalen er til hinder for nasjonale løysingar. Norge må også reforhandle avtalen
1791 med Storbritannia om North Sea Link.
1792
1793 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid
1794

1795 **Forslag nr. 60**

1796 Sunnfjord Arbeiderparti
1797
1798 Begrunnelse:
1799 I dag går E39 gjennom Førde sentrum. Vidare går E39 opp Halbrendslia mot
1800 Bergen. Vegen opp Halbrendslia er smal, svingete, bratt og utsett for ulykker.
1801 E39 gjennom Førde i dag er ikkje verdig standard for ein europaveg.
1802 Det hastar å få på plass løyvingar for opprustinga av E39 forbi Førde. Derfor må
1803 finansiering inn i statsbudsjettet for 2024.
1804
1805 Forslag:
1806 Sunnfjord Arbeidarparti krev at E39 forbi Førde vert finansiert gjennom
1807 statsbudsjettet for 2024.
1808
1809 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel
1810

1811 **Forslag nr. 61**

1812 Sunnfjord Arbeiderparti
1813
1814 Begrunnelse:
1815 Skulen skal vere ein arena for personleg og samfunnsmessig utvikling, der alle barn
1816 vert tekne på alvor og alle skal ha like føresetnader for å lykkast. Organisering av
1817 skulen kan både skape og reprodusere sosiale skilnader. Mellom anna aukar lekser
1818 faglege og sosiale skilnader mellom ulike sosioøkonomiske grupper. Det same gjeld
1819 for deltaking i fritidsaktivitetar. Barn og ungdom frå høgare sosioøkonomiske grupper

1820 deltek oftare i organiserte fritidsaktivitetar enn dei frå lågare. Skeiv sosial rekruttering
1821 skjer både på grunn av kultur og økonomi. Dei organiserte fritidsaktivitetane tilbyr ein
1822 arena for å møte andre born/ungdom og utvikle ferdigheiter. Dei kan òg fungere som
1823 læringsarena for identitetsutvikling og demokratiforståing. Dette vil i tillegg lette
1824 kvardagen for mange føresette som brukar mykje tid på å skyssse born mellom ulike
1825 aktivitetar, og det vil føre til mindre biltrafikk samla sett.
1826 I første omgang bør det gjennomførast som forsøksprosjekt i ulike deler av landet.
1827 Når det vert innført, vil det imøtekomme dei fleste av målsettingar for skule og
1828 utdanning i programmet vårt.

1829

1830 Forslag:

1831 1. For å motverke sosiale skilnadar må ein få tilstrekkeleg lærartettheit slik at
1832 læringsmåla kan nåast utan bruk av lekser. Lekser er ei underfinansiering av skulen.

1833

1834 2. Fritidsaktivitetar må inn i skulen i aukande grad for å sikre like moglegheiter for
1835 delta, og motverke dei negative sosiale forskjellane manglande deltaking gir. Dette
1836 kan berre løysast gjennom ein heildagskule.

1837

1838 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

1839

1840 **Forslag nr. 62**

1841 Sunnfjord Arbeiderparti

1842

1843 Begrunnelse: Vi veit at Noreg kjem til å ha behov for 90.000 fagarbeidarar innan
1844 2035. Ei nasjonal satsing på yrkesfag er difor naudsynt for å styrke Noreg si
1845 konkurransekraft og verdiskaping. Sunnfjord og omegn har ein sterk tradisjon for
1846 industri- og næringsutvikling, samt ei viktig rolle som eit sentrum for kunnskaps- og
1847 teknologiutvikling i regionen. I tillegg har Vestland fylkeskommune, Høgskulen i
1848 Vestland og næringslivet allereie eit samarbeid for å styrke yrkesfag på Campus
1849 Verftet i Førde. Campus verftet er eit felleslokale for å skape nye løysingar innan
1850 robotikk, automasjon, elkraft, bygg og helseteknologi.

1851

1852 Eit nasjonalt senter for yrkesfag vil kunne unytte satsinga som allereie er gjort for å
1853 bygge eit senter for yrkesfag for heile landet.

1854

1855 Forslag:

1856 Nasjonalt senter for yrkesfag

1857

1858 Regjeringa vil gjennomføre eit kraftfullt løft for yrkesfaga. Eit nasjonalt senter for
1859 yrkesfag kan vere et ledd i å nå desse måla.

1860 Sunnfjord Ap støttar Vestland Fylkeskommune i at eit nasjonalt senter for yrkesfag
1861 vert lagt til Vestland Fylke.

1862
1863
1864

Innstilling: Ivaretatt i program

1865 **Forslag nr. 63**

1866 Sunnfjord Arbeiderparti

1867

1868 Begrunnelse:

1869 I 2004 vedtok Stortinget at norske mjølke- og ammekubruk skulle legge om frå
1870 båsdriftsfjøs til lausdrift. Kravet skulle tre i kraft fra 2024. I 2016 ble kravet utsett til
1871 2034. Lausdriftskravet kan medføre at mange av dei 700 mjølkebruka i Vestland står
1872 i fare for å måtte legge ned. Allereide i 2024 trer krav om kalvingsbinge i kraft – det
1873 vil også ha store konsekvensar for mindre bås fjøs med små besetningar. Mjølke har
1874 vore den viktigaste jordbruksproduksjonen i Vestland i lang tid. Meir enn 50 prosent
1875 av verdiskapinga i jordbruket kjem frå mjølke. Mjølkeproduksjon er eit nav i mange
1876 bygder, viktig for busetnad, sysselsetjing, verdiskaping og ringverknader til annan
1877 samfunnsaktivitet.

1878 I NIBIO si spørjeundersøking seier 19 prosent av mjølkebøndene i Vestland at dei
1879 planlegg å gje seg alt i 2024 når nye krav til beitetid og kalvingsbinge trer i kraft.
1880 Ytterlegare 24 prosent seier dei vil avslutte når lausdriftskravet trer i kraft frå 2034.
1881 Eksempelet frå Gudbrandsdalen er endå verre: Meir enn halvparten av mjølkebruka
1882 der har bås fjøs. Ifølge Innovasjon Norge er det INGEN i Gudbrandsdalen som har
1883 søkt om investeringstilskot i 2022.

1884

1885 Forslag:

1886 Lausdriftskravet frå 2034 tvingar fullt driveverdige bruk ut av drift
1887 Sunnfjord Arbeiderparti er uroa for at lausdriftskravet for fjøsdrift frå 2034 vil tvinge
1888 fullt drivverdige vestlandsbruk ut av drift. Vi vil difor arbeide for at lausdriftskravet
1889 skal kunne fråvikast der kor dyrevelferda tillèt det, og at investeringstilskotet må
1890 monaleg opp.

1891

1892 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

1893

1894 **Forslag nr. 64**

1895 Vaksdal Arbeiderparti

1896

1897 Begrunnelse:

1898 Prosjektet har dei siste månadane innløyyst mange eigedomar i Vaksdal. Det er viktig
1899 at arbeidet i prosjektet ikkje stoppar opp. Ein stopp i prosjektet no vil gje svært
1900 negative signal både til innbyggjarar som har seldt sine eigedomar og til den vanlege
1901 mann i gata. Det er viktig at organisasjonen som planlegg ikkje vert bygd ned, men
1902 at ein har framdrift i prosjektet og byrjarar planarbeidet for strekkja Stanghelle-Voss.

1903
1904 Forslag:
1905 Vestland Arbeiderparti krev at finansiering av byggestart Arna-Stanghelle og vidare
1906 planlegging av strekkja Stanghelle-Voss kjem med i statsbudsjettet for 2024.

1907
1908 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel
1909

1910 **Forslag nr. 65**

1911 Vaksdal Arbeiderparti

1912
1913 Begrunnelse:
1914 På kort sikt vil ikkje kjernekraft løysa underskotet på kraft, men me kan ikkje einsidig
1915 fokusera på tiltak som skaffar oss kraft raskt. Me treng meir kraft også frå 2035 og
1916 utover.

1917 På 10-15 års sikt kan kjernekraft bli ein del av energimiksen vår. Utviklinga
1918 internasjonalt skjer fort, særleg innan utvikling av små, modulære reaktorar. Dette er
1919 ei utvikling Noreg bør vera med på. Denne typen moderne kjernekraftverk er sikre,
1920 har nesten ikkje klimagassutslepp, og har minimalt med avfallsproblematikk. Dei krev
1921 også minimalt med areal eller naturinngrep, og vil såleis ikkje skapa konflikhtar, slik
1922 t.d. vindkraft og vasskraftutbygging gjer.

1923
1924 Forslag:
1925 Det bør snarast setjast i gang arbeid for å utgreia moglegheitene for kjernekraftverk i
1926 Noreg.

1927
1928 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid
1929

1930 **Forslag nr. 66**

1931 Vaksdal Arbeiderparti

1932
1933 Begrunnelse:
1934 Eit allereie dårleg soningstilbod for kvinner i Vestland står no i fare for å bli endå
1935 dårlegare grunna for dårleg finansiering av drifta i Bergen Fengsel. I region Vest er
1936 det kun Bergen fengsel som tilbyr soning for kvinner. Her er kvinner ikkje
1937 tilstrekkeleg adskilt frå menn, og tilbodet er heller ikkje likeverdig verken når det gjeld
1938 innhald eller fasilitetar. Kvinner som ikkje er kvalifisert for open soning må anten
1939 sona saman med menn, eller dei må sone i andre delar av ladet. Dette gjev eit svært
1940 vanskeleg utgangspunkt for tilbakeføring.

1941 Dersom kvinner skal ha høve til å oppnå rehabilitering og oppleve likeverdige tilhøve
1942 som innsette menn, er det vesentleg at det fins fullverdig soningstilbod fleire stader i

1943 landet. Vi meiner det krevst eit nytt, adkilt og fullverdig soningstilbod for kvinner i
1944 Bergen snarast.
1945
1946 Forslag:
1947 Vestland Arbeiderparti krev at det snarast vert etablert eit fullverdig soningstilbod for
1948 kvinner i Vestland.
1949
1950 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd
1951

1952 **Forslag nr. 67**

1953 Bremanger Arbeidarparti

1954

1955 Begrunnelse:

1956 31. mai 2018 vedtok Stortinget å lovfeste eit minimumskrav til grunnbemanning for
1957 barnehagar. Bemanningsnorma krev at barnehagane har ei grunnbemanning på
1958 minst ein tilsett per tre barn under 3 år og ein tilsett per seks barn over 3 år.
1959 Bremanger Arbeidarparti meiner at grunnbemanninga må gjelde for heile
1960 opningstida. Dette for å sikre at det er nok vaksne på avdelingane – sjølv om tilsette
1961 har si plantid og deltek på møter i opningstida til barnehagen. Ei god
1962 bemanningsnorm vil bidra til at tilsette lettare ser kvart enkelt barn og kan følgje dei
1963 opp på ein tilfredsstillande måte. Det er eit viktig tiltak for å gje barna eit godt
1964 barnehagetilbod. Regjeringa har i Hurdalsplattforma som mål å forbedre
1965 bemanningsnorma slik at den sikrer barna nok ansatte. Dette skal skje blant annet
1966 ved å stille krav til vikarbruk, krav til stedlig leder, gjennomgå oppgaver som tar
1967 ansatte bort fra barna og gjennomgå finansieringen av normen. Bremanger
1968 Arbeidarparti meiner at ei bemanningsnorm som gjeld heile opningstida er med på å
1969 styrke bemanninga i barnehagane.

1970

1971 Forslag:

1972 Bremanger Arbeidarparti ser det som svært viktig å få på plass ei lovregulering som
1973 sikrar at bemanningsnorma i barnehagane gjeld for heile opningstida. For
1974 barnehagar med lang opningstid vil bemanninga vere langt dårlegare enn kva
1975 bemanningsnorma tilseier.

1976

1977 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

1978

1979 **Forslag nr. 68**

1980 Bremanger Arbeidarparti

1981

1982 Begrunnelse:

1983 Straumprisane vi har hatt i store delar av landet i fjor haust har vore historisk høge.
1984 Dette har gjeve private forbrukarar og næringsliv utan langsiktige fastpriskontraktar
1985 store økonomiske utfordringar. Om prisane fortset å ligge på same nivå, vil
1986 utfordringane for desse gruppene eskalere. Utan verkfulle og permanente tiltak, vil
1987 det på litt lengre sikt også få store konsekvensar for den kraftforedlande industrien.
1988 Gjennom langt over hundre år har den norske vasskrafta gjort det mogeleg å
1989 etablere industri langs heile kysten, frå Kristiansand i sør til Tana i Nord. Denne
1990 industrien har skapt- og skapar aktivitet, arbeidsplassar og livsgrunnlag i mange
1991 lokalsamfunn langs heile kysten. Vasskrafta er den største konkurransefordelen
1992 desse bedriftene har, og er ein avgjerande faktor for dei store verdiane som vert
1993 skapt. Det må difor etablerast verkfulle og permanente tiltak som sikrar rimeleg
1994 straum for vanlege forbrukarar og som opprettheld konkurransekrafta for den
1995 kraftforedlande industrien og øvrig næringsliv. Det er viktig at tildeling av uttak med
1996 stor effekt og forbruk (t.d. batteriproduksjon og elektrifisering av anlegg i Nordsjøen)
1997 skjer i same takt som det vert tilgang på tilsvarande ny fornybar produksjon. Dette for
1998 å unngå prispress og dermed sikre at eksisterande kraftintensiv industri ikkje vert
1999 utkonkurert.

2000

2001 Forslag:

2002 Bremanger Arbeidarparti meiner at det må iverksetjast varige og verkfulle tiltak som
2003 sikrar rimelege straumprisar for vanlege forbrukarar og som opprettheld
2004 konkurransekrafta for den kraftforedlande industrien og øvrig næringsliv.

2005

2006 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2007

2008 **Forslag nr. 69**

2009 Bremanger Arbeidarparti

2010

2011 Begrunnelse:

2012 I dei seinare år har det vore ei omfattande utbygging av straumnettet i vårt område.
2013 Dette har ført til ein kraftig auke i nettleiga. Utbygging av straumnettet er viktig for å
2014 nå klimamåla i samband med det grønne skiftet. Dette er ei nasjonal oppgåve der
2015 byrdene må fordelast på alle. Vi krev at det vert etablert nasjonale
2016 utjamningsordningar som sikrar lik nettleige for industri og vanlege forbrukarar i heile
2017 landet.

2018

2019 Forslag:

2020 Etablere nasjonale utjamningsordningar som sikrar lik nettleige for industri og
2021 vanlege forbrukarar.

2022

2023 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2024

2025 **Forslag nr. 70**

2026 Bremanger Arbeidarparti

2027

2028 Begrunnelse:

2029 Dei ressurskrevjande tenestene gjeld våre sjukaste innbyggjarar, og krev mykje av
2030 kommunane i form av både ressursar og kompetanse. Her er eit stort behov for
2031 forbetring av ordninga i form av reversering av gjennomførte kutt, samt styrke
2032 innsatsen mot denne sårbare gruppa. I tillegg må grensa på 67 år takast bort, det er
2033 for oss uforståeleg tilskotsordninga forsvinn straks ein fyller 67 år.

2034

2035 Forslag:

2036 Bremanger Arbeidarparti meiner vi må styrke ressurskrevjande tenester i
2037 kommunane.

2038

2039 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2040

2041 **Forslag nr. 71**

2042 Bremanger Arbeidarparti

2043

2044 Begrunnelse:

2045 For barnehagebarn utgjør måltida i barnehagen ein vesentleg del av barnas inntak
2046 av mat og drikke, enten maten er teken med, eller vert servert i barnehagen. Mat og
2047 måltider i barnehagen har derfor stor betydning for barns kosthold og matvanar,
2048 og kan ha stor betydning for fysisk og psykisk helse og sosial utjamning.
2049 Matservering i barnehagen er ein del av det pedagogiske barnehagetilbodet med
2050 mykje god læring. For å unngå sosiale forskjellar- må alle barn få servert god, sunn
2051 og variert mat i barnehagen.

2052

2053 Forslag:

2054 Bremanger Arbeidarparti meiner at det må innførast matservering i alle barnehagar.

2055

2056 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

2057

2058 **Forslag nr. 72**

2059 Austrheim Arbeiderparti

2060

2061 Begrunnelse:

2062 I 2023 er det 20 år sidan vraket av U-864 med 67 tonn kvikksølv vart funne utanfor
2063 Fedje. 20.9.2022 leverte ekspertutvalet si tilråding om å heva kvikksølvet frå
2064 ubåtvraket. Saka har i fleire år vore utgreidd og debattert. Når ekspertutvalet har gitt

2065 si endelege tilråding, må Regjeringa følgje dette raskt opp. Kvikksølv et ligg i vårt
2066 «felles matfat» og frykt for kva følgjer dette kan få, er stor blant kystbefolkninga. I
2067 rapporten frå utvalet vart det trekt fram at dei som bur i området, ikkje slår seg til ro
2068 med at kvikksølv et berre skal tildekkast. Utvalet sin konklusjon er at det er mogleg
2069 med heving av kvikksølv et. Noreg har gjennom arbeidet i Nordsjøen, ein unik
2070 kompetanse på arbeid på store djup. Denne kompetansen kan nyttast til å sikre
2071 hevinga. Utvalet slår også fast at kvikksølv et kan fjernast med ei forsvarleg risiko.

2072

2073 Forslag:

2074 Årsmøtet i Vestland Arbeiderparti krev at arbeidet med å heva kvikksølv et i U-864
2075 utanfor Fedje vert finansiert og sett i gang snarast mogleg. Det vert vist til
2076 konklusjonen i ekspertutvalet sin rapport om at det er mogleg å fjerne kvikksølv et
2077 med ein forsvarleg risiko.

2078

2079 Innstilling: Vedtas

2080

2081 **Forslag nr. 73**

2082 Austrheim Arbeiderparti

2083

2084 Begrunnelse:

2085 Det er uholdbart at Statens vegvesen ikkje har prioritert å starte opp planlegging av
2086 Nordhordlandstunnelen. Tunnelen er avgjerande for å sikre god og trygg kvardag for
2087 dei som bur langs vegen, dei som brukar vegen som skuleveg eller brukar vegen
2088 som transportetappe. Austrheim Arbeidarparti forventar at Stortinget prioriterer liv og
2089 helse først og løyver planmidlar til detaljregulering av Nordhordlandstunnelen i
2090 revidert nasjonalbudsjett.

2091

2092 Forslag:

- 2093 ● Stortinget finansierer planmidlar til detaljregulering av Nordhordlandstunnelen i
- 2094 revidert nasjonalbudsjett.
- 2095 ● Nordhordlandstunnelen må kome med i første periode av Nasjonal Transportplan.
- 2096 ● Detaljplanlegging av Nordhordlandstunnelen startar opp hausten 2023 - med
- 2097 byggestart seinast 2027.

2098

2099 Innstilling: Ivaretatt gjennom R6 Samferdsel

2100

2101 **Forslag nr. 74**

2102 Austrheim Arbeiderparti

2103

2104 Begrunnelse:

2105 Regjeringa sin energikommisjon slår fast i sin rapport at auka kapasitet på
2106 utanlandskablane har ført til at utanlandske prisar i større grad påverkar dei norske
2107 prisane. Eit fleirtal i kommisjonen meiner at det bør utgreiast om utvekslinga på
2108 kablane kan skje på ein måte som kan dempe denne auken. Våre sentrale tillitsvalde
2109 i regjering slår fast gang på gang at straummarknaden kan ikkje dei gå inn i og
2110 regulere. Dette utsagnet meiner vi er ei fallitterklæring til tanken om
2111 sosialdemokratisk styre. Situasjonen på straummarknaden og den manglande viljen
2112 til styring av marknadskreftene, er truleg den einskildsaka som strekast fører til
2113 Arbeidarpartiet sin tilbakegang. Det må derfor prioriterast å få kontroll med den sterkt
2114 aukande kostnaden for folk flest.

2115

2116 Forslag:

2117 • Det offentlege eig om lag 90 % av den norske kraftindustrien. Den offentlege eigde
2118 kraftindustrien og infrastruktur må i større grad takast i bruk som direkte verkemiddel
2119 for å nå politiske mål.

2120 • Kraftindustrien som er i offentlege eige, må omorganiserst slik at målet om profit
2121 ikkje vert styrande, men at dei skal løyse samfunnsoppgåver til beste for
2122 fellesskapet.

2123

2124 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2125

2126 **Forslag nr. 75**

2127 Voss Arbeiderparti

2128

2129 Begrunnelse:

2130 Vestland AP meiner det er særst viktig at regjeringa legg til grunn Vestland sine
2131 prioriteringar for vårt fylke i dette arbeidet. Vestland fylke prioriterar som nummer ein
2132 ny rassikker veg og bane mellom Bergen og Voss. Me Ap viser og til budsjettforliket
2133 for 2023 mellom regjeringa og SV der strekninga vart prioritert.

2134

2135 Forslag:

2136 Arbeidet med strekninga Arna-Stanghelle må starte opp som planlagt i 2024 og
2137 arbeidet med kommunedelplan for Stanghelle – Voss må starta opp med det fyrste

2138

2139 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2140

2141 **Forslag nr. 76**

2142 Voss Arbeiderparti

2143

2144

2145 Begrunnelse:

2146

2147 Forslag:

2148 Bergensbanen er ein del av det grønne skiftet og fire timar er mogeleg mellom Bergen
2149 og Oslo med tog. Voss Ap meiner at det no er på tide å få spaden i jorda for
2150 Ringeriksbanen 31 år etter den fryst vart vedteken på Storinget.

2151

2152 Innstilling: Delvis ivaretatt i R6 Samferdsel

2153

2154 **Forslag nr. 77**

2155 Voss Arbeiderparti

2156

2157 Begrunnelse:

2158 Arbeidarpartiet må gje meir midlar til forskning på livsstilsjukdommar som gjeld
2159 kvinner, men som tradisjonelt sett er forska på blant menn. For å sikra gode
2160 offentlege helsetenester til alle, kan ikkje behandlingstilbod innan kvinnehelse vera
2161 basert på ein enkelt lege sitt engasjementet, men må vera del av utdanninga til alle
2162 legar og andre som yter helsetenester.

2163

2164 Forslag:

2165 Vestland Arbeidarparti meiner at betaling av eigenandel må vera lik for kvinner og
2166 menn. Kvinner må ha råderett over eigen kropp både når det gjeld svangerskap og
2167 endring av kroppen, som sterilisering, fjerning av livmor eller brysta. Kvinnehelse må
2168 få meir forskning, kunnskap og betre behandlingstilbod.

2169

2170 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2171

2172 **Forslag nr. 78**

2173 Voss Arbeiderparti

2174

2175 Begrunnelse:

2176 Transseksuelle blir ofte diskriminerte på grunn av manglande kunnskap i
2177 helsevesenet. Rikshospitalet er i dag den einaste institusjonen som har kompetanse
2178 på feltet. Dette medfører lange ventelister, belastning og psykisk uhelse, og i verste
2179 fall død for dei som står i kø.

2180

2181 Forslag:

2182 Vestland Arbeidarparti meiner det må arbeidast for heilskapleg helsehjelp og
2183 kompetanse for transpersonar og ikkje-binære i alle fylke.

2184

2185 Innstilling: Vedtas

2186

2187 **Forslag nr. 79**

2188 Voss Arbeiderparti

2189

2190 Begrunnelse:

2191

2192 Forslag:

2193 Etter koronapandemien er det ein sterk auke blant tilfelle av eteforstyrning,
2194 sjølvskading og sjølv mord. Dei lokale og nasjonale psykiske helseteama må
2195 styrkjast. Det må finnast fleire lågterskel tilbod som både foreldre, ungar og ungdom
2196 kan venda seg til. Det bør arbeidast med å få ned ventetida. Arbeidarpartiet må gjera
2197 det meir attraktivt å arbeida innan psykisk helse, til dømes gjennom å auka
2198 kunnskap, kompetanse og lønnsnivå.

2199

2200 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2201 **Forslag nr. 80**

2202 Voss Arbeiderparti

2203

2204 Begrunnelse:

2205

2206 Forslag:

2207 For å få nullutslepp innan transport og vegtrafikk må det skapast eit nasjonalt
2208 nettverk for energi og fyllestasjonar.

2209

2210 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2211

2212 **Forslag nr. 81**

2213 Voss Arbeiderparti

2214

2215 Begrunnelse:

2216

2217 Forslag:

2218 Det må utviklast betre el-taxiar med plass til meir enn 7 passasjerar. Desse taxiane
2219 vert som regel nytta til å transportere dei med rullestol, og dei må også kunne ta
2220 klimavenlege val. Offentleg transport som buss må bli eit meir fullkome tilbod, slik at
2221 det kan nyttast også på ettermiddag og helg.

2222

2223 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2224

2225 **Forslag nr. 82**

2226 Voss Arbeiderparti

2227

2228 Begrunnelse:

2229 Det offentlege bruker 600 milliardar årleg på innkjøp, og må få betre kunnskap og
2230 strengare krav for å ta meir klimavenlege val. Spesielt innan innkjøp av tekstil,
2231 transport og bygg og byggjemateriale.

2232

2233 Forslag:

2234

2235 Innstilling: Vedtas

2236

2237 **Forslag nr. 83**

2238 Kvinnherad Arbeiderparti

2239

2240 Begrunnelse:

2241 Noreg går mot kraftunderskot i løpet av ein 10-års periode. For å dekke behovet for
2242 billig og føreseieleg kraft, må Noreg gjere omfattande grep. Kraftutbygging må vera
2243 rein (utan bruk av fossilt brensel), føreseieleg (ikkje vêravhengig), ressurseffektiv
2244 (lavt behov for metaller) og ein må begrensa nedbygging og rasering av store
2245 naturområde. Ankepunkta mot kjernekraft er faren for ei ulukke ved eit
2246 kjernekraftverk og lagring av restavfall etter den kjernefysiske prosessen. I Noreg har
2247 vi alle forutsetningar for å møte disse problemstillingane. Noreg har den tredje
2248 største førekomsten av Thorium i verda. Thorium gir mykje mindre langliva
2249 radioaktivt avfall og er rekna som mykje tryggare enn konvensjonelle reaktorar. For
2250 sikker lagring av det radioaktive avfallet bør dette etter modell frå Finland lagrast
2251 minst 500m under jorda. Med den tilgjengelege boreteknologien frå
2252 olje/gassbransjen i Nordsjøen bør alt ligge til rette for at Noreg kan lage trygge depot
2253 for lagring av kjernefysisk avfall.

2254 Dersom ikkje Noreg vurderer å utvikle trygg kjernekraft, står vi som nasjon framfor
2255 følgjande problemstilling:

2256 Anten vil vi få ustabile kraftprisar som er avhengig av importert straum som på sikt vil
2257 fordrive energikostbar industri frå Noreg.

2258 Eller, vil vi måtte investere i vindkraft på land og til sjøs, utbygging av vasskraft og
2259 etablering av store solcelleparkar, noko som vil vere ei stor belastning på natur,
2260 økosystem og lokalsamfunn i landet, og som i tillegg vil vera vêravhengig og skape
2261 variable straumprisar.

2262 Eller, vi kan investere i kraftverk for fossil brensel som vil medføre auka global
2263 oppvarming og medfølgjande kostnader.

2264

2265 Forslag:

2266 Arbeidarpartiet skal jobbe for utgreiing, utvikling og etablering av små, modulære
2267 kjernekraftverk i Noreg, fortrinnsvis ved bruk av thorium.

2268

2269 Innstilling: Avvises

2270

2271 **Forslag nr. 84**

2272 Kvinnherad Arbeiderparti

2273

2274 Begrunnelse:

2275 Dagens straumstøttemodell gir utslag som er urettvise. Nokon tenar pengar på å
2276 nytte straum, mens andre, særskilt småbarnsfamiliar er tvungne til å nytte straum på
2277 gitte tidspunkt der straumen er høgare enn gjennomsnittleg straumpris for månaden.
2278 Dette gir straumstøttemodellen eit usosialt preg. Det er også stadig historier om folk
2279 som frys for å spare straum. Dette er ikkje verdig for eit land som Noreg. Tilsvarande
2280 bør hytteigarar få utbetalt straumstøtte på likt grunnlag som andre eigedomar i
2281 Noreg. Mangel på dette skapar unødvendige skader på mange hytter i Noreg.

2282

2283 Forslag:

2284 Straumstøttemodellen for private må forbetrast. Straumstøtte må reknast i forhold til
2285 spotpris per time og ikkje gjennomsnittspris per måned, som i dag. For innbyggjarar
2286 med fastprisavtale under vedteke støttepris, skal det ikkje utbetalast straumstøtte.
2287 Straumstøtteordninga skal oppgraderast til å også gjelde hytter og fritidsbustadar.

2288

2289

2290 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2291

2292 **Forslag nr. 85**

2293 Kvinnherad Arbeiderparti

2294

2295 Begrunnelse:

2296 Det kan vera utfordringar med tannhelse for gravide. Svangerskapskvalme,
2297 hormonendringar, tannkjøttproblem og sure oppstøt gjer det utfordrane å
2298 vedlikehalda god tannhelse gjennom svangerskapet. Når Arbeiderpartiet skal
2299 fortsetje med det gode arbeidet med å bygge på tannhelsetilbodet for nye grupper er
2300 det naturleg at neste steg er å inkludere dei gravide i ordninga.

2301

2302 Forslag:

2303 Kvinnherad Arbeiderparti meiner tilbodet om gratis tannhelsetilbod for gravide må
2304 gjenninnførast.

2305

2306 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2307

2308 **Forslag nr. 86**

2309 Alver Arbeiderparti

2310

2311 Begrunnelse:

2312 Heimfallsrett er ein rett styresmaktene, vanlegvis staten, har til å overta eit anlegg
2313 vederlagsfritt når konsesjonstida for anlegget går ut. Heimfall er med andre ord ein
2314 del av dei norske konsesjonslovene, og vart innført for å hindra at utanlandsk
2315 storkapital skulle få kontroll over den norske vasskrafta. Dette er ikkje intensjon i
2316 dagens utbygging av vindkraft. I vindkraftområdet er ein ikkje sikra mot at
2317 utanlandsskapital for kontroll i selskapa og dermed kan styre naturressursen vind
2318 etter eige profitt jag og ikkje til beste for fellesskapet. Eit eksempel på å omgå retten
2319 er Hydro sin «manøver saman med Lyse (som er offentleg eigd) Det førte til det
2320 offentlege «mist» 49 % av mogleg overskott frå kraftverka i Røldal-Suldal.

2321

2322 Forslag:

- 2323 • Det må innførast ordningar slik at heimfallsretten for vasskraft faktisk blir oppfylt og
- 2324 ikkje vatna ut av selskapsetableringar der ein opnar for 49 % eigarskap av «privat»
- 2325 interesser.
- 2326 • Det må med bakgrunn i ordninga med heimfallsretten utarbeidast tilsvarande «rett»
- 2327 for alle fornybare energiformer.

2328

2329 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2330

2331 **Forslag nr. 87**

2332 Alver Arbeiderparti

2333

2334 Begrunnelse:

2335 Norsk politikk på feltet straum har spelt fallitt overfor norske forbrukarar så vel
2336 innbyggjarar og næringslivet. Det er noko som sentrale mynde også ser i dag, men
2337 er lite villig eller hevdar at ein ikkje kan endre med grunn i EØS, EU og inngåtte
2338 avtaler.

2339 Enn då sentrale mynde ofte «halsar» etter løysningar som først blir avslått med
2340 «umoglege» som etter kort tid vise seg å vere mogleg (straumstøtte, sikring av
2341 vassforsyning). Eit eksempel er nye reglar for korleis styresmaktene kan gripa inn i
2342 kraftmarknaden for å hindra at vassmagasina går tomme – gjerne omtalt som
2343 «styringsmekanisme». Slike hinder kan fjernast med at det politiske nivået tar større
2344 styring med selskapa sine i tillegg til «styringsmekanismer som opnar for inngripen.
2345 Norske kommunar og fylke har store verdiar investert i kraftbransjen som i dag gir
2346 store avkastningar, men det er ikkje automatikk at dette kjem fellesskapet til nytte.
2347 Mange av selskapa vert drivne med bakgrunn i aksjelovens krav. Det offentlege er

2348 ikkje alltid ein aktiv eigar og brukar dermed ikkje sin rett til å endre styre og leiing.
2349 Kommunar, fylkeskommunar og staten eig samla sett om lag 90 prosent av
2350 produksjonskapasiteten i landet. Staten, ved Nærings- og fiskeridepartementet, eig
2351 gjennom Statkraft *SF om lag 35 prosent av produksjonskapasiteten. Organisering
2352 av Statkraft som statsføretak inneber at staten er eineieigar.

2353

2354 Forslag:

- 2355 • Den offentlege eigde kraftindustrien og infrastruktur må i større grad taes i bruk
- 2356 som direkte verkemiddel for å nå politiske mål.
- 2357 • Det er naudsynt å sikra at AS eigd, 100% eller delvis, av det offentlege kjem under
- 2358 sterkare styre av politisk nivå. Dette må førast ein sterkare eigar oppfølging og det
- 2359 offentlege må vere villig til å skifte ut styrer og leiing som ikkje føl opp politiske
- 2360 vedtak om måla med selskapa.
- 2361 • Kraftindustrien som er i offentlege eige må omorganisert slik at målet om profit
- 2362 ikkje vert styrande, men at dei skal løyse samfunnsoppgåver til beste for
- 2363 fellesskapet.

2364

2365 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2366

2367 **Forslag nr. 88**

2368 Alver Arbeiderparti

2369

2370 Begrunnelse:

2371 Utenlandskablar gjer det mogleg for land som importere kraft frå Norge for å selje
2372 eiga kraft vidare. Desse land set i dag tilbake med mesteparten av overskottet av
2373 denne handelen. Norge får noko i form av omsettinga frå kraftselskap som ein ikkje
2374 hadde fått på det tidspunktet. Mottakarland må sikre eigen straum og ikkje «kvila» på
2375 Norge sin kraftsituasjon. Ei endring på gevinst vil kunna forbyggja dette tapet for
2376 Norge både i forma av kapital og straum.

2377

2378 Forslag:

- 2379 • Det må utarbeidast lov om at selskap som er kraftprodusentar skal vere norsk
- 2380 eigde og ikkje fritt kan omsetjast. Selskapa må behandlast som kritisk infrastruktur.
- 2381 • Konsesjonsreglar for «utenlandskablar» må endrast slik at vidaresal med gevinst,
- 2382 av kraft frå mottakarland av norsk kraft som vert mogleggjort med import av norsk
- 2383 straum, tilfaller Norge.

2384

2385 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2386

2387 **Forslag nr. 89**

2388 Alver Arbeiderparti

2389

2390 Begrunnelse:

2391 Statsminister Jonas Gahr Støre uttalte 3. januar at det kan bli aktuelt å innføre ny
2392 forskrift og strengere regulering av strømselskapene og de avtalene de selger til
2393 privatpersoner. Tiden for handling er nå. Strømmarkedet er vanskelig å forstå og det
2394 blir enda vanskeligere når strømselskapene pakker inn dyre strømvtales på kreative
2395 måter Forbrukerrådet sier det selv: Bransjen tilslører bevisst. Flere av avtalene er
2396 ikke omtalt som variable avtaler når de selges og tilsløres med navn som
2397 «Forutsigbar», «Trygg» og «Lavpris». I tillegg kan vi med jevne mellomrom lese i
2398 media om privatpersoner som får skyhøye strømrregninger fordi de har gått inn på en
2399 strømvtale som er anbefalt av selgeren.

2400

2401 Forslag:

- 2402 • Det skal ryddes opp i strømmarkedet.
- 2403 • Strømselskaper skal kun få tilby to typer avtaler til privatpersoner: fastpris og
2404 spotpris.
- 2405 • Arbeiderpartiet ønsker å tilbakeføre omsetningen av strøm til forbruker tilbake til
2406 offentlig eide selskap eller produsenter av kraft og ikke gjennom fordyrende og
2407 forvirrende mellomledd. Dette gir også en større andel av strømprisen tilbake i
2408 offentlig eie.

2409

2410 Innstilling: Vedtas

2411

2412 **Forslag nr. 90**

2413 Alver Arbeiderparti

2414

2415 Begrunnelse:

2416 Vraket av U-864 med anslagsvis 67 tonn kvikksølv vart funne ved Fedje i 2003. Den
2417 store mengda kvikksølv har uroa langt fleire enn dei som bur på Fedje. I perioden
2418 fram til i dag har det vorte utarbeida fleire rapportar og det har vorte gjort vedtak,
2419 men lite har skjedd. Kravet har vore at det einast retta er å få heva så store delar av
2420 kvikksølvet som det let seg gjera på ein sikker måte.

2421 20. september 2022 leverte eit ekspertutval rapport med ei tilråding om kva som skal
2422 gjerast med ubåten og kvikksølvet. Utvalet vektlegg sterkt usikkerheita dei opplevde
2423 blant Fedje innbyggjarane dersom ubåten og kvikksølvet kun vart tildekt. Utvalet
2424 konkluderer med at det er mogeleg å fjerna kvikksølvet med ein forsvarleg risiko.

2425

2426 Forslag:

2427 Årsmøtet i Vestland Arbeidarparti krev at regjeringa sett fart på finansiering av og
2428 arbeidet med heving av kvikksølvet. Og at arbeidet vert iverksett på ein sikker måte
2429 så raskt som mogleg.

2430

2431 Innstilling: Ivaretas gjennom Forslag 72.

2432

2433 **Forslag nr. 91**

2434 Alver Arbeiderparti

2435

2436 Begrunnelse:

2437

2438 Forslag:

2439 Vestland Ap krever at Nordhordlandstunnelen må komme med i første periode av

2440 Nasjonal Transportplan.

2441 Detaljplanlegging av Nordhordlandstunnelen starter opp i 2023 - med byggestart

2442 senest 2027.

2443

2444 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2445

2446 **Forslag nr. 92**

2447 Alver Arbeiderparti

2448

2449 Begrunnelse:

2450 Under Høyres regjeringstid ble makten til vegmyndighetene både konsolidert og

2451 fragmentert, med en egen vegmyndighet på fylkesveger og mastodonten «Nye

2452 Veier» i tillegg til Statens vegvesen. Det er også blitt innført porteføljestyring av de

2453 store veg utbyggingsprosjektene. Dette gir til sammen en sterkere stemme til

2454 vegmyndighetene. Når Høyre i tillegg etterlot seg en nasjonal transportplan som er

2455 mer av en urealistisk ønskeliste enn den er et politisk styringsdokument, har

2456 Vegvesenet og Nye Veier fått så stor definisjonsmakt at det er nødvendig å sette ned

2457 foten.

2458

2459 Vi trenger en veiforvaltning som tar politiske signaler. Vår regjering har blant annet

2460 satt i

2461 gang et arbeid med gjennomgang av veinormalene som FrP etablerte, og en

2462 vurdering av

2463 nedskalering av store prosjekter. Dette er viktig ut fra klimamålene, for å spare natur

2464 og

2465 matjord, og ut fra ønsket om mer vei for pengene. Dette arbeidet må følges opp ved

2466 å

2467 gjenetablere Nasjonal transportplan som politisk styringsverktøy.

2468

2469 I de usikre tidene vi lever i nå er det helt nødvendig å prioritere. Det er ikke godt nok

2470 å kutte flatt og gjemme seg bak prioriteringer i en fagetat. Det må gjøres politiske

2471 prioriteringer, og vi må stå for dem. Vegmyndighetene skal ikke være politiske
2472 aktører, de skal gjennomføre det som blir prioritert
2473
2474 Forslag:
2475 Arbeiderpartiet prioriterer liv, helse og fremkommelighet og vil sikre mest mulig trygg
2476 vei for pengene.
2477 Arbeiderpartiet vil styrke den politiske styringen av bygging og drift av veier ved bl.a.
2478 å avvikle porteføljestylingen av Statens vegvesen og vurdere organiseringen av
2479 veimyndighetene.

2480

2481 Innstilling: Delvis ivaretatt i R6 Samferdsel

2482

2483 **Forslag nr. 93**

2484 Alver Arbeiderparti

2485

2486 Begrunnelse:

2487 Skatteparadis, skjult eigarskap og manglande internasjonal vilje til samarbeid
2488 medfører svekking av demokrati og styrking av at enkeltpersonar, verksemdar eller
2489 statar får urettmessig stor innflyting. Me ser at kretsen rundt Putin delvis slepp unna
2490 internasjonale sanksjonar grunna skjult eigarskap. Me ser at store verdiar vert flytta
2491 ut av vårt eige land og landar i skatteparadiset Sveits. Me ser at kriminelle flyttar
2492 store verdiar utan at me klarar å stoppe det.

2493

2494 Forslag:

2495 Internasjonale forsøk på innstraming av skattepolitikk har foreløpig ikkje lukkast så
2496 godt som ein kunne håpe på. Skjult eigarskap og verdiflytting har store
2497 konsekvensar for samfunnsutviklinga. Norge, som eit av verdas rikaste og fremste
2498 demokrati, må ta grep og gå i front for ein meir rettviss internasjonal økonomi.

2499

2500 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

2501

2502 **Forslag nr. 94**

2503 Alver Arbeiderparti

2504

2505 Begrunnelse:

2506 Fleirbruksfartøy er skip som bygger ut og vedlikeheld røyr og installasjonar tilknytte
2507 petroleumsverksemda på havbotn. Over halvparten av olje og gass som vert
2508 produsert på norsk sokkel kjem frå installasjonar på havbotn og trongen for tilsyn og
2509 vedlikehald aukar. I dag er det 8 800 km røyrleidning, og 526 havbunnsbrønnar i
2510 produksjon på norsk sokkel. Desse fartøya er ikkje direkte påkopla

2511 produksjonssystema og reknast derfor ikkje for innretning på norsk sokkel slik
 2512 flyteriggar og plattformer gjer og arbeidsmiljøloven gjeld.
 2513 Oljearbeidarar kan byta på å arbeida på fleirbruksfartøy og riggar, men det er kun på
 2514 riggane arbeidstid og kviletid kan måles i kraft av Arbeidsmiljøloven. På
 2515 fleirbruksfartøy har dei heller ingen verneombod til å representera seg, og dersom
 2516 dei varslar om farlege forhold risikerar dei å mista jobben og ikkje få nye oppdrag.
 2517
 2518 Dette hastar det å gjera noko med.
 2519
 2520 Forslag:
 2521 Oljearbeidarar på fleirbruksfartøy omfattast ikkje av Arbeidsmiljøloven som for andre
 2522 arbeidstakarar stiller krav til arbeidsmiljø, gjev stillingsvern og regulerer arbeidstid og
 2523 kviletid. Norske myndigheiter har heller ikkje heimel til å granska ulykker som skjer
 2524 på fleirbruksfartøy Arbeidarpartiet har tidligare uttalt at dette er ein uholdbar situasjon
 2525 og Jonas Gahr Støre har lova å fremma framlegg som vil ordna opp i dette når han
 2526 kom i posisjon. Vestland Arbeidarparti ber om at Arbeiderpartiet prioriterer dette og
 2527 ikkje lenger godtar at 2 til 4 tusen arbeidstakarar som arbeidar på norsk sokkel i
 2528 realiteten er rettslause.
 2529
 2530 Innstilling: Oversendes Stortingsgruppen

2531 **Forslag nr. 95**

2532 Stord Arbeiderparti

2533

2534 Begrunnelse:

2535 Straumen er vår felles ressurs eigd i all hovudsak av fellesskapet gjennom stat og
 2536 kommunar. Den har vore ein viktig del av utbygginga av velferdssamfunnet vårt og
 2537 eit avgjerande konkurransefortrinn for norsk industri. Straumkrisa har synt svakheiter
 2538 ved dagens straummarknad og -system. Dei svært høge prisane råkar folk, bedrifter
 2539 og frivillige lag og organisasjonar. Verst råka er dei som har minst frå før.
 2540 Straumstøtteordninga for private hushaldningar er eit godt mellombels tiltak for å
 2541 motverka høge prisar samstundes som ein sikrar insentiv til å spara. Ordninga bør
 2542 likevel forbeholdt ved å leggja til grunn faktisk pris og ikkje gjennomsnittsprisen.
 2543 Svært mange bedrifter slit i dag med høge straumprisar på toppen av auka
 2544 varekostnader og auka rente. Det er tydelege teikn til at fleire og fleire av dei mindre
 2545 verksemdene våre får problem. Talet konkursar er aukande, og høge straumprisar
 2546 bidreg sterkt negativt til den trenden. Fram til straumlevrandørane kan levere
 2547 fastprisavtalar som er forsvarlege å inngå for verksemdene, så må det innførast ei
 2548 straumstøtteordning etter modell frå privatmarknaden. Ettersom stadig fleire
 2549 samfunnsområde framover skal elektrifiserast, er den langsiktige løysinga på
 2550 straumkrisa å byggja ut nett og produksjon samt bruka energi smartare og meir
 2551 effektivt. Utbygging av ny produksjon bør fortrinnsvis skje gjennom oppgradering og
 2552 effektivisering av eksisterande vasskraftverk, og utbygging av havvind. Elektrifisering

2553 av sokkelen må i størst mogleg grad skje gjennom havvind, som også kan verta ein
2554 viktig marknad for den norske leverandørindustrien etter kvart som oppdraga innan
2555 olje og gass framover vert færre. Me forventar samstundes at regjeringa som
2556 oppfølging av arbeidet til energikommisjonen og utvalet som ser på prisdanninga i
2557 straummarknaden, set i verk tiltak som motverkar prissmitte frå utlandet og sikrar
2558 stabilt låge prisar for folk og næringsliv i tida framover.

2559

2560 Forslag:

2561 Stord Arbeidarparti krev at straumstøtteordninga må forbetrast. Ordninga må
2562 innrettast slik at den reelt sett vert 90 % av straumprisen, ikkje slik som i dag der det
2563 gjennomsnittsprisen i løpet av eit døger som vert lagt til grunn. Stord Arbeidarparti
2564 krev at det, fram til fastprisavtalane for næringslivet vert gode nok, må lagast ei
2565 straumstøtteordning for næringslivet. Stord Arbeidarparti meiner at kommunar i
2566 høgprisområde utan ekstraordinære kraftinntekter må få kompensert for
2567 ekstraavgifter til straum for å unngå kutt i velferdstenester. Stord Arbeidarparti meiner
2568 at løysinga på straumpriskrisa og energikrisa først og fremst handlar om å byggja ut
2569 meir produksjon og nett samt energieffektivisering. Dette hastar. Auke i produksjon
2570 bør skje fortrinnsvis gjennom oppgradering av eksisterande vasskraftverk og
2571 utbygging av havvind. Elektrifisering av sokkelen må i størst mogleg grad skje
2572 gjennom havvind. Stord Arbeidarparti meiner det samtidig må sikrast varige
2573 endringar av straumsystemet som motverkar prissmitte frå utlandet og sikrar stabilt
2574 låge prisar til folk og næringsliv i Noreg.

2575

2576 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2577

2578 **Forslag nr. 96**

2579 Stord Arbeiderparti

2580

2581 Begrunnelse:

2582

2583 Forslag:

2584 E39 er den mest sentrale transportkorridoren for heile Vestlandet og må prioriterast
2585 som hovudferdselsåre med tilstrekkeleg opprusta standard for å binda landsdelen
2586 saman frå sør til nord. Ei effektiv samankopling av Vestlandsfylka er viktig for å
2587 utløyse det samla verdiskapingspotensiale i denne landsdelen. (Dette gjeld særleg
2588 aksen Bergen – Stavanger.) Vi har som klar målsetnad ein ferjefri E39 gjennom
2589 fylket med gode koplingar til andre område i fylket. Dette er viktig, ikkje berre for
2590 Vestlandet, men for nasjonen Norge.

2591

2592 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2593

2594 **Forslag nr. 97**

2595 Etne Arbeiderparti

2596

2597 Begrunnelse:

2598 Ei lokal taxinæring er lokalkjend og tilgjengeleg heile døgeret om dei har oppdrag
2599 nok. I samband med anbod for sjuketransport har større aktørar teke over, ventida
2600 aukar og lokalkunnskapen minkar. Det lokale taxitilbodet er i fare og i fleire høve
2601 greier dei ikkje å bemanne for det lokale behovet. Me må gjeninnføra køyreplikt for
2602 taxinæringa. Det må vera kriterie i framtidige anbod hjå helseforetaka som gjer at
2603 lokale aktørar kan vera aktuelle tilbydarar. Slik det er i dag er ordninga for
2604 sjuketransport uheldig for klima og miljø og den raserer den lokale taxinæringa.

2605

2606 Forslag:

2607 Etne Arbeiderparti vil arbeide for ei lokal taxinæring. Den er eit viktig tilbod i
2608 lokalsamfunna, og i distrikta er det ofte ei erstatning for eit manglande kollektivtilbod.

2609

2610 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2611

2612 **Forslag nr. 98**

2613 Etne Arbeiderparti

2614

2615 Begrunnelse:

2616 Ferdig oppgradert vil E134 vera eit av landets mest lønnsame samferdselsprosjekt.
2617 Etne Arbeiderparti er bekymra over liten framgang i arbeidet med finansiering av
2618 prosjektet. Delprosjektet E134, Bakka-Solheim, består i dag av ein av Noregs høgast
2619 trafikkerte strekningar med tungtransport, og er samtidig ein farleg veg, utan gul
2620 stripe, med fleire smale og svingete parti. Det har dei siste åra vore fleire
2621 dødsulykker på strekninga.

2622

2623 Forslag:

2624 E134 – Bakka-Solheim

2625 Etne Arbeiderparti ynskjer at Vestland Arbeiderparti går inn for å sikre prosjektet
2626 finansiering i neste rulling av NTP, med oppstart så snart som mogeleg.

2627

2628 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

2629

2630 **Forslag nr. 99**

2631 Etne Arbeiderparti

2632

2633 Begrunnelse:

2634
2635 Forslag:
2636 Elektrifisering av norsk sokkel.
2637 Elektrifisering av sokkelen skal skje med havvind eller annan fornybar straum
2638 produsert på sokkelen.

2639
2640 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for en ny tid
2641

2642 **Forslag nr. 100**

2643 Etne Arbeiderparti
2644

2645 Begrunnelse:
2646 E134 er den viktigaste samferdselsåra Aust- Vest frå Haugalandet/ Sunnhordland,
2647 Seljestad- Røldal er eit «gryteklart» prosjekt som vil gje eit trafiksikkert og
2648 miljømessigt samband Aust/Vest med store innsparingar for transportbedriftene ,
2649 både økonomisk og med omsyn til klima og miljø.

2650
2651 Forslag:
2652 E134 Seljestad -Røldal .
2653 E134 er den viktigaste samferdselsåra Aust- Vest frå Haugalandet/ Sunnhordland,
2654 Dette er eit «gryteklart» prosjekt som vil gje eit trafiksikkert og miljømessigt
2655 samband Aust/Vest med store innsparingar for transportbedriftene , både økonomisk
2656 og med omsyn til klima og miljø.

2657
2658 Etne Arbeiderparti ber Vestland Arbeiderparti om å jobbe for å få realisert prosjektet
2659 så snart som råd.

2660
2661 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel
2662

2663 **Forslag nr. 101**

2664 Stad Arbeiderparti
2665

2666 Begrunnelse:
2667 Framtidas eldreomsorg er basert på at folk skal bu i eigen bustad så lenge som råd. I
2668 dag sit det eldre som treng heimehjelp og bur i gamle bustader som ikkje er
2669 tilrettelagde for dei som på ein eller annan måte har nedsett funksjonsevne.

2670
2671 Difor er det viktig at Arbeidarpartiet no synleggjer at vi tek dei eldre og
2672 pleietrengande på alvor, og syter for at dei kan få ein omsorgsbustad når dei
2673 verkeleg har behov for det.

2674

2675 Kommunane står klare til å bygge. Då må ikkje overføringar frå Regjeringa til
2676 Husbanken verte eit unødig hinder for slik nødvendig utbygging.
2677
2678 Forslag:
2679 Stad Arbeidarparti vil at rammene til Husbanken vert auka, slik at kommunane er i
2680 stand til å bygge nye omsorgsbustadar og sjukeheimar.
2681 Dette er heilt nødvendig for å ta vare på dei eldre på ein trygg og god måte i
2682 framtida.
2683
2684 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd
2685

2686 **Forslag nr. 102**

2687 Stad Arbeiderparti

2688

2689 Begrunnelse:

2690 Vi er midt i eit grønt skifte, og stadig meir skal elektrifiserast på land og til havs.
2691 Behovet for kraft er enormt. Mange nye kraftutbyggingar fører ofte til store konflikter.
2692 Å ta ned forbruket, mellom anna gjennom ENØK-tiltak og satsing på fornybare
2693 energikjelder, kan ha stor betydning for kraftbehovet. Dette er også i tråd med
2694 tilrådinga frå Arbeiderpartiet sitt eige energiutval.
2695 Ein del ENØK-tiltak kan vere kostbare å gjennomføre, for private, for bedrifter, for
2696 kommunar og for lag og organisasjonar. Det er difor avgjerande med gode og
2697 tilgjengelege støtteordningar for å gjennomføre ENØK-tiltak og satsing på fornybare
2698 energikilder. Redusert energiforbruk vert ekstra viktig med vedvarande høge
2699 straumprisar. Med den lange kystlina vi har, må det satsast meir på alternative
2700 løysingar, som td «Fjordvarme», som Eid/Stad kommune har lange og gode
2701 erfaringar med, for å få ned både energiforbruket og energiutgiftene.

2702

2703 Forslag:

2704 Stad Arbeiderparti meiner det må utarbeidast fleire tiltak og støtteordningar som
2705 bidreg til energiøkonomisering og fornybare løysingar i private og offentlege bygg.
2706 Støtteordningane må vere føreseielege.

2707

2708 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2709

2710 **Forslag nr. 103**

2711 Stad Arbeiderparti

2712

2713 Begrunnelse:

2714 Dei høge drivstoffutgiftene er ei stor belastning over heile landet, både for private og
2715 for næringslivet. For distrikta, der ein ikkje har like gode kollektivtilbod, er dette

2716 særleg krevjande og ikkje ei raudgrøn regjering verdig. I distrikta er det mindre
2717 konkurranse, og difor gjerne høgare drivstoffprisar enn i meir tettbygde stork. Det er
2718 også krevjande at prisane kan variere med fleire kroner over eit døgn, noko som
2719 vanskeleg kan forklarast med at det er krig i Europa.

2720 Elbil kan vere løysinga på sikt, men ladenettet er foreløpig for dårleg utbygd i
2721 distrikta, og nokre stader er det også for lite straum tilgjengeleg.

2722

2723 Forslag:

2724 Stad Arbeiderparti meiner regjeringa snarleg må kome med kompensierende tiltak,
2725 og særleg i distrikta. Totalbelastninga med høge energi- og drivstoff kostnader er alt
2726 for høg.

2727

2728 Innstilling: Delvis ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2729

2730 **Forslag nr. 104**

2731 Stad Arbeiderparti

2732

2733 Begrunnelse:

2734 Stad AP meiner at regjeringa må ta sterkare grep for å få ned energikostnadane
2735 både til privatbustadar, kommunar og næringslivet. Det hastar med langt sterkare
2736 politisk styring av energisektoren, slik at energikostnadane vert føreseielege. Det må
2737 mellom anna kome eit meir aktivt offentleg eigarskap av energiselskapa. Tiltak som
2738 til dømes to-pris-system for straum til hushald der det er lav pris for grunnbehov må
2739 på plass snarast. Samstundes må det settast inn motivasjonsstimulering for
2740 energieffektivisering.

2741

2742 Forslag:

2743 Stad Ap meiner at regjeringa må ta snarlege grep for å få ein føreseieleg og rimeleg
2744 kraftpris for hushald, kommunar og næringsliv.

2745

2746 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

2747

2748 **Forslag nr. 105**

2749 Stad Arbeiderparti

2750

2751 Begrunnelse:

2752 Finansieringa av kommunane bygger på fleire ulike prinsipp. Mykje av
2753 rammeoverføringane vert imidlertid basert på folketal og om ein har meir eller mindre
2754 vekst enn landssnittet. Dette meiner vi er problematisk. Det er kommunane som har
2755 ansvaret for å gje gode velferdstenester til alle innbyggjarar. Og det må vere mulig å
2756 halde oppe dette også om ein ikkje har folketalsvekst. Slik inntektssystemet no er

2757 bygd opp, vert dette vanskeleg. Eit anna moment er innslagspunktet for refusjon for
2758 såkalla ressurskrevjande brukarar. Dette har auka jamnt og trutt under Høgre-
2759 regjeringa, no er det på tide at innslagspunktet vert redusert monaleg. Forbodet mot
2760 at personar under 50 år kan bu i sjukeheimar er også ein stor kostnadsdrivar for
2761 mange kommunar.

2762

2763 Forslag:

2764 Stad Arbeiderparti meiner at kommuneøkonomien må styrkast, slik at ein særleg
2765 sikrar at også dei mindre kommunane skal kunne gje gode tenester.

2766

2767 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2768

2769 **Forslag nr. 106**

2770 Stad Arbeiderparti

2771

2772 Begrunnelse:

2773 Kvinnehelse har vore og er underprioritert i norsk helsevesen. Dette gjeld både
2774 kvinnehelse generelt, og svangerskapsrelaterte problemstillingar. Kunnskapsnivået
2775 viser seg å vere lavt både i befolkninga og i helsevesenet. Relativt vanlege
2776 kvinnesjukdomar, som td endometriose, vert i for liten grad utgreia og behandla, og
2777 pasientar får difor nedsett livskvalitet og forringa evne til å delta i arbeid og sosialt liv.
2778 Offentleg gynekologteneste i distrikta er mange stader nesten fråverande. Dette set
2779 også retten til reell sjølvbestemt abort på spel, då prosedyren med
2780 medikamentindusert abort fører til store meirbelastningar med lang reiseveg for
2781 kvinna.

2782 Slik vil vi ikkje ha det. Vi vil at alle, også kvinner, skal ha likeverdig tilbod om
2783 helsetenester.

2784

2785 Forslag:

2786 Stad Ap meiner at det må satsast meir på kvinnehelse og kompetanseheving om
2787 denne hos alle typar helsepersonell. Vidare må alle lokalsjukehus og
2788 lokalmedisinske senter i landet ha tilgang til gynekolog, for å kunne ivareta eit
2789 tilstrekkeleg tilbod til kvinner i alle deler av landet.

2790

2791 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2792

2793 **Forslag nr. 107**

2794 Stad Arbeiderparti

2795

2796 Begrunnelse:

2797 Det er krevjande tider for mange folk no. Sjølv dei som har arbeid med lave og
2798 middels inntekter, kan slite med å få endane til å møtast når det generelle prisnivået
2799 aukar samt at både drivstoff og straum i periodar vert svært dyrt. Slik kan vi ikkje ha
2800 det.

2801 Foreldre skal ikkje måtte velge mellom varme i huset eller mat til barna.

2802 Arbeiderpartiet skal vere garantisten for at flest mogleg kan klare seg sjølv, at den
2803 nye fattigdomen ikkje bit seg fast. Eit verkemiddel då er å modernisere
2804 sosialpolitikken der det er nødvendig.

2805

2806 Forslag:

2807 Arbeiderpartiet treng ein sosialpolitikk for vår tid. Stad Arbeiderparti ønsker difor ein
2808 gjennomgang av den samla sosialpolitikken, der ein også vurderer å auke både
2809 grunnbeløpet og barnetrygda

2810

2811 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2812 **Forslag nr. 108**

2813 Stad Arbeiderparti

2814

2815 Begrunnelse:

2816 Vald i nære relasjonar er eit stort og krevjande område, som berører både justis- og
2817 helsesektoren.

2818 Regjeringa arbeider no med ein opptappingsplan mot vald i nære relasjonar.

2819 Fysisk, psykisk, materiell og økonomisk vald, barn som er vitne til vald og negativ
2820 sosial kontroll/æresvald – alt dette må vere del av den samme planen.

2821 Då Knut Storberget (Ap) var justisminister vart alle kommunar pålagde å ha eller
2822 vere ein del av ein lokal handlingsplan mot vald i nære relasjonar. Ein er enno ikkje i
2823 mål med dette.

2824 Der er umåteleg viktig at Arbeiderpartiet leverer konkret innspel til justisministeren i
2825 arbeidet med opptappingsplanen, der desse tre krava – forpliktande, konkret og
2826 finansiert – vert tydeleggjort.

2827

2828 Forslag:

2829 Stad Arbeiderparti forventar at den komande opptappingsplanen mot vald i nære
2830 relasjonar må vere forpliktande, konkret og finansiert.

2831

2832 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

2833

2834 **Forslag nr. 109**

2835 Stad Arbeiderparti

2836

2837 Begrunnelse:

2838 Vestland fylke har mål om å vere klimanøytrale innan 2030.
2839 Målsettinga inneber mellom anna at naturressursane i Vestland må inngå i ein
2840 strategisk plan for utnytting i ein sirkulærøkonomi.
2841 Ein av føresetnadene for å nå måla er at miljøkompetansen i den kommunale og
2842 fylkeskommunale forvaltninga er god.
2843 Det er fleire ressursar som i dag ligg uutnytta, til dømes tømmer og skogsavfall etter
2844 rydding langs offentlege vegar, skogsavfall etter uttak av tømmer i hogstmoden skog
2845 og gjødsel ved ridesentra.
2846
2847 Det vert jobba med framtidig gjødselhandtering og med å samle inn m.a. matavfall
2848 og andre kompost/gjenvinningsaktuelle biologiske avfallstypar til lokal kompostering
2849 og biogassutvinning i fleire interkommunale renovasjonselskap. Dette må stimulerast
2850 gjennom mellom anna økonomiske insentiv.
2851
2852 Forslag:
2853 Stad Arbeiderparti meiner at for å nå målet om klimanøytralitet, må det stimulerast
2854 med langsiktige og føreseielege økonomiske tiltak, og det må leggjast ein strategi for
2855 å auke motivasjon for gjenvinning av mellom anna landbruks/skogbruksavfall.
2856
2857 Innstilling: Vedtas
2858

2859 **Forslag nr. 110**

2860 Øygarden Arbeiderparti

2861

2862 Begrunnelse:

2863 Anbudsutsetjinga av fleire av arbeidsmarknadstiltaka våre – dei viktigaste verktøya
2864 våre for å styrke yrkesdeltakinga for dei med vanskar i arbeidslivet – fører til
2865 administrative utfordringar og meirarbeid, både i anbudsprosessen og når tiltaka skal
2866 driftast.

2867

2868 Anbudsutsetjing inneber at NAV er forplikta til å bruke eksterne aktørar til delar av
2869 oppgåveløysinga. Dette minskar NAV sin handlefridom, og gjer dermed også den
2870 viktigaste aktøren i arbeids- og velferdspolitikken vår mindre smidig og målretta.
2871 Gevinstar av anbod av offentlege tiltak og tenester er i tillegg ikkje dokumenterte.

2872

2873 Ein konsekvens av anbudsutsetjinga av arbeidsmarknadstiltak er i praksis at det i
2874 dag er forbode for NAV å sjølv utføre ein del av desse tiltaka, også når dette er tiltak
2875 NAV sine tilsette i stor grad har spisskompetanse på. Dette er dårleg bruk av
2876 samfunnet sine ressursar, og kan vanskeleg seiast å vere i tråd med regjeringa sitt
2877 overordna mål om auka tillit til tilsette i offentlig sektor. Ein gjennomgang av måten
2878 arbeidsmarknadstiltaka våre er organisert på vil difor vere eit viktig bidrag til å nå
2879 målet i Hurdalsplattforma om å styrke desse tiltaka.

2880

2881 Forslag:

2882 Hurdalsplattforma slår fast at arbeidsmarknadstiltaka skal styrkast. Fleire av
2883 arbeidsmarknadstiltaka er i dag anbodsutsett, som Avklaringstiltaket og
2884 Oppfølgingstiltaket. Vestland Arbeidarparti meiner det må vurderast om tiltaka som i
2885 dag er anbodsutsett framleis skal vere det. Det må også vurderast om NAV lokalt i
2886 større grad sjølve skal kunne avgjere om det faktisk skal gjennomførast anbod når
2887 regelverket fyrst opnar for dette.

2888

2889 Innstilling: Ivaretatt i R1 Arbeidsliv

2890

2891 **Forslag nr. 111**

2892 Øygarden Arbeiderparti

2893

2894 Begrunnelse:

2895 At den førre, borgarlege regjeringa gjorde innstramingar i tilskota til pensjon for
2896 private barnehagar er kanskje det tydelegaste eksempelet på kor gode tilskotsvilkåra
2897 til desse barnehagar har vore. Dei store inntektene eigarar av kommersielle
2898 barnehagar har teke ut over fleire år er eit anna døme.

2899

2900 Sjølv om det er gjort innstramingar og tilpassingar dei seinare åra som har styrka
2901 likebehandlinga, er det framleis store skilnadar mellom private og kommunale.

2902

2903 Dei store taparane er barna i kommunale barnehagar, og dei tilsette i desse
2904 barnehagane. Deira barnehagekvardag er gjennomgåande strammare økonomisk
2905 enn kvardagane til barn og tilsette i private barnehagar, sjølv om det overordna
2906 prinsippet for norsk barnehagepolitikk er likebehandling.

2907

2908 Forslag:

2909 Finansieringsordninga for private barnehagar sikrar ikkje likebehandling mellom
2910 kommunale og private barnehagar. Årsaker er meir omfattande oppfølgingstilbod i
2911 mange kommunale barnehagar, dårlegare pensjonsordningar i private barnehagar,
2912 høve til utbytte frå private barnehagar, ulike opptaksreglar m.m. Vestland
2913 Arbeidarparti meiner difor det trengs eit kontinuerleg forbetringsarbeid for å sikre
2914 reell likebehandling mellom barnehagane våre.

2915

2916 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

2917

2918 **Forslag nr. 112**

2919 Øygarden Arbeiderparti

2920

2921 Begrunnelse:
 2922 Hurdalsplattformen legger opp til en gradvis innføring av at tannhelse skal bli gratis,
 2923 på lik linje med andre helsetjenester. Dette er viktig for den enkelte og god politikk
 2924 for utjevning av sosial ulikhet. Regjeringen må prioritere dette arbeidet i hvert
 2925 statsbudsjett som legges fram.
 2926
 2927 Forslag:
 2928 Med Hurdalsplattformen sin målsetning om gradvis utvidelse av den offentlige
 2929 tannhelsetjenesten med mål om å likestille den med andre helsetjenester er vi på
 2930 god vei mot et svært viktig mål: Gratis tannhelse, på lik linje med andre
 2931 helsetjenester.
 2932
 2933 Den økonomiske situasjonen og de budsjettmessige rammebetingelsene vil gjøre
 2934 det krevende å gjennomføre store og tunge velferdsreformer de neste årene.
 2935 Samtidig er det nettopp i en situasjon med svekket kjøpekraft og levekårsutfordringer
 2936 for de med dårligst råd slike reformer trengs mest.
 2937
 2938 I et land som Norge skal ikke størrelsen på lommeboka synes på tennene dine.
 2939 Derfor er det viktig at det blir slått entydig fast at arbeidet med tannhelsereformen må
 2940 prioriteres aktivt ved hver budsjettframleggelse så lenge Ap sitter i regjeringen, frem
 2941 til målet om gratis tannhelse er nådd.
 2942
 2943 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd
 2944

2945 **Forslag nr. 113**

2946 Arbeiderpartiet i Bergen

2947

2948 Begrunnelse:
 2949 R1 En human og rettferdig asylpolitikk
 2950 Arbeiderpartiet i Bergen mener Norge må føre en human og rettferdig asylpolitikk,
 2951 som særlig ivaretar barn og sårbare mennesker. Politikken som til enhver tid føres
 2952 må være i tråd med våre internasjonale forpliktelser og i samsvar med FNs
 2953 høykommissær for flyktninger sine anbefalinger.
 2954 For Arbeiderpartiet må barnets behov alltid vektlegges først. Barn skal behandles
 2955 med respekt og behandlingen skal ivareta barnas beste. I saker hvor foreldre
 2956 kommer med uriktige opplysninger er det viktig at dette ikke går utover barnet.
 2957 Arbeiderpartiet mener at det må være konsekvenser, men at det bør utredes for om
 2958 det skal være alternative straffer enn å bli kastet ut av landet.
 2959 Arbeiderpartiet mener at de som søker asyl i Norge skal leve under verdige forhold.
 2960 Mennesker som er registrert som beboer i asylmottak og har sitt daglige opphold i
 2961 asylmottak har rett til stønad. Stønaden til beboere i asylmottaket er ment å dekke
 2962 de grunnleggende behovene en beboer i asylmottak har og bidra til å gi en forsvarlig

2963 levestandard i en særskilt livssituasjon under oppholdet i asylmottaket, men
2964 realiteten er at stønaden er langt fra dekkende til å ivareta grunnleggende behov. I
2965 2022 har asylsøkere 88,- dagen å leve for, og nesten halvparten av asylsøkere i
2966 norske mottak oppgir at de opplever å være sulten. I en tid der alt blir dyrere mener
2967 Arbeiderpartiet at også asylsøkeres stønad må dekke grunnleggende behov, og
2968 ønsker derfor å doble stønaden fra 2688,- til 5376,- per måned.
2969 Veien for asylsøkere for å komme seg inn i det ordinære arbeidslivet er lang.
2970 Arbeiderpartiet mener at det må bli iverksatt ordninger som gjør at asylsøkere og
2971 papirløse kan delta i arbeidslivet mens søknaden deres behandles. Å få ta del av
2972 arbeidslivet bidrar til bedre integrering i samfunnet og at de blir ressurser for
2973 velferdsstaten.

2974

2975 Forslag:

2976 Arbeiderpartiet i Bergen vil:

2977 - At barnas beste skal gis avgjørende vekt i vurderingen av barnets og familiens rett
2978 til opphold.

2979 - At behandlingstiden på asylsøknader reduseres

2980 - Utrede for alternative sanksjonsmuligheter i tilfeller der det foreligger uriktige
2981 opplysninger fra foreldre, og samtidig et fastlagt beskyttelsesbehov.

2982 - Doble stønaden til beboere i asylmottak

2983 - Styrke aktivitetstilbudet for barn i asylmottak

2984 - At regjeringen får på plass ordninger som lar asylsøkere og papirløse ta del i det
2985 ordinære anstendige arbeidslivet

2986

2987 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd

2988

2989 **Forslag nr. 114**

2990 Arbeiderpartiet i Bergen

2991

2992 Begrunnelse:

2993 R2 En plan for fornyet tillit og en vei ut av strømpriskrisen

2994 Kraftsituasjonen i Norge har gitt store prisutslag det siste året. Vanlige folk er
2995 bekymret og opprørt over høye strømpriser og er usikre på hvordan fremtiden blir.

2996 Næringslivet og offentlige institusjoner er også rammet av denne situasjonen og har
2997 inntil nylig måttet bære belastningen av unormalt høye priser. Regjeringen var raskt

2998 ute med strømstøtte for vanlige folk. Det var et nødvendig tiltak som gjorde det
2999 lettere for folk å takle strømregningen og nylig med en støtteordning for bedrifter.

3000 Dette bremser uroen, men er ikke nok for at vi fortjener tillit hos velgerne. Vi må vise
3001 veien til en fremtid uten en slik uro.

3002 Vi forstår at vår produksjon, distribusjon og utveksling av kraft er sammensatt og
3003 bundet av fysiske og avtalemessige begrensninger. Det er likevel et paradoks at vi
3004 har rigget oss slik at vi har overskuddskraft til å eksportere, men likevel har ikke vi

3005 mulighet til å sette en kraftpris som er nærmere produksjonskostnaden på norske
 3006 kraftverk enn europeisk markedspris. Vår tilknytning til det europeiske kraftmarkedet
 3007 gir oss mulighet til å dekke eget behov av strøm når det er billig og våre magasiner
 3008 har lav fylling, men på den andre siden gir det også store utslag i vår egen strømpris.
 3009 Næringslivet melder også behov for mer fremtidig kraft, og vi vil innen kort tid stå i en
 3010 situasjon med kraftunderskudd om vi ikke bygger ut for mer kraftproduksjon.
 3011 Norge har gode forutsetninger for å energieffektivisere, redusere strømforbruk,
 3012 oppgradere eksisterende kraftverk- og infrastruktur. Vi har også gode forutsetninger
 3013 for å bygge ut sol og vindkraft. I tillegg blir moderne kjernekraft også løftet som en
 3014 mulig kraftkilde for landet vårt.
 3015 Men det må prioriteres å bygge ut havvind og vindmøller ved industriområder før
 3016 øvrig utbygging på land vurderes. Det er ikke nok med økonomisk kompensasjon for
 3017 å gi lokal aksept. Det trengs også tillit til at prosessene blir grundige og gode og at
 3018 naturhensyn vektlegges sterkt. Omfanget av ny grønn industri må ikke gå på
 3019 bekostning av naturen.
 3020 Arbeiderpartiet vil gi folk og bedrifter en plan for å komme ut av denne situasjonen,
 3021 mer robust kraftsystem og mer selvforsynt med kraft hvor vi har en sterkere politisk
 3022 kontroll.
 3023 Det må derfor investeres massivt i sentral-, regional- og distribusjonsnettet i form av
 3024 både
 3025 nybygging og vedlikehold for å møte behovet for kraft, redusere prisforskjeller
 3026 mellom prisområdene og styrke forsyningssikkerheten
 3027 En plan som viser at vi i fremtiden skal bygge, forvalte og distribuere nok rimelig
 3028 strøm til landets arbeidsplasser og hjem. En slik plan vil vise hvor vi vil, og gi våre
 3029 velgere fornyet tillit til Arbeiderpartiet. Vi må vise at sosialdemokratiet tør å regulere
 3030 markedet, når systemet ikke ivaretar sosiale forhold og arbeidsplasser. Strømstøtten
 3031 har hjulpet oss godt så langt, men vi mener en langsiktig løsning må til.
 3032
 3033 Forslag:
 3034 Arbeiderpartiet vil :
 3035 - At strøm fortsatt skal handles med våre naboland i Europa, både for deres og vår
 3036 energisikkerhet.
 3037 - Styrke kraftselskapenes mål som samfunnsaktør og redusere deres finanspolitiske
 3038 formål.
 3039
 3040 Arbeiderpartiet vil jobbe for en lav strømpris ved å:
 3041 - Få på plass en annen form for prissetting i vårt interne strømmarked, hvor vi
 3042 motvirker prissvingningene på de dyreste produksjonsmåtene i det europeiske
 3043 markedet. Strømprisen i vårt interne marked må reduseres slik at den ligger
 3044 nærmere nasjonal produksjonskostnad.
 3045 - Pålegge kraftselskapene å tilby forutsigbar rimelig fastpris til bedriftene tilpasset
 3046 deres drift. Andre ordninger må vurderes om ikke fastpriskontrakter er mulig.
 3047 - Innføre en modell for private hjem som er progressiv, der lavere forbruk fører til
 3048 lavere pris per kilowatttime. Gjærne i form av ett 2 pris system.

3049
 3050 Arbeiderpartiet vil styrke kraftproduksjon og distribusjonen av kraft. Vi vil:
 3051 - Styrke kraftproduksjon, grønn og bærekraftig, men med både regulerbar og
 3052 uregulerbar kraft.
 3053 - Utrede om Norge skal bygge moderne kjernekraftverk.
 3054 - Undersøke mulighetene for om kraftprodusenter kan selge strøm direkte til kunder i
 3055 sin prisregion.
 3056 - Det må investeres massivt i sentral-, regional- og distribusjonsnettet med både
 3057 nybygging og vedlikehold.
 3058
 3059 Arbeiderpartiet vil ta følgende hensyn i energipolitikken:
 3060 - Prioritere kraftutbygging som utgjør mindre inngrep i naturen først.
 3061 - Fortsatt bruk av strømstøtte som virkemiddel ved behov.
 3062 - Økt støtte til Enova tiltak for bedrifter og privatpersoner – for eksempel
 3063 varmepumpe, rentbrennende vedovn og etterisolering. Økte krav til
 3064 energieffektivisering. Vurdere oppdatere tekniske krav til nybygg.
 3065 - Sikre kompensasjon for offentlige institusjoner slik at ikke deres samfunnsoppdrag
 3066 blir rammet av høye strømprisutslagene.
 3067
 3068 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

3069 **Forslag nr. 115**

3070 Arbeiderpartiet i Bergen

3071

3072 Begrunnelse:

3073 R3 Samspill mellom gode arbeidstiltak, et ryddig arbeidsliv og rettferdige sosiale
 3074 ytelser

3075 Samspill mellom gode arbeidstiltak, et ryddig arbeidsliv og rettferdige sosiale ytelser.
 3076 Arbeid til alle som kan er noe av det viktigste vi kan gjøre for å sørge for stabile
 3077 livsrammer for den enkelte. En stabil tilknytning til arbeidslivet inkluderer deg i
 3078 sosiale miljøer, muliggjør livsmestring og gir deg egen inntekt og kontroll over egen
 3079 økonomi.

3080 Arbeiderpartiet skal sørge for at flere blir inkluderte. Vi skal sørge for at det kommer
 3081 flere tilrettelagte arbeidsplasser til Vestland og Bergen, og at disse sikres
 3082 forutsigbare og gode kontrakter hvor det er mulig. Deler av kontraktene bør være
 3083 reserveerte anbud slik at VTA-bedrifter konkurrerer med hverandre. Arbeidslivet skal
 3084 være for alle, og ingen grupper skal ekskluderes.

3085 Samtidig trenger vi rettferdige nivåer på sosiale ytelser. Trygdesystemet gir
 3086 mennesker frihet, fordi det gir trygghet. I vår bevegelse ser vi ikke på trygd som en
 3087 utgift, eller noe som bare gagnar de enkeltpersonene som mottar støtte. Forsvarlige
 3088 ytelser er en investering i alle, som med fellesskapet i ryggen, kan satse på å ta
 3089 utdanning eller finne nytt arbeid. Samfunnet må gi verdighet til de som ikke kan delta
 3090 i arbeidslivet.

3091 Den norske velferdsstaten er etablert for at de som permanent, eller for en periode,
3092 ikke er istand til å arbeide og motta lønn, skal ha en trygghet for at de kan ha et
3093 likeverdig liv med andre innbyggere i landet. Det er nå godt dokumentert at flere
3094 grupper lever i fattigdom selv om de er innvilget trygdeytelser. Trygdesatsene må
3095 være på et nivå som gir mulighet for et trygt og verdig liv, og den må justeres i
3096 henhold til prisveksten i samfunnet.

3097 Høy deltagelse i arbeidslivet er bra både for den enkelte og samfunnet som helhet.
3098 Norsk offentlig sektor bør derfor stadig utforme velferdsordninger og andre
3099 sosialpolitiske virkemidler på en måte som støtter opp om målet om arbeid for alle.
3100 Vi må både ha gode nok ordninger slik at alle som kan får plass i arbeidslivet, og
3101 gode nok ordninger til å ivareta dem som av ulike årsaker står langt utenfor
3102 arbeidslivet.

3103

3104 Forslag:

3105 Arbeiderpartiet vil:

3106 - At det skal lønne seg å arbeide for dem som kan, og vi må gjøre mer for å hjelpe
3107 folk i arbeid.

3108 - At vi styrker ordningen med tilrettelagte arbeidsplasser.

3109 - At det må finnes gode ordninger som ivaretar dem som står langt utenfor
3110 arbeidslivet

3111 - At innretning og nivå på alle trygder gjennomgås slik at ingen som mottar trygd i
3112 Norge må leve i fattigdom.

3113

3114 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

3115 **Forslag nr. 116**

3116 Arbeiderpartiet i Bergen

3117

3118 Begrunnelse:

3119 R4 Forsvar

3120 Det sikkerhetspolitiske landskapet har endret seg dramatisk de siste årene. Det er
3121 krig i Europa, økende polarisering, stormakt-rivalisering og stadig flere demokratier
3122 utfordres. Fra åpne kilder og rapporter konkluderes det med at dagens
3123 forsvarsstruktur er for liten og har for lav utholdenhet. Forsvaret mangler kapasiteter,
3124 personell og materiell. Norge er heller ikke i nærheten av å oppnå NATOs målsetting
3125 om 2% av BNP (vedtatt av alle medlemsland).

3126 De siste tiårene har forsvar og beredskap blitt nedprioritert. Gjeldende Langtidsplan
3127 for Forsvaret er et tydelig bevis på dette.

3128 Forsvaret skal ivareta Norges selvstendighet - våre verdier, trygghet og handlefrihet.
3129 Det trengs derfor en kraftig styrking av Forsvaret. Arbeiderpartiet må være en
3130 garantist for dette.

3131

3132 Forslag:

3133 Arbeiderpartiet i Bergen vil:
3134 - at Forsvarets kampkraft skal styrkes betraktelig. Det må investeres i mer personell,
3135 materiell og kapasiteter.
3136 - at bevilgningene økes. Det må etableres en opptrappingsplan for å raskt nå NATOs
3137 2% mål.
3138 - at forsvarsevnen skal utgjøre en reell krigsforebyggende terskel.
3139 - at man ser på muligheten for å opprette et militært investeringsfond utenom det
3140 årlige forsvarsbudsjettet. Et fond for innkjøp av utenlandsprodusert materiell og
3141 våpensystemer.

3142

3143 Innstilling: Ivaretatt i R4 Internasjonalt

3144

3145 **Forslag nr. 117**

3146 Arbeiderpartiet i Bergen

3147

3148 Begrunnelse:

3149 R6 Ny husleielov

3150 Rammevilkårene for leiesektoren ble satt for flere tiår siden, sterkt formet av en
3151 eierlinje fra etterkrigstiden som hadde hatt stor suksess.

3152 Boligsektoren har endret seg radikalt siden den gang. Kjøp, salg og utleie av bolig er
3153 deregulert og markedsorientert, og er blitt en av de sterkeste kildene til økt

3154 økonomisk ulikhet. Andel boligeiere har stagnert, og antall leietakere har økt til

3155 nesten en million mennesker Skillet mellom de som eier og de som leier er den mest
3156 fremtredende faktoren i hva som kjennetegner økonomisk sårbare forbrukere.

3157 Nesten halvparten av de mest økonomisk sårbare forbrukerne leier bolig. I

3158 befolkningen totalt er én av seks i denne gruppa.

3159

3160 Forslag:

3161 Arbeiderpartiet i Bergen vil:

3162 - At regjeringen skal sette ned et offentlig lovutvalg for å utrede en ny husleielov som
3163 sikrer leietakere mer stabile leieforhold.

3164

3165 Innstilling: Vedtas

3166

3167 **Forslag nr. 118**

3168 Arbeiderpartiet i Bergen

3169

3170 Begrunnelse:

3171 R8 Lysforurensing

3172 Lysforurensning har en rekke negative konsekvenser for mennesker og dyr. Kunstig
3173 lys forstyrrer døgnrytmen vår og det påvirker dyrelivet på land og i havet. I havet

3174 omkring større byer registreres høye nivåer av lysforurensing. Lysforurensingen
3175 påvirker dyrenes overlevelse, orienteringsevne og migrasjon. Den høye
3176 lysforurensingen gjør blant annet at Melkeveien kun er synlig for en tredjedel av
3177 Norges befolkning. Innføringen av LED-lamper har hjulpet, men det er ikke nok til å
3178 ha en betydelig effekt på lysforurensingen.

3179

3180 Forslag:

3181 Arbeiderpartiet i Bergen vil at:

3182 - Det utarbeides en nasjonal strategi for å redusere lysforurensing.

3183 - Lyssetting på offentlige bygg begrenses og reduseres ved å installere lyskilder som
3184 lyser nedover mot bakken med svakere og varmere lyskilder

3185

3186 Innstilling: Vedtas

3187

3188 **Forslag nr. 119**

3189 Arbeiderpartiet i Bergen

3190

3191 Begrunnelse:

3192 R9 Kultur

3193 Museumsmeldingen (Meld. St. 8 (2018–2019)) lagt frem av Solbergregjeringen slo
3194 fast at alle tiltak og satsninger som er omtalt i meldingen skulle håndteres innenfor
3195 gjeldende budsjettammer eller ved omprioriteringer. Dagens regjering har uttalt at
3196 kulturarvsektoren er en sentral del av kulturpolitikken og at den vil legge til rette for at
3197 museene fortsatt kan være viktige og vitale samfunnsaktører.

3198 Det fremgår videre av regjeringsplattformen at regjeringen vil gjennomgå statlige
3199 virkemidler og finansiering av museene for å sikre forutsigbare rammer.

3200 Museumsnettverket har i lengre tid meldt om et stort vedlikeholdsetterslep, alt fra
3201 behov for nybygg og rehabilitering til utstillingslokaler, magasiner, fasiliteter for
3202 publikum og arbeidsforhold for de ansatte.

3203 I tillegg er det et økende behov for vedlikehold som følge av vår tids klimaendringer.

3204 De kulturhistoriske samlingene ved Universitetsmuseet i Bergen har en av de
3205 viktigste samlingene i Europa av kirkekunst og vikingtidsfunn, og et statlig museum i
3206 Bergen. Bygningene har ikke vært vesentlig pusset opp siden byggingen i 1927, og
3207 bygningene er nå stengt på ubestemt tid. AIB mener derfor at det er viktig å styrke
3208 kulturminnefondet slik at historiske bygg sikres for fremtiden.

3209

3210 Forslag:

3211 Arbeiderpartiet i Bergen vil:

3212 - Det er et betydelig etterslep på offentlige og private kulturminner, derfor må

3213 Kulturminnefondet styrkes slik at FNs bærekraftsmål (delmål 11.4) om å verne og

3214 sikre vår felles kultur- og naturarv ivaretas.

3215 - Sette i stand Kulturhistoriske museum i Bergen. Kulturhistoriske museum er et
3216 statlig museum som trenger en særskilt bygnings bevilgning.

3217

3218 Innstilling: Vedtas

3219 **Forslag nr. 120**

3220 Arbeiderpartiet i Bergen

3221

3222 Begrunnelse:

3223 R10 Sirkulær økonomi

3224 Det er behov for en sirkulær tilnærming til både økonomi og samfunnsutvikling i
3225 overgangen fra tradisjonelle, lineære forretningsmodeller, til en mer bærekraftig,
3226 sirkulær økonomi. Hensikten er å utnytte eksisterende produkter, avfall og
3227 biprodukter i en overgangsfase. Produkter må vare lenger, de må kunne repareres,
3228 og materialene må kunne brukes på nytt. Gjennom mer effektiv bruk av ressurser
3229 kan klimafotavtrykket reduseres, naturtapet bremses og forurensingen minimeres.
3230 Samtidig vil omstilling til en mer sirkulær økonomi bidra til flere klima- og
3231 miljøvennlige arbeidsplasser og flere bærekraftige varer og tjenester.

3232

3233 Forslag:

3234 Arbeiderpartiet i Bergen ønsker at det på statlig, regionalt og lokalt nivå tilrettelegges
3235 for at en sirkulær økonomi der gjenbruk skal være det bærende elementet i det
3236 grønne skiftet.

3237

3238 Innstilling: Vedtas

3239

3240 **Forslag nr. 121**

3241 Arbeiderpartiet i Bergen

3242

3243 Begrunnelse:

3244 R11 Natur

3245 Arealendringer er den største trusselen mot naturmangfoldet, både i Norge og på
3246 verdensbasis. Både klimapanelet og naturpanelet fastslår at verden må ha mer, ikke
3247 mindre, natur dersom vi skal lykkes i å nå bærekraftsmålene. Hurdalsplattformen slår
3248 fast at sikring av jordvern er et overordnet mål i arealforvaltningen og at skogen skal
3249 brukes aktivt som en sentral del av klimapolitikken. Blant annet ved å utarbeide
3250 nasjonale mål og strategier for å øke den naturlige karbonlagringen i norsk natur. I et
3251 slik perspektiv er det ekstra viktig å sørge for at naturen og det økologiske
3252 mangfoldet bevares og ikke bygges ned.

3253 Skal vi forhindre at norsk natur forsvinner bit for bit i stadige kompromisser med ulike
3254 sektorinteresser, må vi få til en mer langsiktig balansering av ulike hensyn. Det
3255 trengs mer kunnskap, en annen fordeling av ansvar og makt i forvaltningen av natur,

3256 og at naturverdier får mer tyngde i vektskålen. Arbeiderpartiet må sørge for helhetlig
3257 samfunnsplanlegging med en sterkere sektorovergripende forvaltning av natur for å
3258 følge opp målene i naturavtalen.

3259

3260 Forslag:

3261 Vestland Arbeiderparti ber regjeringen om å iverksette følgende tiltak:

3262 - Styrke kartleggingen av norsk natur og følge opp økologisk grunnkart med formål
3263 om å innføre krav til et helhetlig naturbudsjett / - regnskap basert på resultatet av
3264 pågående høring om Klimalovens klimamål for 2030.

3265 - En nasjonal ordning der nedbygging av skog, jord eller annen natur, kompenseres
3266 for ved å restaurere natur med tilsvarende eller bedre økologisk verdi andre steder
3267 må vurderes.

3268 - Etablere tiltak som fører til at Norge opprettholder et mangfold av økosystemer i
3269 god økologisk tilstand.

3270 - Sikre bedre konsekvensutredninger før inngrep, og åpenhet om og systematisering
3271 av erfaringer og data.

3272

3273 Innstilling: Vedtas

3274 **Forslag nr. 122**

3275 Arbeiderpartiet i Bergen

3276

3277 Begrunnelse:

3278 R12 Skole

3279 En god skolegang er avgjørende for en god start på livet. Skolen skal skape like
3280 muligheter for alle uavhengig av økonomi og bakgrunn.

3281 Lærerne og fagarbeidere er selve bærebjelken for en god skolegang og utdanning.

3282 For oss i Arbeiderpartiet er det viktig at vi gir mer tillit til lærerne, fagarbeideren og
3283 andre personell. Det er de som har kompetansen og vet hva som er best for elevene
3284 sine. Da må de få mer fleksibilitet til å tilpasse hvordan de skal legge til rette, utfordre
3285 og motivere den enkelte elev.

3286 Det er viktig med et læringsmiljø som styrker lærelysten hos elevene. Vi har troen på
3287 at pedagogiske ansatte er de som vet hvilke metoder som gir elevene størst mulig
3288 utbytte.

3289 Mer praktisk, variert og aktiv læring i skolen vil gi mer motiverte elever. De nye
3290 læreplanene legger opp til mer sosialisering, lek, muligheter for
3291 utendørsundervisning og sørger for mer elevmedvirkning. Dette er viktig for elevenes
3292 trivsel og læring.

3293

3294 Forslag:

3295 Arbeiderpartiet vil:

3296 - Gi faglig frihet og tillit til pedagogiske ansatte

3297 - Ha fokus på mer praktisk læring og lek

3298

3299 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

3300 **Forslag nr. 123**

3301 Arbeiderpartiet i Bergen

3302

3303 Begrunnelse:

3304 Ny opplæringslov må sikre digitalt likeverd

3305 Den digitale skulekvardagen fyller klasseromma til nynorskelevane med læremiddel,

3306 læringsressursar og digitale verktøy på bokmål. Det rokkar ved retten til opplæring

3307 på eige språk, og gjev nynorskelevane ei dårlegare lese- og skriveopplæring. Den

3308 nye opplæringslova må sikre at nynorskelevane får skulekvardagen sin på nynorsk.

3309 Læremiddel er i dag omfatta av det såkalla parallellitetskravet om at dei må finnast

3310 på både nynorsk og bokmål, til same tid og pris. Når den trykte læreboka i stor grad

3311 blir erstatta med ulike digitale element, harmonerer ikkje lenger definisjonen i lova

3312 om kva som er eit læremiddel med røyndomen i klasseromma. Nynorskkravet må

3313 dekke dei læringsressursane og verktøya som faktisk blir brukte.

3314 Mange av nynorskelevar får lese- og skriveopplæringa si med skriveprogram som

3315 ikkje finst på eller forstår nynorsk. Dei kan få raude strekar under nynorske ord dei

3316 har skrive rett. I høyringsutkastet til ny opplæringslov blei det føreslått å lovfeste at

3317 skriveprogram som blir brukt i skulen må kunne både bokmål og nynorsk, så langt

3318 som råd er. Atterhaldet slår i praksis beina under lovkravet.

3319 Hurdalsplattforma slår fast at regjeringa skal «sikre at alle elevar får læremiddel på

3320 eiga målform». Det må også gjelde i ei tid der meir og meir av opplæringa skjer på

3321 skjerm. Den nye opplæringslova må sikre at elevar med nynorsk som hovudmål får

3322 dei same vilkåra som elevar med bokmål som hovudmål.

3323

3324 Forslag:

3325 Arbeidarpartiet i Bergen meiner difor at:

3326 - Ei ny opplæringslov må ha ein læremiddeldefinisjon som femnar breiare enn i dag,

3327 og som inkluderer digitale læringsressursar som er laga for eller blir brukte i

3328 opplæringssiktemål.

3329 - Det må lovfestast at skriveprogram som blir brukt i skulen kan både bokmål og

3330 nynorsk, utan atterhald.

3331

3332 Innstilling: Vedtas

3333 **Forslag nr. 124**

3334 Arbeiderpartiet i Bergen

3335

3336 Begrunnelse:

3337 Rus og behandlingsreform

3338 Arbeiderpartiet i Bergen vil at: - Rusavhengige skal møtes med helsefaglig tilbud og
3339 hjelp – ikke straff - Brukerdoser av narkotiske stoffer skal avkriminaliseres – Politiet
3340 skal fremdeles kunne konfiskere og destruere ulovlige rusmidler - Det fremdeles skal
3341 være straffbart å omsette ulovlige rusmidler - Man ikke skal legalisere rusmidler.
3342 Det forebyggende arbeidet samt tjeneste flere rusavhengige benytter seg av skal
3343 styrkes.

3344

3345 Forslag:

3346 Arbeiderpartiet i Bergen mener at en rusreform må inneholde flere komponenter enn
3347 bare avkriminalisering. Derfor vil vi:

3348 - Lovfeste retten til brukerrom. I dag er det opp til kommunene å beslutte om det skal
3349 være brukerrom i en kommune. Det betyr at man i dag bare har et slikt tilbud i
3350 Bergen og Oslo. Dette er ikke en lik rett til helsehjelp, som skal omfatte alle i
3351 samfunnet også de rusavhengige.

3352 - Et nasjonalt boligløft, for de som er rusavhengige, en god boligpolitikk må også
3353 gjelde denne gruppen.

3354 - Utvikle dagtilbud som Mottak og oppfølgingssentrene i Bergen.

3355 - LAR må utvikles videre, det er positivt at det åpnes for flere legemidler og
3356 legemiddelformer innenfor LAR, dette må styrkes ytterligere. I de store byene har
3357 man innført ordning med lavterskel LAR der pasienten kan oppsøketilbudet uten
3358 henvisning fra lege eller andre, dette tilbudet må styrkes og utvides.

3359 - Avvikle ordningen hvor kommunene blir pålagt prøvetaking (rusmiddeltesting) ved
3360 rådgivende enhet for russaker.

3361

3362 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd

3363

3364 **Forslag nr. 125**

3365 Arbeiderpartiet i Bergen

3366

3367 Begrunnelse:

3368 Tannbehandling for gravide

3369

3370 Forslag:

3371 Gratis tannbehandling for gravide bør innføres

3372

3373 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd

3374

3375 **Forslag nr. 126**

3376 Arbeiderpartiet i Bergen

3377

3378 Begrunnelse:

3379
3380 Forslag:
3381 Arbeiderpartiet i Bergen vil:
3382 - Arbeide for all tann- og psykisk helsehjelp skal være en del av
3383 egenandelsordningen.
3384 - Arbeide for en sosial boligpolitikk, blant annet gjennom «eie til leie» og andre bolig
3385 sosiale tiltak.
3386 - Arbeide for å øke tilliten blant unge i samfunnet.
3387
3388 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd
3389

3390 **Forslag nr. 127**

3391 Arbeiderpartiet i Bergen

3392

3393 Begrunnelse:

3394

3395 Forslag:

3396 Fagbevegelsens partilag oppfordrer regjeringen til å uten opphold øke bevilgningene
3397 til psykisk helsevern og rusbehandling, og legge til rette for en generell oppskalering
3398 av tilbudet.

3399

3400 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd

3401

3402 **Forslag nr. 128**

3403 Arbeiderpartiet i Bergen

3404

3405 Begrunnelse:

3406 En bil i autovernet på Hylkje, og all trafikk stopper opp fra Åsane terminal til Knarvik i
3407 tre timer. Dette er enda en bekreftelse på at Nordhordlandstunnelen er mange år på
3408 overtid. Strekningen er del en Europavei, som er med å binde sammen Vestlandet,
3409 og en viktig strekning som binder store næringsområder til Bergen. • Uakseptabelt
3410 med så dårlig veistandard på en strekning med så mye trafikk, inkludert mye
3411 tungtrafikk. • Uholdbart at folk i nordre Åsane og de som pendler til Bergen fra
3412 nærliggende kommuner ikke har forutsigbarhet og trygghet i hverdagen sin. •
3413 Uforsvarlig for beredskapen at nødetatene er avhengig av denne veien for å nå
3414 Nordhordland og Mongstad.

3415

3416 Forslag:

3417 Nordhordlandstunnelen

3418 Vi må kreve at Vegvesenet starter opp igjen planleggingen av

3419 Nordhordlandstunnelen umiddelbart. Denne veien må komme med i første NTP-

3420 periode slik et stort flertall på Stortinget eksplisitt ønsket i behandlingen av Nasjonal
3421 Transportplan.

3422

3423 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

3424

3425 **Forslag nr. 129**

3426 Arbeiderpartiet i Bergen

3427

3428 Begrunnelse:

3429 (Nordhordlandstunnelen):

3430 Det er uholdbart at det Statens vegvesen kun vil starte opp planlegging av

3431 Nordhordlandstunnelen dersom det blir mer igjen av planleggingsmidlene til

3432 Hordfast. Bergen og Nordhordland kan ikke finne seg i å plukke opp smulene fra

3433 Sunnhordland. Det er på tide at et samlet årsmøte sier klart ifra, nok er nok!

3434

3435 Forslag:

3436 Nordhordlandstunnelen

3437 Forslag:

3438 • Arbeiderpartiet i Bergen krever at Statens vegvesen starter opp igjen planleggingen
3439 av Nordhordlandstunnelen umiddelbart.

3440 • Nordhordlandstunnelen må komme med i første periode av Nasjonal

3441 Transportplan.

3442

3443 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

3444

3445 **Forslag nr. 130**

3446 Arbeiderpartiet i Bergen

3447

3448 Begrunnelse:

3449 R13 Opptakssystem for høyere utdanning

3450

3451 Opptakssystemet til høyere utdanning bør justeres og oppdateres. Det er et problem
3452 at ungdomsgruppene som søker seg mot ettertraktete utdanninger med høye
3453 opptakskrav, velger å bruke flere år på å ta fag som privatist for å få toppkarakterer
3454 og kommer dermed senere i gang med den høyere utdanningen sin. Dette er både
3455 ineffektivt for samfunnet og den enkelte det gjelder.

3456

3457 Et av opptaksutvalges sentrale forslag, som de nylig la frem var at det skal ikke
3458 lenger skal være mulig for unge å forbedre karakterene fra videregående for å øke
3459 sjansen for å komme inn på studier. Dette er vi kritiske til, og mener at utvalget
3460 glemmer elever med lave karakterer.

3461
3462 Alle elever er ulike med ulike forutsetninger og bagasje. Det er derfor urettferdig at
3463 man ikke kan få en ny sjanse etter videregående. Færre kan få anledning til å ta
3464 høyere utdanning fordi karakterene ikke er høyere nok, eller at de er for dårlig
3465 forberedt for kravene til høyere utdanning. Slik kan vi ikke ha det

3466
3467 Forslag:
3468 Arbeiderpartiet vil:
3469 • Beholde muligheten for å forbedre karakterene fra førstegangsvitnemålet i det nye
3470 opptakssystemet for høyere utdanning.

3471
3472 Innstilling: Vedtas
3473

3474 **Forslag nr. 131**

3475 Arbeiderpartiet i Bergen

3476
3477 Begrunnelse:
3478 R14 Private skoler og barnehager
3479 Loven om private skoler og loven om private barnehager tillater private institusjoner
3480 å motta statsstøtte uten tidsbegrensning etter å ha blitt godkjent. Imidlertid fører
3481 denne evige godkjenningen til økningen av privat deltakelse i skole- og
3482 barnehagesektoren, noe som kan hindre kommuner og fylkeskommuner i å levere et
3483 variert og godt tilbud. For å hindre denne utviklingen, bør det innføres en
3484 tidsbegrensning på statsstøtten for godkjenning av private skoler og barnehager.
3485 Samtidig skal det være mulig å søke om ny godkjenning etter tidsbegrensningen. Ny
3486 godkjenning må bygge på de samme føringene som skal ligge til grunn for
3487 godkjenning av skoler i privatskoleloven.

3488
3489 Forslag:
3490 Arbeiderpartiet vil:
3491 • At loven om private skoler og loven om private barnehager må endres for å innføre
3492 en tidsbegrensning på statsstøtten for godkjenning
3493 • At lengden på støtten skal være lang nok til å muliggjøre forutsigbar etablering og
3494 drift av skolene
3495 • At det fortsatt skal være mulig å søke om ny godkjenning etter tidsbegrensningen

3496
3497 Innstilling: Vedtas

3498 **Forslag nr. 132**

3499 Arbeiderpartiet i Bergen

3500
3501 Begrunnelse:

3502 R15 Veivalg i ny nasjonal transportplan

3503

3504 I de usikre tidene vi lever i nå er det helt nødvendig å prioritere. Vår
3505 samferdselsminister har fremskyndet behandling av en ny og strammere nasjonal
3506 transportplan til 2024, og har blant satt i gang arbeid med veinormaler som gir mer
3507 vei for pengene. Dette skaper forventninger om politiske grep, og Vestland
3508 Arbeidarparti må gi en tydelig melding om våre prioriteringer. I en rekke vedtak har
3509 VAP sagt at vi prioriterer liv, helse og rassikring. Av større prosjekt i Nasjonal
3510 transportplan har VAP helt konkret krevd oppstart av K5 vei og bane til Voss innen
3511 2024, oppstart av Ringvei Øst senest 2026, og kontinuerlig utbygging av Bybanen.
3512 Disse prioriteringene må ligge fast.

3513

3514 VAP vedtok enstemmig i 2022 at både midtre og indre trasé for Hordfast skal
3515 utredes før endelig valg av trasé. Før prosjektet kan settes i gang må nedskalering
3516 med 2 felt, forbikjøringsfelt og 80-90-soner vurderes. Prosjektet må ta hensyn til
3517 naturverdier og trafikkavvikling i Bergensregionen.

3518

3519 Forslag:

3520 Arbeiderpartiet i Bergen vil

3521 - Sikre politisk styring av bygging og drift av veier og sørge for mest mulig trygg vei
3522 for pengene.

3523 - Prioritere liv, helse og rassikring foran veifaste fjordkryssinger.

3524 - Prioritere Norhordlandstunnelen.

3525 - At Hordfast må planlegges som et nedskalert prosjekt.

3526

3527 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

3528

3529 **Forslag nr. 133**

3530 Arbeiderpartiet i Bergen

3531

3532 Begrunnelse:

3533 R17 Generasjonsskatt

3534

3535 Redaksjonskomiteens innstilling: Vedtas, og oversendes Årsmøtet i Vestland

3536 Arbeidarparti, stortingsgruppen og regjeringen

3537 Ivaretar forslag 24

3538

3539 Skattesystemet skal utjevne forskjeller og skape likhet i samfunnet. Små forskjeller
3540 er en viktig forutsetning for et samfunn bygget på tillit, trygghet og frihet for alle. Over
3541 halvparten av de største formuene i Norge er nedarvede. Skattesystemet må være
3542 progressivt, slik at alle yter etter evne og kan få etter behov.

3543

3544 Forslag:
3545 Arbeiderpartiet vil:
3546 • Innføre generasjonsskatt på arv, og legge til grunn et høyt bunnfradrag
3547
3548 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring
3549

3550 **Forslag nr. 134**

3551 Arbeiderpartiet i Bergen

3552

3553 Begrunnelse:

3554

3555 Forslag:

3556 Arbeiderpartiet i Bergen:

3557 - Skal jobbe for at det gjøres en skikkelig gjennomgang av objektsikkerhet i Olje- og
3558 gassektoren. Det bør også ses på ivaretagelsen av objektsikkerheten knyttet til
3559 tidligere privatisering av kritiske funksjoner og for forsvaret.

3560

3561 Innstilling: Ivaretas i R4 Internasjonalt

3562 **Forslag nr. 135**

3563 Arbeiderpartiet i Bergen

3564

3565 Begrunnelse:

3566 Skattefradrag for aleneboende

3567

3568 Det er veldig mange aleneboende i dag og en dyrtid med økende matvarepriser og
3569 økte strømpriser. Gapet mellom aleneboende og de med to inntekter blir større og
3570 større. Jeg mener derfor at det må innføres et eget skattefradrag for de aleneboende
3571 for å få ned forskjellene i samfunnet i dag. Det er tøft for veldig mange aleneboende i
3572 dag slik prisene har steget i været det siste året. Fattigdommen har økt og det kan
3573 ikke Arbeiderpartiet være med på. Vi må derfor gjøre noen tiltak snarest.

3574

3575 Forslag:

3576 Skattefradrag for aleneboende bør utredes

3577

3578 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

3579

3580 **Forslag nr. 136**

3581 Arbeiderpartiet i Bergen

3582

3583 Begrunnelse:

3584 Oppretthold retten til opplæring og normalitetsprinsippet i kriminalomsorgen:

3585

3586 Norsk kriminalomsorg er på mange måter en suksesshistorie. Et viktig element er at
3587 innsatte har rett til opplæring, helsetilbud mv. på linje med andre i samfunnet. Denne
3588 sosialdemokratiske bærebjelken i norsk straffegjennomføringspolitikk står nå i fare.
3589 Skal domfelte fortsatt kunne få opplæringen de har rett på, er det nødvendig å legge
3590 til rette for at de kan oppnå læreplanmål med et trygt og strengt regulert lukket
3591 datasystem.

3592 Overgangen fra fengsel til frihet er lettere jo mindre forskjellen til livet utenfor
3593 fengselet er. Den norske straffegjennomføringspolitikken bygger på
3594 normalitetsprinsippet, som innebærer å organisere for en fengselshverdag som i
3595 størst mulig grad gjenspeiler samfunnet ute. Den domfelte behandles som andre
3596 borgere og sikres lik kvalitet på tjenestene.

3597

3598 Ikke minst er dette viktig når det gjelder opplæring. Kurs og arbeidstrening har stor
3599 verdi i seg selv. Men formell opplæring og et vitnemål eller kompetansebevis hånden
3600 er det som virkelig åpner dørene for arbeidslivet ved løslatelse. Læreplanen
3601 vektlegger digitale ferdigheter, og løsningen som i dag brukes for å gi et tilpasset
3602 lukket datasystem i fengsel er utdatert.

3603

3604 Forslag:

3605 Arbeiderpartiet i Bergen vil:

3606 - sikre at retten til opplæring og normalitetsprinsippet i kriminalomsorgen videreføres
3607 i møte med digitaliseringen av samfunnet.

3608

3609 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd

3610

3611 **Forslag nr. 137**

3612 Arbeiderpartiet i Bergen

3613

3614 Begrunnelse:

3615 Screening av prostata

3616

3617 Prostatakreft er den vanligste kreftformen i Norge, og hvert år er det 5 000 menn
3618 som får det påvist, og 1 000 menn som dør av det. Det er i dag 60 000 menn som
3619 lever med diagnosen i Norge. 9 av 10 menn oppdager prostatakreften sin ved en
3620 tilfeldighet, og prostatakreft i en tidlig fase gir ingen symptomer. Det kan ta flere år
3621 fra celleforandringene starter i kroppen til kreften utvikler seg og symptomene
3622 kommer. Tidlig oppdagelse er derfor helt avgjørende for å redusere antall menn som
3623 dør av prostatakreft. Tidlig oppdagelse redder liv. I Norge er det ingen
3624 screeningprogram, og det er få studier som gjennomføres. Det er gjort flere

3625 fremskritt på feltet i Europa den siste tiden, blant annet anbefaler
3626 Europakommisjonen at det innføres screening av prostata.
3627
3628 Forslag:
3629 Arbeiderpartiet i Bergen vil at:
3630 - Det innføres screening av alle menn over 50 år, tilsvarende det som gjøres i
3631 Mammografiprogrammet for kvinner mellom 50 og 69 år.

3632
3633 Innstilling: Vedtas
3634

3635 **Forslag nr. 138**

3636 Arbeiderpartiet i Bergen
3637

3638 Begrunnelse:

3639 Nytt kvinnefengsel i Bergen

3640 Det sitter til enhver tid i overkant av 200 kvinner i norske fengsler. Dette utgjør 5.2
3641 prosent av alle innsatte og er noe høyere enn snittet for kvinneandelen i fengsler i
3642 Europa.

3643 Internasjonal forskning viser at det lave antallet kvinner i fengsler sammenlignet med
3644 menn ofte fører til at fengselsadministrasjon og fengsler blir organisert basert på
3645 behovene til mannlige innsatte. Dette gjenspeiles blant annet i fengselsarkitektur,
3646 sikkerhet, tilgjengelige aktiviteter og helsetilbud. I tillegg kommer mange av kvinnene
3647 i fengsler i enda større grad enn menn fra svakere samfunnslag. De har oftere blitt
3648 utsatt for overgrep som barn, har ubehandlede psykiske lidelser og problemer med
3649 rus.

3650
3651 Ulikheter i soningsforholdene for kvinner og menn har vært en kjent utfordring også
3652 for den norske kriminalomsorgen i lang tid. Disse ulikhetene ble betydelig forsterket i
3653 vår region, regjeringen Solberg la ned fengselet på Ulvsnesøy og flyttet dette til
3654 Bergen Fengsel. Til tross for at fengselet har 30 soningsplasser for kvinner er
3655 fengselet i liten grad tilpasset denne gruppen.

3656
3657 Det har heller ikke hjulpet på situasjonen at regjeringen Solberg gjorde store kutt i
3658 grunnbemanning i kriminalomsorgen, blant annet som følge av forrige regjerings
3659 ABE reform. I 2015 utarbeidet en tverrfaglig arbeidsgruppe rapporten Likeverdige
3660 forhold for kvinner og menn under kriminalomsorgens ansvar for
3661 Kriminalomsorgsdirektoratet.

3662 Rapporten konkluderte med at det må gjøres en innsats på mange ulike nivå og
3663 fagområder før man kan si at det er likeverdige forhold for kvinner og menn under
3664 kriminalomsorgens ansvar.

3665

3666 Det er åpenbart behov for et soningstilbud på Vestlandet som ivaretar kvinner på en
3667 bedre måte enn det som er tilfelle i dag.

3668

3669 Forslag:

3670 Arbeiderpartiet i Bergen mener:

3671 - Staten eier en tomt, som grenser til Bergen Fengsel, og som egner seg meget godt
3672 til formålet nytt kvinnefengsel. Arbeiderpartiet ønsker at det snarest settes i gang
3673 arbeid med å realisere dette.

3674

3675 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og Velferd

3676

3677 **Forslag nr. 139**

3678 Arbeiderpartiet i Bergen

3679

3680 Begrunnelse:

3681 Vedtatt direkte - LIS1-stillinger

3682

3683 Norge er avhengig av leger for å løse fastlegekrisen. Slik systemet er nå, må alle
3684 ferdigutdannede medisinstudenter gjennom LIS1 for å begynne videre spesialisering.
3685 Det er for få stillinger, noe som skaper en flaskehalseffekt, og gjør at kvalifiserte
3686 leger sitter unødvendig lenge i kø. Ved å øke antallet LIS1-stillinger, vil man kunne
3687 utdanne flere fastleger og dermed bidra til bedre legedekning i
3688 primærhelsetjenesten. For å oppnå målet om å utdanne 80% av det norske
3689 legebehovet i Norge, må også antallet plasser på medisinstudiet økes i tråd med
3690 anbefalingene gitt i Grimstadutvalgets rapport fra 2019.

3691

3692

3693 Forslag:

3694 Arbeiderpartiet i Bergen mener:

3695 - At antallet LIS1-stillinger skal økes i samsvar med anbefaling fra Helsedirektoratet

3696 - At antallet studieplasser på medisin skal økes ut ifra anbefalingene gitt i

3697 Grimstadutvalgets rapport (2019).

3698

3699 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

3700

3701 **Forslag nr. 140**

3702 Askøy

3703

3704 Begrunnelse:

3705 Uføre og dagpenger

3706 La oss at du er 60% ufør, og at helsen din tillater deg å jobbe 40%. Du får en
3707 deltidsstilling ved siden av uføretrygden, og mottar en periode 60% uføretrygd og
3708 40% lønn. Totalt en utbetaling som akkurat strekker til. Dersom du i en slik situasjon
3709 mister deltidsjobben vil arbeidsledighetstrygden din bli redusert krone for krone mot
3710 uføretrygden. I praksis betyr dette at mange delvis uføre ikke kan opparbeide seg
3711 rett til dagpenger. Intensjonen bak regelverket er at det skal lønne seg å jobbe. I
3712 praksis gjør det livet vanskeligere for syke og fattige som prøver å jobbe litt, og kan
3713 gi insentiver til å øke uføreprosenten.

3714

3715 Forslag:

3716 Delvis uføre må, på lik linje med andre i arbeid, kunne opparbeide seg rettigheter til
3717 dagpenger, som ikke avkortes mot uføretrygd.

3718

3719 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

3720

3721 **Forslag nr. 141**

3722 Askøy Arbeiderpartiet

3723

3724 Begrunnelse:

3725 Vekk med «uførefellen»

3726 Uførefellen rammer offentlig ansatte, og ofte kvinner i omsorgsykker. Dersom du i
3727 dag blir ufør i en lavere prosent enn 50 %, vil du rammes kraftig økonomisk dersom
3728 du senere blir over 50 % ufør. I dag kan du søke mellom 20 % og 50 % prosent
3729 uføregrad fra KLP, SPK eller andre kommunale pensjonskasser. For å få
3730 uførepensjon av Nav må du være minst 50 % ufør. Hvis du får innvilget uføretrygd
3731 fra Nav senere, vil den være basert på inntekten din fra de fem siste årene.

3732 Uføretrygden fra pensjonskassen vil ikke være med i regnestykket. Uføretrygden fra
3733 nav vil kun være basert på det du har jobbet ved siden av. Uførefellen oppsto ved
3734 innføringen av uførereformen i 2015, og flere tusen har blitt rammet.

3735

3736 Forslag:

3737 Askøy Arbeiderparti mener at:

3738 Når NAV beregner uførepensjon, må det tas utgangspunkt i arbeidsinntekten du
3739 hadde de fem siste årene før du ble ufør. Dette må også gjelde dem som har mottatt
3740 uføreytelser fra offentlige pensjonskasser, før de fikk innvilget uførepensjon fra NAV.
3741 Dersom NAV likevel skal ta utgangspunkt i de fem siste årene før NAV innvilger
3742 uførepensjon, må mottatte uføreytelser fra pensjonskasser telle som arbeidsinntekt.

3743

3744 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

3745

3746 **Forslag nr. 142**

3747 Askøy Arbeiderparti

3748

3749 Begrunnelse:

3750

3751 Forslag:

3752 AFP og inntektstaket

3753 Askøy Arbeiderparti mener at

3754 Behovet er stort for flere hender innenfor omsorgsyrkene. Dette behovet kan

3755 avhjelpest dersom beløpet man kan tjene ved å jobbe etter å ha tatt imot Offentlig

3756 AFP i KLP, økes. I dag er det ikke lov å tjene mer enn 30 000 før det kuttes i AFP

3757 ytelsen. Denne grensen bør heves betydelig.

3758

3759 Innstilling: Vedtas

3760

3761 **Forslag nr. 143**

3762 Bømlo Arbeiderparti

3763

3764 Begrunnelse:

3765 Den digitale skulekvardagen fyller klasseromma til nynorskelevane med læremiddel,

3766 læringsressursar og digitale verktøy på bokmål. Det rokkar ved retten til opplæring

3767 på eige språk, og gjev nynorskelevane ei dårlegare lese- og skriveopplæring. Den

3768 nye opplæringslova må sikre at nynorskelevane får skulekvardagen sin på nynorsk.

3769

3770 Læremiddel er i dag omfatta av det såkalla parallellitetskravet om at dei må finnast

3771 på både nynorsk og bokmål, til same tid og pris. Når den trykte læreboka i stor grad

3772 blir erstatta med ulike digitale element, harmonerer ikkje lenger definisjonen i lova

3773 om kva som er eit læremiddel med røyndomen i klasseromma. Nynorskkravet må

3774 dekke dei læringsressursane og verktøya som faktisk blir brukte.

3775

3776 Mange av nynorskelevar får lese- og skriveopplæringa si med skriveprogram som

3777 ikkje finst på eller forstår nynorsk. Dei kan få raude strekar under nynorske ord dei

3778 har skrive rett. I høringsutkastet til ny opplæringslov blei det føreslått å lovfeste at

3779 skriveprogram som blir brukt i skulen må kunne både bokmål og nynorsk, så langt

3780 som råd er. Atterhaldet slår i praksis beina under lovkravet.

3781

3782 Forslag:

3783 Ei ny opplæringslov må ha ein læremiddeldefinisjon som femnar breiare enn i dag,

3784 og som inkluderer digitale læringsressursar som er laga for eller blir brukte i

3785 opplæringssiktemål.

3786 Det må lovfestast at skriveprogram som blir brukt i skulen kan både bokmål og

3787 nynorsk, utan atterhald.

3788
3789 Innstilling: Ivaretatt gjennom forslag 123
3790

3791 **Forslag nr. 144**

3792 Bømlo Arbeiderparti

3793

3794 Begrunnelse:

3795 Stadig fleire menneskje i verda er på flukt. I Noreg opplever me at det oppheld seg
3796 mange menneske som av ulike årsaker ikkje får opphald i Noreg , og samtidig av
3797 ulike årsaker ikkje kan returnerast til heimlandet. Fleire blir verande i Noreg over
3798 lang, lang tid utan å kunne ta arbeid eller mota nødvendig helsehjelp. Dette meiner
3799 me er å behandla menneske i ein livskrise på ein uverdig måte.

3800

3801 Forslag:

3802 Papirlause flyktningar som ikkje kan returnerast til heimlandet må få moglegheit til å
3803 delta i arbeids retta tiltak.

3804 Papirlause flyktningar må få tilgang til nødvendige helsetenester og moglegheit til
3805 fastlege.

3806

3807 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

3808

3809 **Forslag nr. 145**

3810 Bømlo Arbeiderparti

3811

3812 Begrunnelse:

3813 Utfordringar med kollektivtransport for innbyggjarar i Bømlo er eit stort problem. I
3814 kvardagane er det lite tilbod med busstransport til grendene, og spesielt for ungdom
3815 og skuleelevar er det vanskeleg å delta på fritidsaktivitetar på ettermiddag og kveld
3816 utan at ein er avhengig av andre som kan hente eller bringe då bussrutene ikkje
3817 strekker til slik behova er.

3818 I helgene er det ei endå større utfordring å bruka kollektivtransport som
3819 framkomstmiddel då rutene er endå dårlegare.

3820 For at fleire i Bømlo, både ungdom og vaksne skal kunna nytta seg av
3821 kollektivtilbodet bør det bli endring i tilbod for kollektivtransport, gjerne med andre
3822 løysingar en det ein har i dag med store bussar som fraktar få passasjerar.

3823

3824 Forslag:

3825 Vestland Arbeiderparti skal jobba for eit godt kollektivtilbod i heile Vestland, der
3826 løysingar som inneber at ein nyttar tildømes minibussar eller ser på framtidsretta
3827 ordningar for kollektivtransport for eit godt tilbod til alle i Vestland.

3828

3829 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

3830

3831 **Forslag nr. 146**

3832 Kvam Arbeiderparti

3833

3834 Begrunnelse:

3835 På kort sikt vil ikkje kjernekraft løysa underskotet på kraft, men me kan ikkje einsidig
3836 fokusera på tiltak som skaffar oss kraft raskt. Me treng meir kraft også frå 2035 og
3837 utover.

3838 På 10-15 års sikt kan kjernekraft bli ein del av energimiksen vår. Utviklinga
3839 internasjonalt skjer fort, særleg innan utvikling av små, modulære reaktorar. Dette er
3840 ei utvikling Noreg bør vera med på. Denne typen moderne kjernekraftverk er så langt
3841 ein kan sjå sikre, har nesten ikkje klimagassutslepp, og har minimalt med
3842 avfallsproblematikk. Dei krev også minimalt med plass og naturinngrep, og vil såleis
3843 ikkje skapa store arealkonfliktar, slik t.d. vindkraft og vasskraftutbygging gjer.

3844

3845 Forslag:

3846 Det bør snarast setjast i gang arbeid for å utgreia moglegheitene for kjernekraftverk i
3847 Noreg.

3848

3849 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

3850

3851 **Forslag nr. 147**

3852 Kvam Arbeiderparti

3853

3854 Begrunnelse:

3855 Noreg har tre innanriksruter med fly som er blant dei 20 mest trafikkerte
3856 flystrekningane i Europa. Ein hovudgrunn til det er at me ikkje har eit
3857 jarnbanealternativ som kan konkurrera med tanke på rask transport. Både Oslo-
3858 Bergen, Oslo-Stavanger og Oslo-Trondheim vil kunne vera aktuelle for lyntog med
3859 reisetid på 2,5-3 timar.

3860 Høgfartsbane vil kunne redusera behovet for flytrafikk vesentleg, og i tillegg redusera
3861 behovet for utvidingar av eksisterande flyplassar. Med ny teknologi i
3862 betongproduksjon vil også CO₂-avtrykket ved bygging av slik bane verta vesentleg
3863 redusert. Det er på høg tid at dette får ei ny, grundig utgreiing.

3864

3865 Forslag:

3866 Det bør setjast av midlar til utgreiing av eit høgfartsbanenett for tog i Noreg.

3867

3868 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

3869

3870 **Forslag nr. 148**

3871 Kvam Arbeiderparti

3872

3873 Begrunnelse:

3874 Risikoen for mangel på nok og sikker energitilførsel kan medføre utflagging av viktig
3875 norsk industri og arbeidsplassar. Norsk landbasert industri og industriutviling har
3876 behov for energikapasiteten produsert på land for å sikra omstilling til langsiktig
3877 berekraftig næringsutvikling i heile landet.

3878

3879 Forslag:

3880 Det bør vurderast ei utsetjing av full elektrifisering av norsk sokkel i påvente av
3881 sjølvforsyning ved hjelp av havvind framfor elektrifisering frå land.

3882

3883 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

3884

3885 **Forslag nr. 149**

3886 Masfjorden Arbeiderparti

3887

3888 Begrunnelse:

3889 Konesesjonskrafta har i generasjonar vore ein kompensasjon for avstått areal til
3890 kraftutbygging. Prinsippet om at denne kompensasjonen skal liggje att i
3891 lokalsamfunna må stå ved lag også i framtida. Om ikkje, så er det få kommunar som
3892 vil sjå seg tent med å bidra til kraftutbygging og linjenett. Enkeltår med høg
3893 inntening, skal kunne delast med fellesskapet, men ikkje på bekostning av normale
3894 konsesjonskraftinntekter.

3895

3896 Forslag:

3897 Konesesjonskrafta skal også i framtida vere ein kommunal kompensasjon for avståtte
3898 naturressursar ved kraftutbygging.

3899

3900 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

3901

3902 **Forslag nr. 150**

3903 Masfjorden Arbeiderparti

3904

3905 Begrunnelse:

3906 Vindkraft på land:

3907 Fornybar energi er viktig for det grønne skiftet, men med store naturinngrep, og
3908 uopprettelege landskapsendringar ved bygging av vindkraftparkar i fjellheimen, er
3909 ikkje vegen å gå. Sjølv om dette vert omtala som den billegast og kjappaste

3910 løysinga, er det den dyraste for natur- og landskapsverdiar. Havvind, sol, ENØK og
3911 opprusting av eksisterande kraftanlegg og kraftlinjer er betre strategiar, i tillegg til
3912 fangst og lagring av CO2. Forsking på ny energikjelder må sjølvstendig også vere
3913 framoverlent, meir enn nokon gong. Likevel, skal vindkraftparkar kunne byggjast, må
3914 det vere ein lokal sjølvråderett å bestemme, der også anna arealplanmynde ligg.
3915 Forslag til endringar i Energilova, føresler at NVE skal få ein utvida mynde i
3916 planhandsaminga, til å leggja planforslag ut på høyring og offentleg ettersyn etter pbl
3917 sin § 3-7. Planprosessen og konsesjonsprosessen vil dermed kunna gå parallelt
3918 fram til vedtak i regi av NVE, men det vert ikkje foreslått andre formelle krav til
3919 samordning, enn at planvedtaket må treffast før det kan gjevast konsesjon. Det å
3920 leggja planframlegg ut på høyring bør vera underlagt lokaldemokratisk mynde, og
3921 ikkje eit embetsverk langt unna kommunane. Denne mynden knytt til plan- og
3922 bygningslova bør derfor ikkje gjevast NVE.

3923

3924 Forslag:

3925 Vindkraft på land skal vere ei lokaldemokratisk sak som ikkje kan overprøvast av
3926 staten. NVE skal derfor ikkje ha mynde til å leggja ut områdeplanar til offentleg
3927 ettersyn i samband med vindkraft på land.

3928

3929 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

3930

3931 **Forslag nr. 151**

3932 Ullensvang Arbeiderparti

3933

3934 Begrunnelse:

3935 Regjeringa ba i 2022 vegvesenet vurdere kva prosjekt som var mest "gryteklare" og
3936 som hadde høgast prioritet for oppstart. E-134 Oslofjordforbindelsen (1) og E-134
3937 Seljestad-Røldal (2) fekk den aller høgaste prioriteringa i vegvesenet si utgreiing.

3938 Alle parti på Stortinget framheva denne utgreiinga som ei avklaring. Det låg an til
3939 behandling av stortingsproposisjon og oppstartsbevilgning. Prosjektorganisasjonen
3940 vart tilsett allereie i Mars 2022 og skog vart fjerna for å starta tunnelpåhogg hausten
3941 2022. Prosjektet har vore framheva i aust-vest utgreiinga og rekna som eitt av
3942 norges mest verdiskapande veganlegg. Særleg vart det trekt fram:

3943 -tryggare veg, høgare standard og meir vintersikker fjellovergang

3944 -ny tunell fjernar 1000 høgdemeter og reduserer CO2 utslepp (vogntog sparar 40
3945 liter diesel ved å sleppa køyra ned til og opp frå Røldal. Reduksjon i CO2 frå 113
3946 kg/mil til 13 kg/mil) -forutsigbar framkomst som gjer verdiskaping og synergjar
3947 mellom bedrifter på begge sider av fjellovergangen i sør-norge

3948

3949 Forslag:

3950 E-134

3951 Vestland arbeiderparti krever at stortingsproposisjon for tunnelen Seljestad-Røldal
3952 vert handsama før sommaren 2023.

3953 Vestland arbeiderparti krever at ny tunnel Seljestad-Røldal vert finansiert og får
3954 oppstart

3955

3956 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

3957

3958 **Forslag nr. 152**

3959 Ullensvang Arbeiderparti

3960

3961 Begrunnelse:

3962 Vestland er eitt stort vasskraftfylke. Storparten av kommunane i fylket er
3963 vertskommunar for store inngrep med kraftproduksjon. Utallige fossar er tørrlagde.
3964 Mange vassdrag er demt opp. Det grønne skifte vil kreva ytterlegare utbyggingar med
3965 tilhøyrande naturinngrep. Det skal m.a. byggast effektkraftverk som aukar natur og
3966 miljøpåverknaden. Slike anlegg aukar kraftselskapa sine inntekter og er i følge
3967 staten heilt naudsynte for å oppnå "det grønne skiftet." Dei nye kraftutbyggingane skal
3968 skje i dei same kommunane som alt er prega av store naturinngrep som følge av
3969 kraftproduksjon. Fisk, raudlisteartar og naturmiljø vert sterkt påverka av inngrepa. Vi
3970 ser no at i tillegg til auka inngrep, fører utbyggingane til redusert eigedomsskatt for
3971 vertskommunane. Kommunane har ingen incentiv til å akseptera ytterlegare
3972 utbyggingar. I tillegg går staten frå konsesjonslovnadane frå tidlegare tider og bryt
3973 samfunnskontrakten lokalsamfunna godtok ved utbyggingane. I tillegg vert
3974 vertskommunane stadig utsett for nye forsøk på å endra regelverket slik at lokale
3975 kompensasjonar for lokale naturinngrep fell bort. Skal storsamfunnet få gjennomslag
3976 for nye utbyggingar må kommunane bli høyrde i større grad og samfunnskontrakten
3977 gjenoppretta.

3978

3979 Forslag:

3980 Vertskommunane for vasskraft

3981 Vertskommunane for vasskraft må få meir att for verdiskapinga kraftproduksjonen og
3982 den planlagte effektøkningen står for. Samfunnskontrakten som låg til grunn for
3983 utbyggingane må oppretthaldast.

3984

3985 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

3986

3987 **Forslag nr. 153**

3988 Ullensvang Arbeiderparti

3989

3990 Begrunnelse:

3991 Verdiskaping på bakgrunn av naturressursar har vore omfatta av ein
3992 samfunnskontrakt dei siste 115 åra som seier at produsentane får nytta naturen til
3993 verdiskaping og stor økonomisk inntening. Samstundes som staten mottek store
3994 skatteinntekter. Vidare får vertskommunane ein liten andel av verdiskapinga som
3995 kompensasjon for naturinngrepa. Arbeiderpartiet har vore ein sterk forsvarar av
3996 denne samfunnskontrakten. I dag sit 200 vertskommunar på om lag 3,6% av
3997 vasskraftverdiane. Staten og eigarane har tilsvarende hand om 96,4% av innteninga.
3998 Utvalet føreslår å redusera vertskommunane sin andel ytterlegare. Stikk i strid med
3999 Hurdalsplattforma. Det er rimeleg at lokalsamfunn som aksepterer inngrep i eigen
4000 natur for å sikra energiforsyninga vert kompensert for det. Samt at dei får del i
4001 verdiskapinga. Det er heilt naudsynt for å sikra lokal aksept for slik utbygging.

4002

4003 Forslag:

4004 Inntektsutjamningsutvalet

4005 Vestland arbeiderparti støttar ikkje inntektsutjamningsutvalet si tilråding.

4006 Arbeiderpartiet vil skrinlegga forslaget om å ta inntekter frå vertskommunane for
4007 kraftverk.

4008

4009 Innstilling: Delvis ivarettatt i R5 Næring

4010

4011 **Forslag nr. 154**

4012 Ullensvang Arbeiderparti

4013

4014 Begrunnelse:

4015 Det vert bygt store overføringslinjer for å føra krafta bort frå vertskommunane.

4016 Samstundes slit fleire av kommunane med dårleg nettsikkerheit. Ullensvang
4017 kommune er den største vertskommunen for kraftproduksjon i Vestland. Det er no
4018 planlagt to store effektkraftverk i kommunen. Med investeringar på over 10 mrd
4019 kroner. All ny produksjon er tenkt ført bort frå kommunen på moderne

4020 nettinfrastuktur. Samstundes manglar industristadene Tyssedal og Odda
4021 infrastruktural for straum. Det er kun ei linje inn til industristadene. To gonger det siste
4022 tiåret har linja blitt råka av ras med påfølgande utfall. Teoretisk sett kan dette skje
4023 samstundes som det er stopp i lokal kraftproduksjon. Då vil industrien bli tvungen til
4024 å køyra ned drifta si. Det vil ha dramatiske og dyre konsekvensar for bedriftene.

4025 Samt at staten kan bli skuldig store erstatningar. Når det no skal byggast store nye
4026 kraftverk i slike kommunar, må statnett samstundes påleggast å bygga
4027 nettinfrastuktur som tek bort denne manglande tryggleiken. Ved utbygging av nye
4028 effektkraftverk Mauranger II og Røldal/Suldal kraft (RSK), må det byggast linjer
4029 mellom Mauranger-Odda og Røldal-Odda. Det vil truleg også vera det einaste
4030 intencivet slike lokalsamfunn har for å leggja til rette for enno meir kraftutbygging i
4031 allereie sterkt råka naturområder.

4032

4033 Forslag:
4034 Nettutbygging i indre strøk
4035 Vestland arbeiderparti vil sikra trygg nettilgang også i indre strøk av fylket. Statnett
4036 må sikra utbygging av nett i områder der industrien er sårbar for dårleg
4037 nettsikkerheit.

4038
4039 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid
4040

4041 **Forslag nr. 155**

4042 Ullensvang Arbeiderparti

4043

4044 Begrunnelse:

4045 Det må byggast nett til ulike delar av landet for å gje grunnlag for verdiskaping
4046 mange stader. Samstundes er det mange føremoner med å auka industribygginga
4047 nær kraftkjeldene. Det resulterer i lite og korte nettoverføringar. Noko som sparer
4048 naturinngrep i form av kablar og straumgater. Vidare sparar ein store investeringar i
4049 nett ved å nytta meir kraft lokalt. Samstundes slepp ein energitap som følge av lange
4050 overføringar av straum. Såleis får ein nytta meir av straumen ved å bygga
4051 industrikapasitet nær energiproduksjonen. Industribygging nær kraftproduksjonen
4052 har store føremoner. Det er eitt "kinderegg," i høve natur, miljø og verdiskaping.

4053

4054 Forslag:

4055 Industribygging nær kraftkjeldene.

4056 Kortreist kraft er svært klima og miljøvennlig. Vestland arbeiderparti vil leggja til rette
4057 for industribygging med verdiskaping nær kraftkjeldene, for å spara natur og miljø.

4058

4059 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

4060

4061 **Forslag nr. 156**

4062 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4063

4064 Begrunnelse:

4065 Straum er svært viktig for alle hushaldningar, både til varme, lys, matlaging, klesvask
4066 mm.

4067 Når prisane er så høge som no, vil kostnadane for folk auka mykje. Dette kjem i
4068 tillegg til andre ting som matvareprisar, renter og drivsoff som og har auka mykje.

4069 Straum er eit felleseige som alle skal ha billig tilgang til.

4070 Med eit toprissystem vil alle ha tilgang til billigare straum, og grensa på 3000 kWh vil
4071 stimulera til både straumsparing og energieffektivisering.

4072

4073 Forslag:

4074 Bjørnafjorden Arbeidarparti (BA) støttar det toprissystemet for straum som ligg i
4075 refusjonsordninga for høg straumpris pr. dato, men meiner at ordninga bør endrast
4076 frå 90% over 70 øre opp til eit forbruk på 5000 kWh pr. månad til 100% over 50 øre
4077 opp til eit forbruk på 3000 kWh pr. månad.

4078
4079 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

4080 **Forslag nr. 157**

4081 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4082

4083 Begrunnelse:

4084 Straum er ei av dei heilt grunnleggjande varene i kvardagen for alle, som vann og
4085 avløp m.m.. Straum kan ikkje gå over til å bli eit vedvarande stressmoment for store
4086 deler av folket, til trivselsmessig uro og helsemessig slitasje. Ei positiv haldning til
4087 etableringar for auka produksjon vil også kunna bli sterkare tilstades om straumen
4088 ikkje skal leverast til det store Europeiske markedet og seljast på børser der, og då
4089 med lite priskontroll over dei innanlandske leveransane.

4090

4091 Forslag:

4092 Ein må ta vidare arbeidet med å få ein betre samfunnsmessig kontroll over straum-
4093 område. Av omsyn til private husholdningar, næringsliv og samfunnssikkerheit, er
4094 dette heilt naudsynt. Straumstøtta er god, men for lita, og ikkje ei på varig løysing på
4095 utfordringane.

4096 Det er ønskeleg å ta betre kontroll innanlands frå produksjon til sal. Vi må i større
4097 grad utnytta handlingsrommet i alle relevante avtaler, og om naudsynt reforhandla
4098 dei, slik at vi sikrar nasjonal styring på dette området.

4099

4100 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

4101

4102

4103 **Forslag nr. 158**

4104 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4105

4106 Begrunnelse:

4107

4108 Forslag:

4109 Barn under 16 år får samme fastlege som mor når foreldre har felles foreldreansvar
4110 og samme adresse. Ved delt omsorg får barnet samme fastlege som den av
4111 foreldrene som barnet deler folkeregisteradresse med. Barnet ditt har rett til å ha
4112 samme fastlege som deg, også når fastlegen din ikkje har plass på listen. Denne
4113 retten har ikkje fosterbarn.

4114 Fosterbarn bør ha samme rettigheter i fastlegesystemet som biologiske barn, og få
4115 følge fosterfamiliens fastlege om ønskeleg.

4116

4117 Innstilling: Vedtas

4118

4119 **Forslag nr. 159**

4120 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4121

4122 Begrunnelse:

4123 Ledsagerbevis er ordningen for de som har bruk for assistanse ved bruk av feks
4124 kultur- og fritidstilbud. I dag er der en nedre aldersgrense for å få ledsagerbevis.

4125 Foreldre til barn med ulike funksjonshemminger har ytret ønske om at aldersgrensen
4126 fjernes (ref organisasjonen Løvemammaene). Det er også en ordning som bør
4127 finnes i alle kommuner.

4128

4129 Forslag:

4130 Ta bort nedre aldersgrense for ledsagerbevis. Gjøre ordningen gjeldende i alle
4131 kommuner.

4132

4133 Innstilling: Vedtas

4134

4135 **Forslag nr. 160**

4136 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4137

4138 Begrunnelse:

4139 Cøliaki er en autoimmun sykdom. For å holde seg friske må en med cøliaki leve på
4140 glutenfri kost. Dette er mye dyrere enn «vanlig» mat. For de med cøliaki er maten
4141 deres medisin. Og er viktig for å unngå å bli svært syk. Denne støtten ble kuttet
4142 kraftig av Solberg-regjeringen. I årets statsbudsjettet økte den med 19 kr.

4143

4144 Forslag:

4145 Øke støtten til mennesker med cøliaki, slik at den er nærmere reell fordyrende
4146 kostnad.

4147

4148 Innstilling: Vedtas

4149

4150 **Forslag nr. 161**

4151 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4152

4153 Begrunnelse:
4154 Regjeringa har teke store steg i reduksjon av ferjetakstar og sogar gjort fleire
4155 strekningar gratis. Dette arbeidet må fortsetje. Ferja er ein del av vegen. For
4156 Bjørnafjorden kommune vil det bety enormt mykje at ferja vert gratis slik at ein kan
4157 fortsetje å bygge den nye kommunen vår, og at alle innbyggjarane i kommunen skal
4158 kunne kome seg til tenestetilbod, handel, aktivitetar osv utan at ferjeprisar skal
4159 ekskludere aktivitet innad i eigen kommune.

4160

4161 Forslag:
4162 Ferjer internt i kommunar bør verta gratis, og ein bør vidare arbeida for at pris på
4163 øvrige ferjer vert ytterlegare redusert og på sikt gratis.

4164

4165 Innstilling: Delvis ivaretatt av R6 Samferdsel

4166

4167 **Forslag nr. 162**

4168 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4169

4170 Begrunnelse:
4171 Arbeidarpartiet set liv og helse først. Vegprosjekt der det er høy ulykkesfrekvens og
4172 stor rasfare skal prioriterast. Vedlikehald og ras- og tunnelsikring av fylkesvegane
4173 må aukast kraftig. Oppgradering av smale fylkesvegar til standard med gul midtstripe
4174 er viktig. Det er eit stort etterslep på vegvedlikehaldet i Vestland fylke. Samtidig er ei
4175 rekke nye vegprosjekt under planlegging. Sjølv om behovet er stort er det ikkje
4176 realistisk at vi vil få statleg
4177 finansiering til alle dei ønska vegprosjekta samtidig. Det vil derfor oppstå ei rekke
4178 situasjonar der dei ulike kommunestyra og fylkestinget må prioritere kva vegprosjekt
4179 som er viktigast for oss. Vestland Arbeidarparti meiner at omsynet til liv og helse må
4180 vega tyngst når ulike prosjekt vert vurdert mot kvarandre. For å auke samfunnsnytta
4181 til Hordfastprosjektet må indre trase vurderast på nytt, slik selskapet Nye veier fleire
4182 gonger har teke til orde for. Heile indre trasé kan byggast både som 2 -4-felts veg, i
4183 motsetning til den planlagde midtre trasé med bru over Bjørnafjorden. Indre trasé vil
4184 dessutan knyte indre og ytre delar av fylket saman, jfr. Hordalandsdiagonalen. Og
4185 såleis i større grad bygga Vestland saman for langt fleire enn midtre trasé gjer.
4186 Ferjefri E39 vil gje ein samanhengande, trafikk sikker veg på Vestlandet og leggja eit
4187 solid grunnlag for framtidig verdiskaping. Dette føreset at det vert prioritert å sikra ei
4188 fungerande trafikkavvikling rundt Bergen, og ikkje minst eit løft for vegstandard og
4189 rassikring mellom fjordkryssingane. Dette vil gje langt fleire kommunar og næringsliv
4190 synergier av utviklinga.

4191

4192 Forslag:

4193 Trygge vegar og auka samfunnsnytte for fleire er oppgåve nummer 1. for samferdsle
4194 i Vestland. Liv og helse først, rassikring og prioritering av oppgraderte strekningar
4195 mellom fjordkryssingane.

4196

4197 Innstilling: Ivaretatt i R6 Samferdsel

4198

4199 **Forslag nr. 163**

4200 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4201

4202 Begrunnelse:

4203 I dag opplevast det som krevjande og dyrt for privathushaldningar og bedrifter å
4204 utføra energiøkonomiseringstiltak. Slike tiltak er gunstige både for økonomi og klima,
4205 og bør difor vera tilgjengeleg for alle på ein enkel og rimeleg måte. Energi kan sjå ut
4206 til i aukande grad å vera ein avgrensa ressurs, og det er difor viktig at alle får høve til
4207 og kunnskap om å energiøkonomisera.

4208

4209 Forslag:

4210 Energiøkonomiseringstiltak må bli meir tilgjengeleg for alle, uavhengig av økonomi.

4211

4212 Innstilling: Ivaretatt i R2 Energipolitikk for ei ny tid

4213

4214 **Forslag nr. 164**

4215 Vestland AUF

4216

4217 Begrunnelse:

4218 Vi sier nei til videreutvikling av vindkraftindustri på land og i norsk natur, med unntak
4219 av anlegg som kan integreres i eksisterende industriområder.

4220

4221 Vindkraftverk på land kan forårsake et stort ubehag for de som bor i nærheten av
4222 dem, på grunn av støy og skyggevirksomheter. Vi understreker også at det er viktig å
4223 fortsette med å utvikle fornybar energi, også vindmøller til havs og i industriområder.
4224 Vi må styrke satsningen på havvindmøller og annen fornybar energi.

4225

4226 Norge må gå i bresjen i den internasjonale klimakampen. Derfor må vi føre en
4227 ansvarlig

4228 energipolitikk, der Norge skal bli verdensledende innenfor havvind, og stå i bresjen i
4229 solenergi og vannkraft og andre fornybare kilder. Slik løser vi både klimakrisen og
4230 samtidig tar godt vare på vår dyrbare natur.

4231

4232 Forslag:

4233 • Si nei til vindkraftindustri på land, med unntak av anlegg i større eksisterende
4234 industriområder
4235 • Behovet for fornybar energi må sees i sammenheng med hensynet til de som kan
4236 bli berørt av utbyggingen
4237 • Ha en storstilt satsning på andre fornybare energikilder
4238
4239 Innstilling: Avvist
4240

4241 **Forslag nr. 165**

4242 Vestland AUF

4243

4244 Begrunnelse:

4245 Blindsone i velferdsstaten

4246

4247 Briller, linser eller annen behandling for dårlig syn kan for mange bli en dyr og
4248 uforutsett

4249 utgift. Om man får dårlig syn eller ikke er tilfeldig. Det antas at det til sammen levde
4250 mer enn

4251 320 000 personer med synshemninger i Norge i 2018. At behandlingsmidler for
4252 dårlig syn

4253 slik som eksempelvis briller eller linser ikke er gratis gjør dette til en av de største
4254 blindsonene i den norske velferdsstaten. Det er også mangel på øyeleger i Norge,
4255 spesielt i

4256 distriktene. Det er flere plasser øyelegene ikke kan pensjonere seg fordi da
4257 forsvinner

4258 alternativet for pasientene og de må reise langt for å få seg en øyelegetime. Det er i
4259 tillegg

4260 lang kø flere steder for å få en time. Derfor må vi satse mer på dette og gjøre det
4261 mer

4262 attraktivt å utdanne seg til dette, samt få ett bedre tilbud, med mindre ventetid. Syn
4263 er en del av helsen på lik linje med armer, bein, nakke og rygg og må derfor
4264 prioriteres.

4265

4266 Forslag:

4267 • At synsundersøkelser, briller, linser og lignende behandling for synshemninger
4268 skal

4269 inngå i egenandelsordningen for voksne

4270 • Den nåværende brillestøtteordningen for barn skal utvides for å sikre gratis briller
4271 og

4272 linser til barn og gratis reparasjon av briller

4273 • Satse mer på utdanning og rekruttering av øyeleger

4274

4275 Innstilling: Avvises

4276

4277 **Forslag nr. 166**

4278 Vestland AUF

4279

4280 Begrunnelse:

4281 Bekjemp lysforurensing i Norge!

4282

4283 Lysforurensning har en rekke negative konsekvenser, spesielt i Norge hvor vi har en
4284 unik mulighet til å se det fantastiske naturfenomenet nordlys. For å sikre at
4285 innbyggere og turister i Norge kan nyte denne opplevelsen, er det viktig at vi
4286 reduserer lysforurensningen.

4287

4288 Vi foreslår tiltak for å redusere lysforurensningen i Norge. Ett av tiltakene er at nye
4289 og

4290 ombygde bygninger skal ha lysarmaturer med lavenergipærer og intelligent
4291 lysstyring. Offentlige etater i Norge bør også få krav om å redusere lysforurensning
4292 gjennom å installere solcellepaneler og lyskilder med lavt energiforbruk. Det bør
4293 også vedtas å utarbeide en nasjonal strategi for å redusere lysforurensning, med mål
4294 om å nå en reduksjon på 50 % innen 2035. Dette vil kreve innsats fra både
4295 myndigheter, næringsliv og befolkningen. Men med en felles innsats tror vi at dette
4296 målet kan nås, noe som vil bidra til å redusere belastningen på miljøet og skape en
4297 mer bærekraftig fremtid.

4298

4299 Forslag:

- 4300 • Krav om at nye og ombygde bygninger skal ha lysarmaturer med lavenergipærer
- 4301 • Innføring av krav om at offentlige etater skal redusere lysforurensning gjennom å
- 4302 installere solcellepaneler og lyskilder med lavt energiforbruk.
- 4303 • Utarbeidelse av en nasjonal strategi for å redusere lysforurensning, med mål om å
- 4304 nå en reduksjon på 50 % innen 2035.

4305

4306 Innstilling: Ivaretatt gjennom 118

4307

4308 **Forslag nr. 167**

4309 Vestland AUF

4310

4311 Begrunnelse:

4312 ADHD og autisme hos jenter og kvinner

4313

4314 I likhet med mange andre sykdommer, som hjerteinfarkt og slag, oppfører autisme
4315 og ADHD seg annerledes hos jenter og kvinner. Kvinner med ADHD blir gjerne ikke

4316 hyperaktiv, men sliter med konsentrasjonsvansker og humørsvingninger. Kvinner
4317 med autisme klarer seg ofte greit i sosiale settinger, men sliter ofte med
4318 emosjonsregulering og å uttrykke vanskelige følelser.

4319

4320 Kvinner med uoppdaget autisme og ADHD sliter ofte med en rekke andre psykiske
4321 lidelser, som angst, depresjon og utenforskap. Ved å rette mer fokus mot autisme og
4322 ADHD hos kvinner vil vi ikke bare få hjulpet kvinnene, men vi vil og få frigjort plass i
4323 helsevesenet. Hvis kvinnene får riktig diagnose fra starten av vil man kunne frigjøre
4324 plass og tid og dermed ha mulighet til å ta inn nye pasienter.

4325

4326 Forslag:

4327 Prioritere midler til forskning på ADHD og autisme hos kvinner.

4328

4329 Sette i gang en nasjonal informasjonskampanje for å øke bevisstheten rundt ADHD
4330 og autisme hos kvinner.

4331

4332 Gi helsesykepleiere og lærere opplæring i symptomene, slik at man kan oppdage
4333 diagnosene fra en tidlig alder

4334

4335 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

4336

4337 **Forslag nr. 168**

4338 Vestland AUF

4339

4340 Begrunnelse:

4341 Fraværsgrensa

4342 Høyresidas urettferdige fraværsgrense har gjort at elever som tidligere hadde høyt
4343 fravær, nå har økt fravær. Fraværsgrensa har ført til at flere elever står i fare for å
4344 droppe ut av videregående opplæring. Fastlegekontorene i landet har de siste årene
4345 fått køer av elever, som risikerer å stryke i et fag om de ikke får en legeattest. Dette
4346 virker mot sin hensikt. Vi må ha tillit til at læreren kan finne hensiktsmessige
4347 løsninger selv. Fraværsgrensa starter i feil ende og vi vil heller sette i gang tidlige
4348 tiltak som forhindrer fravær. Vi mener at det eksisterende lovverket for fravær må bli
4349 erstattet med et skolereglement hvor antall godkjente læringssituasjon og
4350 helhetsvurdering fra lærer skal ligge til grunn, og at dagens rigide fraværsgrense
4351 fjernes.

4352

4353 Forslag:

4354 * Fjerne den nasjonale fraværsgrensa

4355 * Innføre et skolereglement hvor tilstrekkelig antall godkjente vurderingssituasjoner
4356 og en helhetsvurdering fra lærer skal ligge til grunn

4357 * At elever skal kunne stryke timesfravær, og ikke bare dager

4358 * Innføre politisk fravær i ungdomsskolen
4359
4360 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning
4361

4362 **Forslag nr. 169**

4363 Vestland AUF

4364

4365 Begrunnelse:

4366 Generasjonsskatt

4367 Med høge straumprisar, prisvekst og aukande renter, ser ein også aukande
4368 fattigdom i Noreg. Dette fører til eit større behov for ein sterk velferdsstat som kjem
4369 dei svakaste i samfunnet, men også samfunnet i sin heilheit, til gode. Ein rettferdig
4370 skattepolitikk er ein skattepolitikk som utjamnar forskjellar. Dei som har mest må
4371 bidra mest. Det er på sin plass at dei som arvar enorme formuar bidrar tilbake til
4372 fellesskapet når dei mottar milliardgåver av sine foreldre. Når ein seier at trygda ikkje
4373 bør vere for høg, slik at folk vel å arbeide, så bør kanskje det same gjelde arv.
4374 Mange land verda over har skatt på arv. Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannia,
4375 Nederland, Tyskland og USA, for å nemne nokre. Dette er land som Noreg ofte likar
4376 å samanlikne seg med. OECD, Organisasjonen for økonomisk samarbeid og
4377 utvikling, har gjentatte gongar anbefalt Noreg å innføre skatt på arv. Me ynskjer ein
4378 rettferdig skattepolitikk som utjamnar forskjellar.

4379

4380 Forslag:

4381 Innføre skatt på arv, med eit høgt botnfrådrag, og gradvis aukande sats.

4382

4383 Innstilling: Ivaretatt i R5 Næring

4384

4385 **Forslag nr. 170**

4386 Vestland AUF

4387

4388 Begrunnelse:

4389 Fritt Palestina!

4390

4391 Siden 1948 har palestinerne kjempet for frihet, rettferdighet og grunnleggende
4392 menneskerettigheter. Likevel bryter israelske myndigheter folkeretten og
4393 menneskerettighetene hver eneste dag gjennom en ulovlig okkupasjon. Langvarige
4394 konflikter kan ikke normalisere grove menneskerettighetsbrudd.

4395

4396 Okkupasjonen, blokaden av Gaza og den folkerettsstridige muren gjennom
4397 Vestbredden frarøver palestinerne friheten over egne liv, men fører også til en

4398 oppsplitting av Palestina som gjør etableringen av en selvstendig palestinsk stat
4399 stadig vanskeligere. Vi krever handling fra norsk side.

4400

4401 Forslag:

4402 * At Norge skal anerkjenne Palestina som selvstendig stat.

4403 * Norske myndigheter skal gå ut med aktiv oppfordring om å ikke importere varer
4404 produsert på okkupert palestinsk land.

4405

4406 Innstilling: Ivaretatt i R4 Internasjonalt

4407

4408 **Forslag nr. 171**

4409 Vestland AUF

4410

4411 Begrunnelse:

4412 Forby atomvåpen

4413

4414 Arbeiderpartiet er dypt bekymret for den økende risikoen som atomvåpen utsetter
4415 oss for. Verden har mange ganger vært på randen av kjernefysisk katastrofe som
4416 følge av spenninger, misforståelser, tekniske feil og ulykker. Å fortsette å satse på
4417 kjernefysisk avskrekking setter livet på jorda i fare.

4418

4419 FN-traktaten som forbyr atomvåpen er et viktig skritt på en lang vei mot en
4420 atomvåpenfri verden, men Norge har ikke undertegnet denne. Å undertegne bidrar til
4421 at atomvåpen stigmatiseres som uakseptable våpen for alle land. Slik kan vi få en ny
4422 bevegelse i det fastlåste arbeidet med gjensidig og balansert kjernefysisk
4423 nedrustning og deretter avskaffe disse våpnene.

4424

4425 Forslag:

4426 At Norge skal undertegne og ratifisere FN-traktaten som forbyr atomvåpen, og i
4427 påvente av dette ønske den velkommen og delta som observatør på
4428 statspartsmøtene.

4429

4430 Innstilling: Avvist

4431 Mindretalldissens ved Oda Medhus (oppretholde opprinnelig forslag fra AUF)

4432

4433 **Forslag nr. 172**

4434 Vestland AUF

4435

4436 Begrunnelse:

4437 En sosialdemokratisk og solidarisk rusreform

4438

4439 Rusavhengighet er et helseproblem, og må behandles som det. Ruspolitikken må
4440 sette den enkeltes rett til et verdig helsetilbud i sentrum. Ingen bør straffes for å
4441 være syk, og ruspolitikken bør legges opp slik at alle som bruker ulovlige rusmidler,
4442 reelt sett har samme tilgang til offentlige helsetjenester og velferdstilbud som andre.

4443

4444 Kriminalisering har ført til at personer med rusproblemer behandles dårligere enn
4445 andre pasientgrupper. Avkriminalisering av bruk og besittelse og kjøp av mindre
4446 mengder ulovlige rusmidler til eget bruk er derfor en forutsetning for å kunne yte den
4447 enkelte best mulig helsehjelp. Samtidig er det viktig at samfunnet fortsatt sender et
4448 tydelig signal på at ulovlig rusmiddelbruk er uakseptabelt, og at politiet er sikret
4449 mulighet til å avdekke rusmiddelbruk og distribusjon og etterforske selgere.

4450

4451 Forslag:

4452 *Avkriminalisere rusbruk generelt som en del av en sosialdemokratisk rusreform.

4453 *At det ikke åpnes for mer bruk av tvang overfor personer som blir tatt for bruk av
4454 ulovlige rusmidler enn det som følger av gjeldende helselovgivning.

4455 *At det tilrettelegges for flere møter mellom hver enkelt bruker og den kommunale
4456 rådgivende enheten, som en erstatning for ruskontrakter

4457

4458 Innstilling: Ivaretatt gjennom R3 Helse og velferd

4459 **Forslag nr. 173**

4460 Vestland AUF

4461

4462 Begrunnelse:

4463 Psykisk helse i skolen

4464 God psykisk helse er viktig for at en elev skal klare seg faglig - og sosialt - på skolen.

4465 Dagens skolehelsetjeneste er ikke optimal. Det er mange unge som sliter psykisk.

4466 Helsesykepleierne må være tilgjengelig på skolene, og ha både tid, ressurser og

4467 mandat til å hjelpe eleven på best mulig måte. Å få inn et tverrfaglig team innenfor

4468 skole-helsetilbudet med bla. psykolog vil være med å bidra til dette.

4469

4470 Forebygging er mye billigere enn behandling. Vi må sørge for at vi har sosial- og
4471 miljøarbeidere på alle skoler. For å senke terskelen for å ta kontakt med skolens
4472 helsetjeneste burde de være enda synligere, og gjerne ha en delaktig rolle i relevant
4473 undervisningsopplegg. Dette fører til at skolehelsetjenesten er mer tilgjengelig for
4474 elevene, og at unge får bredere kunnskap om både psykisk- og fysisk helse tidlig i
4475 livet.

4476

4477 Forslag:

4478 * Innføre en helsesykepleiernorm i tråd med Helsedirektoratets anbefaling

4479 * Stille krav til et tverrfaglig team i skolehelsetilbudet

4480 * Gi flere ressurser til skolehelsetjenesten, blant annet til mer undervisning

4481 * Gi skolehelsesykepleierene mulighet til å henvise videre til psykolog

4482

4483 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

4484

4485 **Forslag nr. 174**

4486 Arbeiderpartiet i Bergen

4487

4488 Begrunnelse:

4489 Ingen studieavgift for utenlandske studenter

4490

4491 Redaksjonskomiteens innstilling: Vedtas, og oversendes Årsmøtet i Vestland

4492 Arbeidarparti, stortingsgruppen og regjeringen

4493

4494 Mange utenlandske studenter slår seg ned i Bergen etter endte studier. Det er viktig
4495 for Bergen å trekke til seg kompetanse fra utlandet. Hvis vi droppes studentavgift for
4496 utenlandske studenter, vil vi lettere kunne trekke til oss flere utenlandske
4497 redaksjonskomiteen

4498

4499 Forslag:

4500 Arbeiderpartiet i Bergen vil:

4501 - Reversere regjeringens løftebrudd om innføring av skolepenger for utenlandske
4502 studenter utenfor EU og EØS.

4503

4504 Innstilling: Ivaretatt i R7 Oppvekst og utdanning

4505

4506 **Forslag nr. 175**

4507 Arbeiderpartiet i Bergen

4508

4509 Begrunnelse:

4510 En god oppvekst danner grunnlaget for et godt liv. Arbeiderpartiet mener alle barn
4511 skal ha samme muligheter til å lykkes i livet, og ønsker en inkluderende skole der
4512 alle blir sett. Grunnskolen skal ha et bredt og allmenndannende faglig ståsted, som
4513 vektlegger faglige kunnskaper og ferdigheter, så vel som elevenes evne til kritisk
4514 refleksjon, sosiale ferdigheter og personlige utvikling. Elevene skal følges opp, få
4515 medvirke og få tydelige tilbakemeldinger gjennom hele skoleløpet. Arbeiderpartiet
4516 mener at barn får det beste utgangspunktet i livet ved å gå på skolen, og mener
4517 derfor at muligheten for privat hjemmeundervisning bør begrenses. Hovedregelen
4518 bør være at barn går på skolen, og foreldre bør ha gode grunner for å ta barn ut av
4519 skolen. Arbeiderpartiet mener at det bør innføres søknadsordning for privat
4520 hjemmeundervisning hvor man legger vekt på barns beste, faglig og pedagogisk
4521 utvikling og andre behov eleven har.

4522
4523
4524
4525
4526
4527
4528
4529

Forslag:

Det innføres en søknadsordning for privat hjemmeundervisning. Hovedregelen skal være at barn går på skolen. Foreldre kan søke om hjemmeundervisning. Kommunen behandler søknaden, og i vurderingen skal alltid barnets beste legges til grunn.

Innstilling: Ivaretatt gjennom forslag 180

4530 **Forslag nr. 176**

4531 Bjørnafjorden Arbeidarparti

4532

4533 Begrunnelse:

4534 Noreg har gjennom nasjonale målsettingar og internasjonale avtalar forplikta oss til å
4535 kutta utslepp av farlige klimagassar og sikra ei berekraftig utvikling der ingen artar
4536 eller naturtypar skal gå tapt. Store deler av klimagasskutta skal gjerast i
4537 transportsektoren og samferdsleutbyggingar må i åra som kjem ta større omsyn til
4538 jordvern, natur og miljø. Klimaendringane skapar auka fare for flaum og ras som må
4539 handterast med kostnadskrevjande tiltak som ein knapt har fullt oversyn over i dag.
4540 Motorvegprosjektet Hordfast må nedskalerast og ny indre trase må utgreiast. Bru
4541 over Bjørnafjorden og firefelts veg over Reksteren kan då endrast til ein to-felts veg
4542 som går frå Stord over Langenuen og på austsida av Tysnes mot gamle Fusa
4543 kommune (Bjørnafjorden aust). Ein slik trase vil kunne verte kopla til E-134, leia
4544 trafikk utanom Bergen og sikra direkte tilknytning til Ringveg øst, E-16 og jernbane. Ei
4545 slik løysing vil kunne nedskalerast til to-felts veg med midtdelar, noko som igjen vil
4546 kunne redusera dei store naturinngrepa. Ei slik løysing vil gje kommunar og
4547 næringsliv både i Midthordland, Sunnhordland, Hardanger og Bergen langt betre
4548 kommunikasjonar og korridorar aust-vest og nord-syd og dermed gje auka
4549 samfunnsnytte for langt fleire folk og samfunn.

4550

4551 Forslag:

4552 Ferjefri Hordfast indre trase med E-39 frå Stord over Langenuen og på austsida av
4553 Tysnes innover mot Eikelandssosen og samankopling med E-134 utgreiast på
4554 likeverdig vis som Hordfast midtre trase.

4555 Arbeidet med bru over Bjørnafjorden (E39 Hordfast midtre trase) vert stoppa.

4556

4557 Innstilling: Avvist

4558

4559 **Forslag nr. 177**

4560 Austrheim Arbeiderparti

4561

4562 Begrunnelse:

4563 Oljeraffineriet på Mongstad er i dag det største punktutsleppet for CO2 i landet.
4564 Mongstad er Equinor sin viktigaste ilandføringsstad for olje i røyr frå
4565 kontinentalsokkelen. Det vil derfor vera trong for å prosessera norsk råolje på
4566 Mongstad i fleire tiår framover, men det må gjerast med ny teknologi og utan store
4567 utslepp av klimagassar. Raffineriet på Mongstad må nyttast til miljøvenleg
4568 produksjon av framtidas klimavenlege drivstoff. Området har det som skal til av både
4569 areal, teknologi, anlegg og kompetanse til å lukkast med den grønne omstillinga. Den
4570 planlagde omstillinga vil føra til nye næringsetableringar på Mongstad og eit mykje
4571 meir variert næringsliv i området.

4572

4573 Forslag:

4574 Vestland Arbeiderparti støttar opp om den pågåande transformeringa av industrien
4575 på Mongstad. Industriområdet på Mongstad skal gjennom ulike prosjekt bli ein viktig
4576 del av det grønne skiftet i Vestland fylke og Norge. Det skal satsas på
4577 energieffektivisering, produksjon av blått hydrogen, biogass og ammoniakk. Den nye
4578 produksjonen skal kombinerast med CO2-fangst og lagring.

4579

4580 Innstilling: Ivaretatt i felles uttale nr 182 (av 177,178,179)

4581

4582 **Forslag nr. 178**

4583 Austrheim Arbeiderparti

4584

4585 Begrunnelse:

4586 Equinor ønskjer å elektrifisera deler av Troll- og Osebergfeltet for å få ned CO2-
4587 utsleppa frå sine anlegg på sokkelen. På grunn av liten tilgjengeleg effekt i kraftnettet
4588 på land, har Equinor sine planar om elektrifisering av sokkelen møtt sterk motstand.
4589 Som følgje av dette har Equinor lansert planar om bygging av ein stor vindpark på
4590 Troll-feltet med ilandføring av krafta til Kolsnes. Ei slik etablering vil gjera
4591 elektrifiseringa av Troll og Oseberg mogeleg utan straum frå land, samt betra
4592 straumforsyninga i Bergensregionen vesentleg. Bygginga av vindparken vil også gje
4593 store industrielle ringverknadar på Vestlandet. Equinor vil gjennomføra prosjektet
4594 utan økonomisk støtte frå staten.

4595

4596 Forslag:

4597 Vestland Arbeiderparti støttar opp om Equinor sitt arbeid med å realisera Trollvind
4598 innan utgangen av 2027. Dette betyr at regjeringa må gje løyve til utbygging av
4599 vindparken i første eller tidleg i andre kvartal i år.

4600

4601 Innstilling: Ivaretatt i felles uttale nr 182 (av 177,178,179)

4602

4603 **Forslag nr. 179**

4604 Høyanger Arbeiderparti

4605

4606 Begrunnelse:

4607 Industriuttale

4608

4609 Forslag:

4610 Industrien skapar store verdier og mange arbeidsplassar i Høyanger og i Vestland
4611 fylke. Høyanger AP vil gi industrien ein større plass og merksemd i vårt arbeids- og
4612 næringsliv. Høyanger og Vestland har mange fortrinn som gjer dette mogeleg, med
4613 rik tilgang på naturressursar, høg kompetanse og dei konkurransefortrinna som ligg i
4614 den norske modellen.

4615 Det ligg eit stort potensiale til nyvinning og auka sysselsetting innan fleire industrielle
4616 sektorar, mellom anna kraftforedlande industri, design- og merkevaredrive industri,
4617 sirkulærøkonomi og det «grøne skiftet», samt innan råvareindustrien.

4618 Ein stor del av norsk industri står i dag i det teknologiske skiftet med store
4619 mogelegheiter for framtida. Bedriftene skal omstille seg til ein meir miljøvenleg
4620 produksjon. Høyanger AP vil at staten stiller opp med omstillingsmidlar gjennom
4621 ENOVA.

4622 Trepartsamarbeidet blir stadig viktigare for norsk industri. Dei bedriftene som lukkast
4623 med omstilling har høg medverknad og høg organisasjonsgrad. Høyanger AP vil ha
4624 fokus på det fagleg politiske samarbeidet.

4625 Ambisjonen om å ta ressursane våre i bruk, både på land og i havet, skal
4626 kjenneteikna vår industripolitikk. Framover må norsk industri få gode og langsiktige
4627 rammevilkår.

4628 Høyanger AP vil:

- 4629 • føre ein aktiv næringspolitikk, som legg til rette for eit nyskapande,
4630 kunnskapsbasert og klimavenleg næringsliv.
- 4631 • vidareføra CO2-kompensasjonsordninga med minst 75% kompensasjon. Dette er
4632 viktig for å sikra norske arbeidsplassar, og sørge for at industri ikkje vert flytta til land
4633 med mindre stram klimapolitikk.
- 4634 • satse på dei unge ved å betre lærlingordninga og fagutdanninga.
- 4635 Industriproduksjon vil i framtida vere kunnskapsbasert og vil stille krav til
4636 kontinuerleg etter- og vidareutdanning.
- 4637 • ha konkurransedyktige rammevilkår som gjer det attraktivt å investere i norsk
4638 industri.
- 4639 • ha fokus på forvaltning av energiressursane slik at det i framtida vil vere grunnlag
4640 for industriproduksjon i landet.

4641

4642 Innstilling: Ivaretatt i felles uttale nr 182 (av 177,178,179)

4643

4644 **Forslag nr. 180**

4645 Arbeiderpartiet i Bergen

4646

4647 Begrunnelse:

4648 En god oppvekst danner grunnlaget for et godt liv. Arbeiderpartiet mener alle barn
4649 skal ha samme muligheter til å lykkes i livet, og ønsker en inkluderende skole der
4650 alle blir sett. Grunnskolen skal ha et bredt og allmenndannende faglig ståsted, som
4651 vektlegger faglige kunnskaper og ferdigheter, så vel som elevenes evne til kritisk
4652 refleksjon, sosiale ferdigheter og personlige utvikling. Elevene skal følges opp, få
4653 medvirke og få tydelige tilbakemeldinger gjennom hele skoleløpet. Arbeiderpartiet
4654 mener at barn får det beste utgangspunktet i livet ved å gå på skolen, og mener
4655 derfor at muligheten for privat hjemmeundervisning bør begrenses. Hovedregelen
4656 bør være at barn går på skolen, og foreldre bør ha gode grunner for å ta barn ut av
4657 skolen. Arbeiderpartiet mener at det bør innføres søknadsordning for privat
4658 hjemmeundervisning hvor man legger vekt på barns beste, faglig og pedagogisk
4659 utvikling og andre behov eleven har.

4660

4661 Forslag:

4662 Det innføres en søknadsordning for privat hjemmeundervisning. Hovedregelen skal
4663 være at barn går på skolen. Foreldre kan søke om hjemmeundervisning. Kommunen
4664 behandler søknaden, og i vurderingen skal alltid barnets beste legges til grunn.

4665

4666 Innstilling: Vedtas, oversendes arbeidsgruppen helse og velferd

4667

4668 **Forslag nr. 181**

4669 Bømlo Arbeiderparti

4670

4671 Begrunnelse:

4672 I kriminalomsorga si rettleiing heiter det at "kvinner skal så langt det er mogleg
4673 gjennomføre fengselsopphald i eigne fengsel eller fengselsavdeling tilpassa kvinner"
4674 (<https://www.kriminalomsorgen.no/kvinnefengsler.518722.no.html> 16.11.22).
4675 Grunngevinga for dette er å laga gode og trygge soningsforhold for kvinner, hindre
4676 uønska seksuell merksemd, eller utsette for press om sal av seksuelle tenester,
4677 utnytting, trakassering og vald. Mange av kvinnene som sit i fengsel ber med seg
4678 erfaringar frå seksuelle overgrep og eller vald. Dette krev særskild tilrettelegging i
4679 soningsforhold og at ein jobbar for å skape trygge soningsforhold i heile Noreg. Det
4680 viser seg at det er mangel på eigna soningsplassar. Dagens soningsforhold gir ikkje
4681 det beste grunnlaget for å sikra gode rehabiliteringsforhold og struktur for å komma
4682 ut av kriminalitet.

4683

4684 Forslag:

4685 Det bør opprettast eit eige kvinnefengsel i Vestland som sikrar at kvinner får gode og
4686 trygge soningsforhold. Soningsforholda bør være av slik karakter at innsette er sikra
4687 rehabilitering og kjem ut av kriminalitet etter enda soning.

4688

4689 Innstilling: Ivaretatt i R3 Helse og velferd

4690

4691 **Forslag nr. 182**

4692 Vestland Arbeidarparti

4693

4694 Begrunnelse:

4695 Ei industripolitikk for framtida

4696 Vestland Arbeidarparti vil gi industrien ein større plass og merksemd i vårt arbeids-
4697 og næringsliv. Vestland har mange fortrinn som gjer dette mogeleg, med rik tilgang
4698 på naturressursar, høg kompetanse og dei konkurransefortrinna som ligg i den
4699 norske modellen.

4700 Det ligg eit stort potensiale til nyvinning og auka sysselsetting innan fleire industrielle
4701 sektorar, mellom anna kraftforedlande industri, leverandørindustrien og
4702 sirkulærøkonomi. Ein stor del av norsk industri står i dag i det teknologiske skiftet
4703 med store mogelegheiter for framtida. Bedriftene skal omstille seg til ein meir
4704 miljøvenleg produksjon. Vestland Arbeidarparti vil at staten stiller opp med
4705 omstillingsmidlar gjennom ENOVA.

4706 Mellom anna er Co2-kompensasjonsordninga ei viktig føresetnad for industrien i
4707 Vestland. Den sikrar norske arbeidsplassar, og sørgar for at industri ikkje vert flytta til
4708 land med mindre stram klimapolitikk.

4709 I framtida vil vi trenge fleire fagarbeidarar for å svare på kompetansebehovet i norsk
4710 industri og næringsliv. Industriproduksjon vil i framtida vere kunnskapsbasert og vil
4711 stille krav til kontinuerleg etter- og vidareutdanning. Difor er betre fagutdanning og
4712 høgare status for yrkesfagleg høgare utdanning viktig.

4713 Trepartsamarbeidet blir stadig viktigare for norsk industri. Dei bedriftene som lukkast
4714 med omstilling har høg medverknad og høg organisasjonsgrad. Vestland
4715 Arbeidarparti vil ha fokus på det faglegpolitiske samarbeidet.

4716 Ambisjonen om å ta ressursane våre i bruk, både på land og i havet, skal
4717 kjenneteikna vår industripolitikk. Framover må norsk industri få gode og langsiktige
4718 rammevilkår.

4719

4720 Forslag:

4721 Vestland Arbeidarparti vil:

4722 - føre ein aktiv næringspolitikk, som legg til rette for eit nyskapande,
4723 kunnskapsbasert og klimavenleg næringsliv.

4724 - vidareføra CO2-kompensasjonsordninga med minst 75% kompensasjon.

4725 - satse på dei unge ved å betre lærlingordninga, fagutdanninga og fagskulane.

- 4726 - ha konkurransedyktige rammevilkår som gjer det attraktivt å investere i norsk
4727 industri.
- 4728 - sikre forvaltning av energiresursane slik at det i framtida vil vere grunnlag for
4729 industriproduksjon i landet.
- 4730 - Støtte Equinor sitt arbeid med å realisera Trollvind innan utgangen av 2027, og
4731 intensivere arbeidet med etableringa av offshore vindkraft.
- 4732 - Arbeide for at olje- og gasssektoren satsar vidare på blått hydrogen, biogass og
4733 ammoniakk. Ny produksjon skal kombinerast med CO2-fangst og lagring.
- 4734
- 4735 Innstilling: Vedtatt, oversendes stortingsgruppen
- 4736
- 4737